

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**«ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ,
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ»**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

***«Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ – ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΕ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ»***

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΔΕΔΟΥΣΗ ΕΛΕΝΗ, μαρμ11009

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κος ΘΩΜΑΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

ΤΡΙΠΟΛΗ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2013

Πρόλογος

Η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Οργάνωση και Διοίκηση Δημοσίων Υπηρεσιών, Δημοσίων Οργανισμών & Επιχειρήσεων» του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Η μετανάστευση είναι ένα περίπλοκο κοινωνικό ζήτημα, με οικονομικές και πολιτικές προεκτάσεις, το οποίο απαιτεί εξειδικευμένη προσέγγιση. Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι η μελέτη του φαινομένου της μετανάστευσης και η καταγραφή των χαρακτηριστικών των μεταναστευτικών πληθυσμών στην ΕΕ και την Ελλάδα.

Αρχικά θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου προς τον επιβλέποντα καθηγητή κο Θωμάκο Δημήτριο, για την καθοδήγησή του και τις επισημάνσεις του καθ' όλη τη διάρκεια της συνεργασίας μας και της επίβλεψης της μεταπτυχιακής εργασίας μου.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής για το ενδιαφέρον τους και τα εφόδια που μου προσέφεραν σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τους δημόσιους φορείς που μου παραχώρησαν στοιχεία για την εκπόνηση της παρούσης εργασίας καθώς και το Τμήμα Αδειών Διαμονής Αρκαδίας για τη συμβολή του στην πραγματοποίηση της εμπειρικής έρευνας.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Πρόλογος – Ευχαριστίες	II
Πίνακας Περιεχομένων	III
Κατάλογος πινάκων και γραφημάτων	IV
Περίληψη	IX
Abstract	X
Εισαγωγή	XI
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ	
1.1 Το φαινόμενο της μετανάστευσης	1
1.2 Ορισμός της μετανάστευσης	2
1.3 Παράγοντες που προκαλούν την μεταναστευτική κίνηση	4
1.4 Είδη μεταναστευτικής κίνησης	6
1.5 Ορισμός εννοιών αλλοδαπού, μετανάστη, πρόσφυγα & παλιννοστούντα	8
1.6 Οι επιπτώσεις της μετανάστευσης στις χώρες αποστολής & υποδοχής μεταναστών	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	
2.1 Η μετανάστευση στην Ευρώπη	13
2.2 Νομοθετικό πλαίσιο για την μετανάστευση στην Ε.Ε.	18
2.3 Χαρακτηριστικά μεταναστευτικού πληθυσμού στην Ε.Ε.	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	
3.1 Η μετανάστευση στην Ελλάδα	29
3.2 Νομοθετικό πλαίσιο για την μετανάστευση στην Ελλάδα	36
3.3 Χαρακτηριστικά μεταναστευτικού πληθυσμού στην Ελλάδα	45
3.4 Χαρακτηριστικά μεταναστευτικού πληθυσμού στην Ελλάδα (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)	61
3.5 Στοιχεία απασχόλησης μεταναστών	76
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΕ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ – ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	
4.1 Γενικά στοιχεία για το νομό Αρκαδίας	86
4.2 Στοιχεία μεταναστών για το νομό Αρκαδίας	88
4.3 Αποτελέσματα πρωτογενούς έρευνας	90
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	
Βιβλιογραφία	122
Παράρτημα	125

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Χάρτες

Χάρτης 2.1 Συνολικός αριθμός μεταναστών συμπεριλαμβανομένων των πολιτών άλλων κρατών μελών της ΕΕ και μη πολιτών ΕΕ που διαμένουν στη χώρα αναφοράς 25

Χάρτης 4.1 Διοικητική διαίρεση νομού Αρκαδίας 87

Πίνακες

Πίνακας 2.1 Συνολικός αριθμός μεταναστών συμπεριλαμβανομένων των πολιτών άλλων κρατών μελών της ΕΕ και μη πολιτών ΕΕ που διαμένουν στη χώρα αναφοράς 28

Πίνακας 3.1 Πλήθος μεταναστών ανά χώρα προέλευσης & ποσοστό αυτών επί το συνολικό πλήθος μεταναστών 45

Πίνακας 3.2 Ποσοστό των δύο φύλων ανά υπηκοότητα 47

Πίνακας 3.3 Πλήθος μεταναστών ανά χώρα προέλευσης & ποσοστό αυτών επί το συνολικό πλήθος μεταναστών (απογραφή 2001) 61

Πίνακας 3.4 Ποσοστό μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012) 64

Πίνακας 3.5 Στοιχεία απασχόλησης ως προς την υπηκοότητα (κοινές επιχειρήσεις), έτος 2011 82

Πίνακας 3.6 Στοιχεία απασχόλησης ως προς την υπηκοότητα (οικοδομοτεχνικά έργα), έτος 2011 83

Πίνακας 4.1 Ποσοστιαία κατανομή ανά ηλικία και φύλο ερωτηθέντων 92

Πίνακας 4.2 Διαφορές ανά ηλικία και φύλο ερωτηθέντων (έλεγχος Crosstabs, x2) 93

Πίνακας 4.3 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα και μορφωτικό επίπεδο ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x2) 95

Πίνακας 4.4 Διαφορές ανά υπηκοότητα και μορφωτικό επίπεδο ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x2) 95

Πίνακας 4.5 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα και οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x2) 96

Πίνακας 4.6 Διαφορές ανά υπηκοότητα και οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x2) 98

Πίνακας 4.7 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα και επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x2) 100

Πίνακας 4.8 Διαφορές ανά υπηκοότητα και επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x2) 100

Πίνακας 4.9 Ποσοστιαία κατανομή ανά φύλο και επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x2) 101

Πίνακας 4.10 Διαφορές ανά φύλο και επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x2) 102

Πίνακας 4.11 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για την διαφορετική αντιμετώπιση ανάλογα με την εθνικότητα (έλεγχος crosstabs, x2) 108

Πίνακας 4.12 Διαφορές ανά άποψη για την διαφορετική αντιμετώπιση ανάλογα με την εθνικότητα (έλεγχος crosstabs, x2) 110

Πίνακας 4.13 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για την διαφορετική αντιμετώπιση λόγω εθνικότητας και εκπαιδευτικού επιπέδου 112

Πίνακας 4.14 Διαφορές ανά άποψη για την διαφορετική αντιμετώπιση λόγω εθνικότητας και εκπαιδευτικού επιπέδου (έλεγχος crosstabs, x2)	113
Γραφήματα	
Γράφ. 2.1 Ποσοστό μεταναστών στο σύνολο του πληθυσμού, 2011%	26
Γράφ. 2.2 Κυριότερες υπηκοότητες μεταναστών στην ΕΕ-27, 2011	27
Γράφ. 3.1 Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες για παράνομη είσοδο, παραμονή, ανά υπηκοότητα από αστυνομικές & λιμενικές αρχές το έτος 2011	31
Γράφ. 3.2 Συλλήψεις λαθρομεταναστών για παράνομη είσοδο & παραμονή από αστυνομικές & λιμενικές αρχές, ανά μεθόριο, σύγκριση 2010-2011	31
Γράφ. 3.3 Ποσοστό μεταναστών ανά υπηκοότητα	46
Γράφ. 3.4 Ποσοστό Αλβανών μεταναστών ανά φύλο	48
Γράφ. 3.5 Ποσοστό Ουκρανών μεταναστών ανά φύλο	48
Γράφ. 3.6 Ποσοστό Γεωργιανών μεταναστών ανά φύλο	49
Γράφ. 3.7 Ποσοστό Πακιστανών μεταναστών ανά φύλο	49
Γράφ. 3.8 Ποσοστό Ρώσων μεταναστών ανά φύλο	50
Γράφ. 3.9 Ποσοστό Αιγύπτιων μεταναστών ανά φύλο	50
Γράφ. 3.10 Ποσοστό Ινδών μεταναστών ανά φύλο	51
Γράφ. 3.11 Ποσοστό Μολδαβών μεταναστών ανά φύλο	51
Γράφ. 3.12 Ποσοστό μεταναστών από Φιλιππίνες ανά φύλο	52
Γράφ. 3.13 Ποσοστό Σύριων μεταναστών ανά φύλο	52
Γράφ. 3.14 Ποσοστό μεταναστών από Μπαγκλαντές ανά φύλο	53
Γράφ. 3.15 Ποσοστό Αρμένιων μεταναστών ανά φύλο	53
Γράφ. 3.16 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής (σύνολο)	54
Γράφ.3.17 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής (άρρεν)	55
Γράφ.3.18 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής (θήλυ)	55
Γράφ.3.19 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Αλβανία	56
Γράφ.3.20 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Ουκρανία	56
Γράφ.3.21 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Γεωργία	57
Γράφ.3.22 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Πακιστάν	57
Γράφ.3.23 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Ρωσία	57
Γράφ.3.24 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Αίγυπτο	58
Γράφ.3.25 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Ινδία	58
Γράφ.3.26 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Μολδαβία	58

Γράφ.3.27 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Φιλιππίνες	59
Γράφ.3.28 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Συρία	59
Γράφ.3.29 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Μπαγκλαντές	59
Γράφ.3.30 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Αρμενία	60
Γράφ. 3.31 Ποσοστό μεταναστών ανά υπηκοότητα (απογραφή 2001)	62
Γράφ. 3.32 Ποσοστό μεταναστών με κύριο όγκο μετανάστευσης (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)	63
Γράφ. 3.33 Ποσοστό Αλβανών μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)	64
Γράφ. 3.34 Ποσοστό Ουκρανών μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)	65
Γράφ. 3.35 Ποσοστό Γεωργιανών μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)	65
Γράφ. 3.36 Ποσοστό Ρώσων μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)	66
Γράφ. 3.37 Ποσοστό Αιγύπτιων μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)	66
Γράφ. 3.38 Ποσοστό Ινδών μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)	67
Γράφ. 3.39 Ποσοστό Μολδαβών μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)	67
Γράφ. 3.40 Ποσοστό μεταναστών από Φιλιππίνες ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)	68
Γράφ. 3.41 Ποσοστό Σύριων μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)	68
Γράφ. 3.42 Ποσοστό μεταναστών από Μπαγκλαντές ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)	69
Γράφ. 3.43 Ποσοστό Αρμένιων μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)	69
Γράφ. 3.44 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)	70
Γράφ. 3.45 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012, Άρρεν)	71
Γράφ. 3.46 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012, Θήλυ)	71
Γράφ. 3.47 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Αλβανία (απογραφή 2001)	72
Γράφ. 3.48 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Βουλγαρία (απογραφή 2001)	73
Γράφ. 3.49 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Γεωργία (απογραφή 2001)	73
Γράφ. 3.50 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Ρουμανία (απογραφή 2001)	74

Γράφ. 3.51 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Ρωσία (απογραφή 2001)	74
Γράφ. 3.52 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Μπαγκλαντές (απογραφή 2001)	75
Γράφ. 3.53 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Ινδία (απογραφή 2001)	75
Γράφ. 3.54 Ετήσια στοιχεία απασχόλησης (Ελληνες & Αλλοδαποί), έτος 2011	79
Γράφ. 3.55 Σύνολο αλλοδαπών ασφαλισμένων, έτος 2011	80
Γράφ. 3.56 Ετήσια στοιχεία απασχόλησης αλλοδαπών 2011	81
Γράφ. 3.57 Ετήσια στοιχεία απασχόλησης (Ελληνες & Αλλοδαποί), έτος 2010	84
Γράφ. 3.58 Σύνολο αλλοδαπών ασφαλισμένων, έτος 2010	85
Γράφ. 4.1 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα μεταναστών νομού Αρκαδίας	88
Γράφ. 4.2 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα και ανά φύλο μεταναστών νομού Αρκαδίας	89
Γράφ. 4.3 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διανομής μεταναστών νομού Αρκαδίας	89
Γράφ. 4.4 Ποσοστιαία κατανομή ανά φύλο ερωτηθέντων	91
Γράφ. 4.5 Ποσοστιαία κατανομή ανά ηλικία ερωτηθέντων	91
Γράφ. 4.6 Ποσοστιαία κατανομή ανά ηλικία και φύλο ερωτηθέντων	92
Γράφ. 4.7 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα ερωτηθέντων	93
Γράφ. 4.8 Ποσοστιαία κατανομή ανά εκπαιδευτικό επίπεδο ερωτηθέντων	94
Γράφ. 4.9 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα και μορφωτικό επίπεδο ερωτηθέντων	94
Γράφ. 4.10 Ποσοστιαία κατανομή ανά οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων	96
Γράφ. 4.11 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα και οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων	97
Γράφ. 4.12 Ποσοστιαία κατανομή ανά επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων	98
Γράφ. 4.13 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα και επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων	99
Γράφ. 4.14 Ποσοστιαία κατανομή ανά φύλο και επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων	101
Γράφ. 4.15 Ποσοστιαία κατανομή ανά διεύθυνση μόνιμης κατοικίας ερωτηθέντων	102
Γράφ. 4.16 Ποσοστιαία κατανομή ανά χρόνια διαμονής ερωτηθέντων στην Ελλάδα	103
Γράφ. 4.17 Ποσοστιαία κατανομή ανά συχνότητα επίσκεψης του ΤΑΔ Αρκαδίας	103
Γράφ. 4.18 Ποσοστιαία κατανομή ανά συχνότητα επίσκεψης Δημοσίων Υπηρεσιών	104
Γράφ. 4.19 Ποσοστιαία κατανομή ανά συχνότητα επίσκεψης ανά Υπηρεσία	105

Γράφ. 4.20 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη ερωτηθέντων για τη συμπεριφορά των δημοσίων υπαλλήλων	105
Γράφ. 4.21 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για την ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών	106
Γράφ. 4.22 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τη συμπεριφορά των υπαλλήλων του ΤΑΔ Αρκαδίας	106
Γράφ. 4.23 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τον βαθμό που υπάρχει διαφορετική αντιμετώπιση λόγω διαφορετικής εθνικότητας	107
Γράφ. 4.24 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τον βαθμό στον οποίο οι Έλληνες πολίτες εξυπηρετούνται καλύτερα από τους μετανάστες	108
Γράφ. 4.25 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για την διαφορετική αντιμετώπιση ανάλογα με την εθνικότητα	109
Γράφ. 4.26 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για την υπηρεσία μίας στάσης	110
Γράφ. 4.27 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για την υπηρεσία μίας στάσης και ανά διαδικασία ανανέωσης άδειας διαμονής	111
Γράφ. 4.28 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για την διαφορετική αντιμετώπιση λόγω εθνικότητας ανά εκπαιδευτικό επίπεδο	113
Γράφ. 4.29 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για βελτίωση της διαδικασίας εξυπηρέτησης	114
Γράφ. 4.30 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τη μείωση του αριθμού των επισκέψεων στην υπηρεσία	115
Γράφ. 4.31 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για βελτίωση της πληροφόρησης	115
Γράφ. 4.32 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τη μείωση της ανάγκης συγκέντρωσης εγγράφων από άλλες υπηρεσίες	116
Γράφ. 4.33 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τη μείωση της απόστασης από τον τόπο κατοικίας	117
Γράφ. 4.34 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για ωράριο υποδοχής	117
Γράφ. 4.35 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τον βαθμό καθυστέρησης της εξυπηρέτησης	118
Γράφ. 4.36 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τη ελλιπή ενημέρωση	118

Περίληψη

Τις τελευταίες δεκαετίες το μεταναστευτικό ζήτημα έχει αναδειχτεί σε ζήτημα καίριας σημασίας τόσο για την Ευρώπη όσο και για την Ελλάδα. Οι έντονες μεταβολές των μεταναστευτικών ροών έχουν επηρεάσει τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές δομές των χωρών που συμμετέχουν στην μεταναστευτική κίνηση. Η χώρα μας μετατράπηκε απότομα από χώρα αποστολής σε χώρα υποδοχής μεταναστών και βρέθηκε απροετοίμαστη μπροστά στο πρόβλημα της μεγάλης εισροής μεταναστών, νομίμων και μη. Τα τελευταία χρόνια τόσο η ΕΕ όσο και η χώρα μας αναγνωρίζουν πλέον την αναγκαιότητα για τον σχεδιασμό μιας ενιαίας στρατηγικής για την αντιμετώπιση του ζητήματος της μετανάστευσης. Κύρια επιδίωξη αποτελεί η κοινωνική ένταξη των μεταναστών στις χώρες υποδοχής τους και ο περιορισμός της παράνομης μετανάστευσης με τη λήψη απαραίτητων μέτρων και τη θέσπιση σχετικής νομοθεσίας.

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η αναφορά στο φαινόμενο της μετανάστευσης, η περιγραφή των ευρωπαϊκών και ελληνικών μεταναστευτικών πολιτικών, η παρουσίαση των χαρακτηριστικών των μεταναστευτικών πληθυσμών τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Ελλάδα καθώς και η καταγραφή των αποτελεσμάτων έρευνας αναφορικά με την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών από τις δημόσιες υπηρεσίες στους μετανάστες. Για την έρευνα αυτή ερωτήθηκαν μετανάστες που εξυπηρετούνται από δημόσιες υπηρεσίες και διαμένουν νόμιμα στο νομό Αρκαδίας.

Η επεξεργασία των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου έδειξε ότι οι μετανάστες αξιολογούν ικανοποιητικά την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών των δημοσίων υπηρεσιών καθώς και τη συμπεριφορά των υπαλλήλων που τις στελεχώνουν. Υπάρχει ένα σημαντικό ποσοστό που πιστεύει ότι η υπηκοότητά τους συνδέεται με την εμφάνιση δυσκολιών κατά την προσέλευση τους σε μια δημόσια υπηρεσία. Στη πλειοψηφία τους

όμως, οι μετανάστες κρίνουν θετικά τους δημόσιους φορείς με τους οποίους συναλλάσσονται.

Abstract

During the last decades immigration has become an issue of great importance concerning Europe as well as Greece. The intense changes in the immigrating influxes have affected the economic, social and political structures of the countries involved in the immigration movement. Our country from a sending country has abruptly transformed into a receiving one and has found itself unprepared in front of the large number of people entering Greece, legally and not. In recent years both EU and our country have recognized the need for designing a single strategy to address the issue of immigration. The main purpose is the social integration of immigrants in their host countries and the limitation of illegal immigration by taking necessary measures and the institution of relevant legislation.

The subject of this assignment is the reference to the phenomenon of emigration, the description of Greek and European emigration policies, the presentation of the characteristics of immigrant populations in both Europe and Greece as well as the recording of the results in research conducted about the quality of services provided by the public services to immigrants. Immigrants who are served by public services and reside permanently in the prefecture of Arcadia were interviewed for the needs of this survey.

The processing of the results of the questionnaire showed that the immigrants are satisfied with the quality of public services as well as the employees' behavior. Although there is a significant number of people who believe that their nationality is connected with the appearance of difficulties during their attendance at a public service, the majority of immigrants have a positive attitude towards the public entities with which they transact.

Εισαγωγή

Μετανάστευση είναι η μετακίνηση ενός ατόμου ή μιας ομάδας από μια κοινωνία σε μια άλλη, με σκοπό την εξασφάλιση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης. Το φαινόμενο της μετανάστευσης επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τη σύνθεση και τις δομές τόσο των χωρών αποστολής όσο και των χωρών που γίνονται δέκτες των μεταναστευτικών πληθυσμών. Η μετανάστευση ως σύγχρονο φαινόμενο αποτελεί μια περίπλοκη και σύνθετη διαδικασία σε παγκόσμιο επίπεδο. Η χώρα μας αποτέλεσε ένα από τα κατεξοχήν παραδείγματα χωρών αποστολής μεταναστών ενώ τις τελευταίες δεκαετίες μετατράπηκε σε χώρα υποδοχής μεταναστών. Οι μετανάστες αποτελούν πλέον βασική συνιστώσα της κοινωνικής οργάνωσης, του συστήματος απασχόλησης και της αγοράς εργασίας της χώρας μας. Για το λόγο αυτό είναι επιτακτική η ανάγκη κατάρτισης σχεδίου για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που ανακύπτουν από το φαινόμενο της μετανάστευσης καθώς και για την ένταξη και ενσωμάτωση των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία.

Στην συγκεκριμένη εργασία γίνεται γενικότερη αναφορά στο φαινόμενο της μετανάστευσης, περιγράφονται οι μεταναστευτικές ροές στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, η κοινοτική και εθνική νομοθεσία που θεσπίστηκε για την ρύθμιση του μεταναστατευτικού ζητήματος, παρατίθενται στατιστικά δεδομένα που αφορούν στους νομίμως διαμένοντες μετανάστες στην ΕΕ αλλά και στη χώρα μας και τέλος καταγράφονται τα αποτελέσματα έρευνας για την αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών από δημόσιες υπηρεσίες στους μετανάστες και ειδικότερα του Τμήματος Αδειών Διαμονής Αρκαδίας της Α.Δ. Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου, ως «υπηρεσία μίας στάσης» από τον Απρίλιο του 2012.

Διάρθρωση εργασίας

Πιο συγκεκριμένα, στο πρώτο κεφάλαιο θα αναφερθούμε γενικά στο φαινόμενο της μετανάστευσης, θα παραθέσουμε ορισμούς και θα καθορίσουμε τα είδη και τους παράγοντες που προκαλούν την μεταναστευτική κίνηση καθώς και τις επιπτώσεις της μετανάστευσης στις χώρες αποστολής και υποδοχής μεταναστών. Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά για την μεταναστευτική κίνηση στην Ευρώπη και το νομοθετικό πλαίσιο που θεσπίστηκε και ισχύει για την μετανάστευση στην ΕΕ. Επιπλέον, παρατίθενται στατιστικά δεδομένα που αφορούν στον μεταναστευτικό πληθυσμό που διαμένει στα κράτη-μέλη της ΕΕ με σχετικούς πίνακες και γραφήματα. Στο τρίτο κεφάλαιο περιγράφεται το μεταναστευτικό φαινόμενο στην Ελλάδα, το νομοθετικό πλαίσιο για την μετανάστευση στη χώρα μας και τέλος γίνεται μια καταγραφή των μεταναστών στην Ελλάδα με την ανάλυση στατιστικών στοιχείων από βάσεις δεδομένων κρατικών φορέων. Στο τέταρτο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στην ανάλυση αποτελεσμάτων της εμπειρικής έρευνας που πραγματοποιήθηκε για την αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών από δημόσιους φορείς καθώς και του Τμήματος Αδειών Διαμονής Αρκαδίας ως «υπηρεσία μιας στάσης». Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση των συμπερασμάτων της παρούσης εργασίας.

Μεθοδολογία

Για την παρούσα εργασία χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από βάσεις δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών, της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας και του ΙΚΑ. Τα αποτελέσματα της επεξεργασίας αυτών των στοιχείων παρουσιάζονται στο τρίτο κεφάλαιο. Ειδικότερα, παρουσιάζεται μια εικόνα για την μετανάστευση στην Ελλάδα σύμφωνα με πρόσφατα δεδομένα του Υπουργείου Εσωτερικών τα οποία μας παραχωρήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2012. Προκειμένου να γίνει σύγκριση των στοιχείων αυτών με στοιχεία περασμένων ετών χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία της Απογραφής του 2001. Δυστυχώς, κατόπιν επικοινωνίας με την Στατιστική

Υπηρεσία μας έγινε γνωστό ότι τα στοιχεία της απογραφής του 2011 δεν είναι ακόμη διαθέσιμα προς επεξεργασία καθώς δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί. Τα στοιχεία του ΙΚΑ ήταν ιδιαίτερα χρήσιμα για την μελέτη των μεταναστών σε σχέση με την απασχόληση.

Για την έρευνα δημιουργήθηκε ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις κλειστού τύπου, χωρισμένο σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αναφέρονται τα στοιχεία των ερωτώμενων μεταναστών και στο δεύτερο μέρος οι ερωτήσεις που αφορούν στην αξιολόγηση των υπηρεσιών των δημόσιων υπηρεσιών και ειδικότερα του ΤΑΔ Αρκαδίας. Το ερωτηματολόγιο μοιράστηκε σε 50 νόμιμα διαμένοντες μετανάστες του Ν. Αρκαδίας και συμπληρώθηκε κυρίως κατά την προσέλευση τους στην υπηρεσία. Η συλλογή των στοιχείων πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2012 και τον Ιανουάριο του 2013. Η επεξεργασία των στοιχείων έγινε με τη χρήση στατιστικού προγράμματος SPSS.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

1.1 ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Η μετανάστευση αποτελεί ένα κοινωνικό φαινόμενο το οποίο διαφοροποιείται από κοινωνία σε κοινωνία και από εποχή σε εποχή κατασκευάζοντας παράλληλα και τις ιδιαίτερες στάσεις του πληθυσμού απέναντι στους μετανάστες.

Στο πλαίσιο των δυτικών κοινωνιών, η μετανάστευση αντιμετωπίστηκε αρχικά ως μια φυσιολογική μετακίνηση του πληθυσμού από ένα τμήμα της χώρας ή του κόσμου σε κάποιο άλλο, προκειμένου τα άτομα να αναζητήσουν καλύτερη τύχη και νέες ευκαιρίες και αντιμετωπίστηκε ως μια εκδήλωση της ανθρώπινης φύσης, η οποία αναζητά το νέο, το καινούργιο. Η φυσιολογική αυτή έκφραση της ανθρώπινης συμπεριφοράς νομιμοποιήθηκε από τις ανάγκες του οικονομικο-κοινωνικού συστήματος, εφόσον η μετακίνηση του πληθυσμού παρείχε τη δυνατότητα για εξεύρεση των αναγκαίων εργατικών χεριών μειώνοντας το κόστος παραγωγής. Δηλαδή, χρησιμοποιήθηκε για την εξυπηρέτηση των ευρύτερων οικονομικών, κοινωνικών και ιδεολογικών αναγκών των πρώτων βιομηχανικών κοινωνιών, συντείνοντας στην αύξηση του κέρδους διαμέσου της μείωσης του κόστους παραγωγής (www.astynomia.gr).

Στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες με την επικράτηση των νέων τεχνολογιών και τη βαθμιαία αντικατάσταση του ανθρώπινου παράγοντα από τη συμμετοχή στην παραγωγική διαδικασία, η μετανάστευση μετατρέπεται σε κοινωνικό πρόβλημα. Ο μεταναστευτικός χάρτης ανακατασκευάζεται συνεχώς, με την ένταξη νέων χωρών υποδοχής και αποστολής μεταναστών, με τη διαφορά ότι η διάκριση μεταξύ χωρών υποδοχής, αποστολής ή και διέλευσης μεταναστών γίνεται όλο και πιο δύσκολη, αφού μία χώρα μπορεί να επιτελεί και τους τρεις ρόλους ταυτόχρονα. Τα διαφορετικά συμφέροντα των χωρών αποστολής, υποδοχής

αλλά και των ιδίων των μεταναστών διαμορφώνουν τις μεταναστευτικές πολιτικές που ακολουθούνται από τις χώρες υποδοχής.

Ο 20^{ος} αιώνας έχει χαρακτηριστεί ως «ο αιώνας της μετανάστευσης» διότι σημειώθηκαν οι σημαντικότερες πληθυσμιακές μετακινήσεις και αλλαγές στη σύνθεση του πληθυσμού, βίαιες ή ειρηνικές (Λαζαρίδη Γ., Αμίτσης Γ, 2001). Την περίοδο αυτή η μετανάστευση αποτέλεσε και συνεχίζει να αποτελεί έναν από τους βασικούς παράγοντες κοινωνικο-οικονομικού μετασχηματισμού και ανάπτυξης διεθνώς.

Ένα μεγάλο ποσοστό από τα άτομα αυτά που μετακινούνται από χώρα σε χώρα είναι οικονομικοί μετανάστες, οι οποίοι αναζητούν ένα καλύτερο μέλλον γι' αυτούς και τις οικογένειες τους. Οι μετακινήσεις αυτές στις ημέρες μας είναι τόσο συχνές και περιλαμβάνουν τέτοια πληθυσμιακά μεγέθη ώστε προκαλούν αντιδράσεις στο εσωτερικό των χωρών οι οποίες υποδέχονται τους μετανάστες.

Για το λόγο αυτό η αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών αποτελεί πλέον, ζήτημα μείζονος σημασίας για τις χώρες που μετέχουν στην μεταναστευτική διαδικασία.

1.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Ως μετανάστευση ορίζεται η μόνιμη ή προσωρινή μεταβολή του τόπου εγκατάστασης ενός ατόμου ή ενός κοινωνικού συνόλου που γίνεται εκούσια ή ακούσια (αναγκαστική), με στόχο την αλλαγή του τρόπου ζωής και την αναζήτηση καλύτερης τύχης. Η έννοια προέρχεται από το ρήμα μεταναστεύω και αποτελεί γενικά, μια μορφή πληθυσμιακής κινητικότητας μέσα στον περιβάλλοντα χώρο. Με την τεχνική έννοια του όρου η μετανάστευση χαρακτηρίζει τη μετακίνηση ανθρώπων με κάποια διάρκεια, με σκοπό την εργασία, από ένα κράτος σε άλλο (www.apodimos.com). Ως συνεχής ροή προσώπων από και προς μία περιοχή, η μετανάστευση είναι μία από τις τρεις βασικές δημογραφικές διαδικασίες. Είναι η διαδικασία εκείνη που συνεπάγεται τη μηχανική (ή τεχνητή) ανανέωση και φθορά ενός

πληθυσμού, σε αντίθεση με τις άλλες δύο διαδικασίες (γεννητικότητα & θνησιμότητα), που έχουν σχέση με τη φυσική ανανέωση και τη φθορά ενός πληθυσμού.

Η μετανάστευση, με βάση το καθεστώς εισόδου και παραμονής στη χώρα υποδοχής, διακρίνεται σε νόμιμη και παράνομη μετανάστευση.

Νόμιμη Μετανάστευση: Νόμιμοι μετανάστες είναι τα πρόσωπα τα οποία έχουν εισέλθει και παραμένουν νόμιμα στη χώρα, η παρουσία τους έχει καταγραφεί από τις αρμόδιες αρχές και είναι εφοδιασμένα με την απαιτούμενη άδεια παραμονής και εργασίας. Οι μετανάστες ξένης εθνικότητας διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες:

- Όσοι προέρχονται από κράτος – μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι έχουν δικαίωμα ελεύθερης εγκατάστασης.
- Οι υπήκοοι τρίτων χωρών, για την είσοδο και παραμονή των οποίων στη χώρα απαιτείται διαδικασία προέγκρισης.

Παράνομη Μετανάστευση: Πρόκειται για τους αλλοδαπούς οι οποίοι, είτε εισήλθαν στη χώρα εξαρχής, χωρίς νόμιμα ταξιδιωτικά έγγραφα, οπότε χαρακτηρίζονται «λαθρομετανάστες» είτε εισήλθαν νόμιμα μεν, υπό κάποια ιδιότητα (τουρισμός, σπουδές, νόμιμη εργασία κ.λπ.) αλλά στη συνέχεια παραμένουν παράνομα στη χώρα, ως αντικανονικοί μετανάστες (Καρύδης Β.Χ., 1996). Στην σύγχρονη εποχή μετανάστευση και λαθρομετανάστευση αποτελούν ένα ενιαίο φαινόμενο. Ειδικότερα η λαθρομετανάστευση θα μπορούσε να θεωρηθεί το «νόθο» παιδί της μετανάστευσης αφού στην ουσία εμφανίζεται όπου οι χώρες «υποδοχής» μεταναστών εξαντλούν κατά ένα τρόπο τις δυνατότητες τους να δεχθούν νομίμους μετανάστες.

1.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΤΗΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

Φημισμένο «ζεύγος» των μεταναστευτικών σπουδών, το push και το pull, (απόθεση-έλξη), υπήρξε το αντικείμενο πολλών ερευνών και ισάριθμων λόγων ανησυχίας. Αφού χρησιμοποιήθηκαν αρχικά από τους οικονομολόγους για να αναλυθούν τα οικονομικά αίτια και αποτελέσματα του μεταναστευτικού φαινομένου, οι έννοιες της «απόθεσης» και της «έλξης» χρησιμοποιήθηκαν μερικές φορές για να υπολογιστεί το κόστος και τα οφέλη της μετανάστευσης. Κατά κάποιο γενικότερο τρόπο, οικονομολόγοι, ιστορικοί και κοινωνιολόγοι, (νέο)-κλασικοί ή μαρξιστές, όλοι τους προσπάθησαν να προσδιορίσουν τη σχετική σημασία των παραγόντων μετανάστευσης από ή απόθεσης σε σχέση με τους παράγοντες μετανάστευσης προς ή έλξης στις μεταναστευτικές κινήσεις. Για τις κλασικές αναλύσεις, αυτά τα δύο στοιχεία πρέπει να επιτρέπουν μια μετέπειτα ισορροπία. Όμως μπορούμε να ταξινομήσουμε τις μεγάλες μεταναστευτικές εποχές ανάλογα με τη σημασία που αποδίδεται στον έναν ή στον άλλο παράγοντα. Έτσι οι μεταναστεύσεις του 19^{ου} αιώνα ήταν το αποτέλεσμα δημογραφικών πιέσεων (το push), ενώ οι νέες μεταναστεύσεις του 20^{ου} αιώνα οφείλονταν στο pull της εκβιομηχάνισης. Νεώτερες έρευνες επιμένουν περισσότερο στους παράγοντες του pull και στην ανάγκη για μετανάστες από πλευράς των χωρών- εισαγωγέων (Green, Nancy L., 2004). Για τους μετανάστες που έρχονται στην Ελλάδα συνυπάρχουν τόσο οι παράγοντες έλξης όσο και οι παράγοντες απόθεσης, με αυτούς της απόθεσης να υπερτερούν.

Η προσπάθεια θεωρητικής διάκρισης των παραγόντων που προκαλούν τη μετανάστευση, σε παράγοντες έλξης προς έναν τόπο και σε παράγοντες απόθεσης από έναν τόπο κρίνεται από μερίδα ερευνητών ως αδόκιμη. Και τούτο διότι προσπαθεί να χαρακτηρίσει το είδος των παραγόντων με βάση τις αντιδράσεις που προκαλούν και όχι ανάλογα με τα κύρια χαρακτηριστικά τους (Τσαούση Δ.Γ., 1996).

Οι αντιδράσεις όμως δεν είναι ποτέ σταθερές κι αυτό σημαίνει ότι παράγοντες σταθεροί μπορούν να αλλάζουν χαρακτηρισμό, επειδή άλλαξε ο τρόπος που αντιδρούν οι άνθρωποι σ' αυτούς.

Γι' αυτό το λόγο ορθότερη είναι η κατάταξη των παραγόντων που προκαλούν τη μετανάστευση ανάλογα με τα εξωτερικά και αναντίρρητα αναγνωρίσιμα χαρακτηριστικά τους.

Μπορούμε λοιπόν να διακρίνουμε τις ακόλουθες ενδεικτικές γενικές κατηγορίες:

Φυσικοί παράγοντες: Μεταβολές στο φυσικό περιβάλλον που καθιστούν δύσκολη την επιβίωση, όπως ξηρασία, πλημμύρες, σεισμοί κ.λπ. Η σημασία των παραγόντων αυτών είναι μεγαλύτερη όσο χαμηλότερο είναι το επίπεδο της τεχνολογίας και επομένως η εξάρτηση ενός πληθυσμού από τη φύση και την επιτόπια παραγωγή.

Οικονομικοί παράγοντες: Σαν τέτοιοι θα μπορούσαν να αναφερθούν η έλλειψη επαρκών δυνατοτήτων απασχόλησης, η υποαπασχόληση, το χαμηλό εισόδημα σε συνδυασμό πολλές φορές με την υπέρμετρη χρονικά εργασιακή απασχόληση, η αναγκαστική μετακίνηση σαν αναπόσπαστο στοιχείο για την άσκηση συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας κ.λπ.

Πολιτικοί παράγοντες: Σ' αυτή την κατηγορία εντάσσονται οι διώξεις λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, καθώς και η διακριτική μεταχείριση που πολλές φορές ακολουθείται από το καθεστώς μίας χώρας σε βάρος μεμονωμένων ατόμων ή και συγκεκριμένης κατηγορίας ενός πληθυσμού. Είναι δυνατόν πολλές φορές ταυτόχρονα πολιτικοί και οικονομικοί παράγοντες να ωθούν στη φυγή και τη μετανάστευση πολίτες μίας χώρας.

Κοινωνικοί παράγοντες: Εδώ θα πρέπει να αναφερθεί η αξία της μετανάστευσης ως προϋπόθεση κοινωνικής προκοπής ή ανόδου στον συγκεκριμένο κοινωνικό ιστό μίας "εθνικής" κοινωνίας και τα οφέλη που σε ατομικό επίπεδο συνοδεύουν μία τέτοια ανέλιξη.

Ψυχολογικοί παράγοντες: Πολλές φορές άνθρωποι ωθούνται στη μετανάστευση από τυχοδιωκτισμό ή φιλαποδημία ή τέλος μιμητικά, ακολουθώντας την κρατούσα τάση μίας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου και τους γνωστούς, φίλους, συγγενείς, ομοπατριους κ.λπ. που προηγήθηκαν (Green, 2002).

Θα πρέπει να τονιστεί ότι σημαντική επίδραση ασκούν οι προσδοκίες από τον τόπο προορισμού, οι οποίες πολλές φορές είναι υπερμεγέθεις λόγω εσφαλμένης (πολύ συχνά σκόπιμης) πληροφόρησης.

1.4 ΕΙΔΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ

Τα μεταναστευτικά φαινόμενα μπορούν να καταταγούν σε διάφορες κατηγορίες, ανάλογα με τα κριτήρια διάκρισης που χρησιμοποιούμε κάθε φορά. Οι σημαντικότερες διακρίσεις είναι οι ακόλουθες:

α) Με κριτήριο το κράτος ως γεωγραφική περιοχή παρατήρησης και μελέτης, διακρίνουμε τη διεθνή και την εσωτερική μετανάστευση.

– **Διεθνής** μετανάστευση είναι η κίνηση από το ένα κράτος προς το άλλο.

– **Εσωτερική** μετανάστευση είναι η κίνηση από έναν οικισμό σ' έναν άλλο μέσα στα όρια του ίδιου κράτους. Το ρεύμα των εκροών στην περίπτωση της διεθνούς μετανάστευσης ονομάζεται αποδημία, ενώ στην εσωτερική μετανάστευση εκδημία.

Το ρεύμα εισροών (άφιξη για εγκατάσταση) ονομάζεται στην περίπτωση της διεθνούς μετανάστευσης μετοικία και ειδικότερα εισδημία όταν πρόκειται για εσωτερική μετανάστευση. Η παλιννόστηση και ο επαναπατρισμός αποτελούν δύο ειδικότερες μορφές μετοικίας (επιστροφή στη γενέτειρα ή τον τόπο καταγωγής), ενώ ο εξαστισμός μία ειδικότερη μορφή εσωτερικής μεταναστευτικής κίνησης.

β) Με κριτήριο την προβλεπόμενη διάρκεια παραμονής η μετανάστευση διακρίνεται σε **μόνιμη** ή **προσωρινή**. Ιδιαίτερη μορφή

προσωρινής μετανάστευσης είναι η παρεπιδημία, η προσωρινή δηλαδή παραμονή σε έναν τόπο για βιοτικούς ή επαγγελματικούς λόγους.

γ) Με κριτήριο την μεταβολή ή μη του τρόπου ζωής σε σχέση με αυτόν πριν την αναχώρηση ή μετανάστευση, διακρίνεται σε **καινοτόμο**, όταν μεταβάλλεται ο τρόπος ζωής του μετανάστη (π.χ. αγρότης που γίνεται βιομηχανικός εργάτης) και **συντηρητική**, όταν αυτός δε μεταβάλλεται (π.χ. μετανάστευση νομάδων).

δ) Με κριτήριο το βαθμό εξάρτησης από τη φύση ως παράγοντα προσδιοριστικό της απόφασης φυγής, η μετανάστευση διακρίνεται σε **αρχαϊκή**, λόγω εξάντλησης (εποχιακής ή μόνιμης) των φυσικών πόρων και **σύγχρονη**, αυτή που προκαλείται από οικονομικούς λόγους.

ε) Με κριτήριο το βαθμό και το είδος εξάρτησης από τη χώρα προέλευσης, η μετανάστευση διακρίνεται σε **παροικία** και **αποικία**.

στ) Με κριτήριο το μέγεθος του μετακινούμενου πληθυσμού, η μετανάστευση διακρίνεται σε **ανεξάρτητη** (ατομική ή ομαδική), όταν είναι αποτέλεσμα απόφασης μεμονωμένων ατόμων ή ομάδων και σε **μαζική** όταν πρόκειται για μορφή μετακίνησης κατά μάζες (π.χ. ανταλλαγή πληθυσμών, μετακινήσεις φυλών κ.λπ.).

ζ) Με κριτήριο την πρόθεση μετανάστευσης διακρίνονται τρεις (3) επιμέρους μορφές αυτής, η εκούσια, η αναγκαστική και η βίαιη.

– **Εκούσια** είναι η μετανάστευση που είναι προϊόν ελεύθερης απόφασης του μετακινούμενου ατόμου ή συνόλου.

– **Αναγκαστική** είναι η μετανάστευση που προκαλείται από την ηθελημένη δημιουργία δυσμενών συνθηκών διαβίωσης σε βάρος ορισμένων κατηγοριών ατόμων ή μερίδας πληθυσμού.

– **Βίαιη** μετανάστευση είναι μία μορφή μετακίνησης που επιβάλλεται συνήθως από τις δημόσιες αρχές ενός κράτους και δεν αφήνει περιθώρια επιλογής στους μετακινούμενους (π.χ. μετατοπίσεις πληθυσμών,

αναγκαστικοί εποικισμοί, απελάσεις και ξενηλασίες, αναγκαστικές ανταλλαγές πληθυσμών κ.λπ.).

Στις περισσότερες περιπτώσεις τα άτομα αυτής της κατηγορίας χαρακτηρίζονται ως πρόσφυγες, εκτοπισμένα πρόσωπα κ.λπ.

Οι διακρίσεις που αναφέρονται παραπάνω δε συνιστούν αμοιβαία αποκλειόμενες κατηγορίες. Αντίθετα μία μεταναστευτική κίνηση μπορεί να χαρακτηριστεί κατά διάφορους ταυτόχρονα τρόπους, καθώς καθένα από τα κριτήρια διάκρισης αποτελεί και διαφορετικό πρίσμα εξέτασης ενός φαινομένου. Η ένταξη μίας συγκεκριμένης μεταναστευτικής κίνησης στις προαναφερθείσες κατηγορίες είναι θέμα πραγματικό που θα κριθεί με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εν λόγω κίνησης (Κανελλόπουλος Κ. κ.α, 2006).

1.5 ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΝΝΟΙΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥ, ΜΕΤΑΝΑΣΤΗ, ΠΡΟΣΦΥΓΑ ΚΑΙ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΑ

Αλλοδαποί: Αλλοδαπός είναι κάθε φυσικό πρόσωπο που δεν έχει την ιθαγένεια της χώρας στην οποία διαμένει ή δεν έχει ιθαγένεια. Αυτό που χαρακτηρίζει τον αλλοδαπό στο εθνικό κράτος είναι η «πολιτικοποίηση» του: ο γηγενής προσδιορίζεται ως ο προερχόμενος από το κράτος, το οποίο είναι μια κατεξοχήν πολιτική μορφή, ενώ ο αλλοδαπός προσδιορίζεται ως ο μη-γγενής και αδιαίρετα μη-πολίτης, καθώς δεν ανήκει στην πολιτική κοινότητα, την συγκροτημένη σε κράτος (Μουσούρου Λ.,1991).

Οι βασικές κατηγορίες αλλοδαπών, ανάλογα με το νομικό καθεστώς που τις διέπει, είναι οι μετανάστες και οι πρόσφυγες.

Μετανάστες: Μετανάστης είναι το άτομο που διαμένει για τουλάχιστον 6 μήνες μακριά από τον συνήθη τόπο κατοικίας του. Στην περίπτωση που βρίσκεται εντός των συνόρων της χώρας του λέγεται εσωτερικός μετανάστης, και στην περίπτωση που βρίσκεται εκτός συνόρων της χώρας του λέγεται εξωτερικός ή διεθνής μετανάστης. Πρόκειται δηλαδή

για άτομα που εγκαταλείπουν τη χώρα τους οικειοθελώς, με σκοπό να εγκατασταθούν σε άλλη χώρα για προσωπικούς, οικογενειακούς ή οικονομικούς λόγους και, ως εκ τούτου, ονομάζονται οικονομικοί μετανάστες.

Σύμφωνα με μια άποψη, ο οικονομικός μετανάστης μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, αν η οικονομική του δυσπραγία έχει προκληθεί λόγω υποκρυπτόμενων φυλετικών, θρησκευτικών ή πολιτικών διακρίσεων, σε βάρος ορισμένης ομάδας του πληθυσμού στην οποία ανήκει.

Αντίστροφα, οικονομικοί πρόσφυγες ονομάζονται όσοι επικαλούνται πολιτικούς λόγους για να παρακάμψουν τα εμπόδια εισόδου τους στις επιθυμητές αγορές εργασίας.

Επίσης, τα άτομα που οι ίδιες οι χώρες υποδοχής παρουσιάζουν ως πολιτικούς πρόσφυγες για λόγους σκοπιμότητας ενώ συχνά πρόκειται για οικονομική μετανάστευση (Χλέτσος & Ναζάκης, 2003).

Πρόσφυγες: Πρόκειται για τους αλλοδαπούς οι οποίοι προστατεύονται σύμφωνα με το Άρθρο 1 § 2α της Σύμβασης της Γενεύης, όπως τροποποιήθηκε με το Άρθρο 12 του Πρωτοκόλλου της Ν. Υόρκης, εφόσον βρίσκονται εκτός της χώρας υπηκοότητάς τους, λόγω δικαιολογημένου φόβου δίωξης, εξαιτίας της φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεών τους και οι οποίοι, για τον λόγο αυτό, αδυνατούν ή δεν επιθυμούν να επιστρέψουν στη χώρα προέλευσης. Το ίδιο ισχύει για όσους βρίσκονται για τέτοιους λόγους εκτός της χώρας μόνιμης διαμονής τους. Την προσφυγική ιδιότητα, επίσης, δικαιούται να ζητήσει ο πολίτης (ή ανιθαγενής) τρίτης χώρας, ο οποίος υπάγεται στο καθεστώς αυτό λόγω μεταγενέστερων της αναχώρησής του από την χώρα προέλευσης γεγονότων, που έλαβαν εκεί χώρα.

«Πρόσφυγας εντολής» ονομάζεται εκείνος που εμπίπτει στην εντολή του Ύπατου Αρμοστή για τους Πρόσφυγες του Ο.Η.Ε. και προστατεύεται από αυτόν, σύμφωνα με τα κριτήρια του σχετικού Εγχειριδίου της Ύπατης

Αρμοστείας. Νέα κατηγορία μη καταστατικών προσφύγων αποτελούν οι λεγόμενοι de facto πρόσφυγες, δηλαδή υπήκοοι τρίτων χωρών, των οποίων το αίτημα για παροχή ασύλου έχει απορριφθεί για τυπικούς λόγους, είτε δεν έχουν καν υποβάλει τέτοιο αίτημα, λόγω φόβου αντιποίνων κατά συγγενών τους στη χώρα προέλευσης είτε γιατί δεν απέδειξαν πλήρως ότι διώκονται ατομικά, παρά το γεγονός ότι αποδεδειγμένα ανήκουν σε διωκόμενη ομάδα είτε επειδή αναγκάστηκαν να μετακινηθούν από τη χώρα τους λόγω πολέμου, εμφύλιας σύρραξης, πολιτικής ή κοινωνικής αναταραχής ή συνεπεία σοβαρών φυσικών καταστροφών. Συχνά, τέτοιες περιπτώσεις αντιμετωπίζονται ευνοϊκά με την χορήγηση προσωρινών αδειών παραμονής, για λόγους ανθρωπιστικούς, παρά το γεγονός ότι δεν αναγνωρίζονται ως πρόσφυγες και δεν τους παρέχεται επίσημα άσυλο.

Κατά την εφαρμογή της Σύμβασης της Γενεύης, κάθε κράτος διαμορφώνει τα δικά του ερμηνευτικά κριτήρια για τις προϋποθέσεις αναγνώρισης της προσφυγικής ιδιότητας, τα οποία συχνά δεν είναι άμοιρα της εξωτερικής πολιτικής ή των εσωτερικών προβλημάτων κάθε χώρας.

Παλινοστούντες: είναι τα άτομα τα οποία έχουν την ιθαγένεια ή την εθνικότητα της χώρας υποδοχής, αλλά δεν έχουν τα κοινωνιολογικά και οικονομικά χαρακτηριστικά των ημεδαπών διότι δεν έχουν ζήσει στη χώρα αυτή (Χλέτσος και Ναξάκης, 2003).

1.6 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ & ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Χώρες αποστολής μεταναστών είναι οι γενέτειρες χώρες των μεταναστών από την οποία μετακινούνται για οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτικούς και άλλους λόγους και εγκαθίσταται σε κάποια άλλη για μεγάλα χρονικά διαστήματα ή και μόνιμα.

Για τις χώρες αποστολής, οι επιπτώσεις συνδέονται με την αναχώρηση των μεταναστών η οποία έχει επιπτώσεις στην απασχόληση, την παραγωγή και τους μισθούς, με τα εμβάσματα και τη μελλοντική

επιστροφή τους. Τα εμβάσματα που στέλνουν οι μετανάστες από τις χώρες στις οποίες εργάζονται ενεργούν θετικά στο βιοτικό επίπεδο των οικογενειών καθώς αυξάνεται το εισόδημά τους, ενώ ταυτόχρονα η αναχώρηση των εργατών, λίγο ή περισσότερο εξειδικευμένων, έχει σαν αποτέλεσμα την ανακούφιση της αγοράς χωρίς να επιδεινώνεται το παραγωγικό επίπεδο (Ταπεινός, 1993). Ακόμη μειώνεται ο αριθμός των ατόμων που αναζητούν εργασία, περιορίζεται η πίεση από την πληθυσμιακή αύξηση ενώ σε ότι έχει σχέση με την επιστροφή των μεταναστών στη γενέτειρα χώρα, σε αρκετές περιπτώσεις η επιστροφή των μεταναστών συνδέεται με τη μεταφορά των γνώσεων (Χλέτσος, 2001). Το φαινόμενο της μετανάστευσης έχει πολλές φορές αρνητικές επιπτώσεις για τη χώρα αποστολής καθώς αποδυναμώνεται από τους νέους των παραγωγικών τάξεων που θεωρούνται απαραίτητοι για την οικονομική τους ανάπτυξη. Οι νέοι ηλικίας από 15 έως 30 χρονών περίπου που αποφασίζουν πιο εύκολα να μεταναστεύσουν συντελούν στη μείωση του ποσοστού γεννήσεων ή των γάμων και την αύξηση του ποσοστού γήρανσης του πληθυσμού της πατρίδας τους. Όταν δε η χώρα αποστολής αρχίσει να αναπτύσσεται οικονομικά και βιομηχανικά, η έλλειψη εργατικού δυναμικού των παραγωγικών τάξεων γίνεται εντονότερη. Τέλος, μια βασική αρνητική συνέπεια της μετανάστευσης για τη χώρα αποστολής είναι η οικονομική εξάρτησή της από τη χώρα υποδοχής των μεταναστών της (Ταπεινός, 1993).

Χώρες υποδοχής των μεταναστών είναι οι χώρες στις οποίες μετακινούνται και εγκαθίσταται για ορισμένο ή και αόριστο χρονικό διάστημα οι μετανάστες και απολαμβάνουν τα οικονομικά και κοινωνικά της οφέλη.

Οι μεταναστευτικές εισροές στη χώρα υποδοχής, έχουν επιπτώσεις στο επίπεδο των αμοιβών, τη λειτουργία της αγοράς και την εξειδίκευση. Η γενική θεώρηση είναι ότι η εργασία των μεταναστών είναι θετική στο σύνολο της οικονομίας της χώρας σύμφωνα με την εμπειρία των

μεταναστευτικών εισροών προς τις ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες η οποία έδειξε σημαντικά οικονομικά οφέλη για τις χώρες αυτές (Ταπεινός, 1993). Επίσης αλλάζει η νοοτροπία και η κοινωνική δομή της καθώς τα άτομα ή οι ομάδες που μεταναστεύουν μεταφέρουν μαζί τους και τα ήθη, τα έθιμα και τις απόψεις τους για διάφορα κοινωνικά θέματα όπως, η θρησκεία, η παιδεία, η ηθική και οι διάφορες αξίες. Η πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική διαφορετικότητα των μεταναστών από τους ημεδαπούς έχει ως αποτέλεσμα την συνύπαρξη και αλληλεπίδραση μιας ποικιλίας πολιτισμών στην επικράτεια της χώρας υποδοχής και συνεπώς την επιρροή στους αντίστοιχους τομείς της θρησκείας, του πολιτισμού και της γλώσσας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της διαπολιτισμικότητας είναι οι περιπτώσεις οικογενειών που αποτελούνται από αλλοδαπά και ημεδαπά μέλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

2.1 Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Τις τελευταίες δεκαετίες η μετανάστευση στις χώρες της Ευρώπης αναδεικνύεται σε ζήτημα καίριας σημασίας για το δημογραφικό μέλλον, την οικονομική ανάπτυξη και για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής των χωρών της ΕΕ. Η μετανάστευση όμως στην Ευρώπη δεν συνιστά ένα πρόσφατο φαινόμενο, αλλά συνδέεται με μία σειρά από παράγοντες όπως η παγκοσμιοποίηση, οι πολιτικές ανακατατάξεις και συγκρούσεις διεθνώς, οι δημογραφικές και κοινωνικο-οικονομικές πιέσεις που υφίστανται οι αναπτυσσόμενες χώρες και οι μεταβολές στην αγορά εργασίας. Κατά τη διάρκεια των περασμένων ετών, τα χαρακτηριστικά του μεταναστευτικού φαινομένου στην Ευρώπη δεν παρέμειναν αμετάβλητα. Η κατεύθυνση, η εθνοτική σύνθεση των πληθυσμιακών ροών και οι κατηγορίες μετανάστευσης διαφοροποιήθηκαν τόσο συγκρινόμενα με τα αντίστοιχα προγενέστερων περιόδων στην Ευρώπη, όσο και μεταξύ των χωρών που την απαρτίζουν, γεγονός που υπογραμμίζει ότι οι μεταναστευτικές τάσεις στην Ευρώπη δε διαμορφώνονται ομοιόμορφα στο χώρο και στο χρόνο. Έτσι, χώρες αποστολής μεταναστών μετατρέπονται σε χώρες υποδοχής, ενώ άλλες που δεν είχαν μεταναστευτική εμπειρία εντάσσονται στο μεταναστευτικό χάρτη της Ευρώπης. Παράλληλα, τα εφαρμοζόμενα μέτρα μεταναστευτικής πολιτικής συνέβαλαν στην εμφάνιση νέων τύπων και μορφών μετανάστευσης (μετανάστευση για εργασία, οικογενειακή επανένωση, μη νόμιμη μετανάστευση). Η πρόσφατη οικονομική κρίση φαίνεται να επηρεάζει το μέγεθος των μεταναστευτικών ροών στην Ευρώπη και να θέτουν νέα ζητήματα που σχετίζονται με την απασχόληση και την ένταξη των μεταναστών στις ευρωπαϊκές κοινωνίες υποδοχής και τις προκλήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι τελευταίες για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής.

Το τέλος του II Παγκοσμίου Πολέμου, η πετρελαϊκή κρίση και η πτώση των κομμουνιστικών καθεστώτων στην Ανατολική Ευρώπη

αποτελούν σταθμούς στην ευρωπαϊκή ιστορία, οι οποίοι επηρέασαν τις πολιτικές μετανάστευσης και συνεπώς τα χαρακτηριστικά και το είδος των μεταναστευτικών ροών.

Η μετανάστευση στην Ευρώπη μεταπολεμικά μπορεί να διακριθεί χρονικά σε τέσσερις περιόδους: την περίοδο της ανασυγκρότησης και της από-αποικιοποίησης και της μαζικής μετανάστευσης προς τις χώρες της Βορείου Ευρώπης (1945-1973), την περίοδο της περιοριστικής μεταναστευτικής πολιτικής και παλιννόστησης (1974-1989), την περίοδο πτώσης των κομμουνιστικών καθεστώτων της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (1989-2000) και τη σύγχρονη μετανάστευση από τις αρχές του 2000 (Stalker, 2002). Η διεύρυνση της ΕΕ το 2004 με την προσχώρηση δέκα νέων κρατών μελών, εκ των οποίων οι οκτώ είναι χώρες της ανατολικής Ευρώπης και η προσχώρηση το 2007 της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας μετέβαλε για μια ακόμη φορά τις μεταναστευτικές ροές στην Ευρώπη.

Από τις αρχές του 2000, αναγνωρίστηκε από την Ευρώπη η αναγκαιότητα της μετανάστευσης για τη δημογραφική πρόκληση που αντιμετωπίζει λόγω της γήρανσης του πληθυσμού καθώς και ο ρόλος που θα διαδραματίσει η μετανάστευση για την κάλυψη των αναγκών της αγοράς εργασίας σε ειδικευμένο και ανειδίκευτο εργατικό δυναμικό. Παράλληλα η δημόσια συζήτηση στρέφεται όλο και περισσότερο στην ένταξη και τα πολιτικά δικαιώματα των μεταναστών στις χώρες υποδοχής καθώς και σε ζητήματα ελέγχου των συνόρων και αναχαίτισης των παράνομων μεταναστευτικών ροών που αφορούν στη σχέση μεταξύ μετανάστευσης και ασφάλειας (Salt, 2006). Εκτιμάται ότι στην Ευρώπη διαμένουν παράνομα περίπου 10 εκατομμύρια μετανάστες ενώ σε περίπου 500.000 άτομα ετησίως ανέρχεται ο αριθμός αυτών που εισέρχονται παράνομα ή χάνουν το δικαίωμα νόμιμης παραμονής στην Ευρώπη (CMRP, 2010). Το ζήτημα των παράνομων ροών μεταναστών γίνεται περισσότερο ευαίσθητο σε περιόδους οικονομικής κρίσης και αποκτά ιδιαίτερη θέση στο δημόσιο λόγο για τη

μετανάστευση, τόσο από τη διάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όσο και την εμφάνιση ξενοφοβικών στάσεων, οι οποίες δρουν αποσταθεροποιητικά για την κοινωνική συνοχή.

Αναγνωρίζοντας την ανάγκη οργάνωσης ενιαίας μεταναστευτικής πολιτικής, το 2005 θεσπίστηκε από την ΕΕ, η σφαιρική προσέγγιση της μετανάστευσης η οποία σχεδιάστηκε ως ένα πλαίσιο πολιτικής για την εξέταση, με ισόρροπο και ολοκληρωμένο τρόπο, όλων των θεμάτων που αφορούν τη μετανάστευση, στο πλαίσιο εταιρικής σχέσης με χώρες εκτός της ΕΕ.

Η νέα «Σφαιρική προσέγγιση για τη μετανάστευση και την κινητικότητα» τοποθετεί την κινητικότητα των υπηκόων τρίτων χωρών στο επίκεντρό της και καθιστά τις εταιρικές σχέσεις περισσότερο βιώσιμες και μελλοντοστραφείς. Η κινητικότητα των υπηκόων τρίτων χωρών που διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ είναι σημαντική, εφόσον καλύπτει ευρύ φάσμα ατόμων, όπως επισκέπτες μικρής διάρκειας, τουρίστες, σπουδαστές, ερευνητές, επιχειρηματίες ή επισκέπτες μελών οικογένειας και συνδέεται με την πολιτική στον τομέα των θεωρήσεων.

«Θεσπίζουμε ένα σαφές και συνεκτικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη. Η ΕΕ θα εξοπλιστεί καλύτερα για τη διακυβέρνηση της μετανάστευσης στο εσωτερικό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο μόνον εάν ενισχύσει περισσότερο τον διάλογο και τη συνεργασία με τις χώρες εταίρους. Η νέα σφαιρική προσέγγιση της μετανάστευσης και της κινητικότητας (GAMM) αντιπροσωπεύει το αναγκαίο στρατηγικό πλαίσιο για να προσδοθεί προστιθέμενη αξία στη δράση της ΕΕ και των κρατών μελών στον τομέα αυτό» (Cecilia Malmström, Επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων).

Από την ΕΕ δίνεται τώρα προτεραιότητα στα κάτωθι βασικά επιχειρησιακά πλαίσια:

Πρώτον, θα προσφερθούν Εταιρικές Σχέσεις Κινητικότητας καταρχάς στους άμεσους γείτονες και στην Τυνησία, το Μαρόκο και την

Αίγυπτο. Οι εταιρικές σχέσεις κινητικότητας προσφέρουν ένα συγκεκριμένο πλαίσιο για διάλογο και συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και χωρών εκτός ΕΕ. Αυτές οι εταιρικές σχέσεις εστιάζονται στη διευκόλυνση και την οργάνωση της νόμιμης μετανάστευσης, στη λήψη αποτελεσματικών και ανθρώπινων μέτρων για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης, και σε συγκεκριμένα βήματα προς την ενίσχυση των αναπτυξιακών αποτελεσμάτων της μετανάστευσης. Η σύναψη συμφωνιών για τη διευκόλυνση της έκδοσης θεωρήσεων και συμφωνιών επανεισδοχής πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στις εν λόγω εταιρικές σχέσεις.

Για άλλες χώρες, η Επιτροπή προτείνει τη θέσπιση Κοινών Δράσεων για τη Μετανάστευση και την Κινητικότητα που θα αποτελέσουν ένα προηγμένο επίπεδο συνεργασίας, βασισμένο σε ορισμένες κοινές συστάσεις, στόχους και δεσμεύσεις για διάλογο και συνεργασία.

Θα θεσπιστούν Κέντρα Πόρων Μετανάστευσης και Κινητικότητας για την παροχή πόρων και την υποστήριξη ατόμων και χωρών εταίρων, στους τομείς των δεξιοτήτων και του εργατικού δυναμικού. Η διαδικτυακή πύλη της ΕΕ για τη μετανάστευση, θα μπορεί επίσης να βοηθήσει τους μετανάστες στο να προβαίνουν σε συνειδητές επιλογές σχετικά με τη μετανάστευση και την κινητικότητα προς την ΕΕ.

Θα εκπονείται κάθε δύο έτη, με έναρξη τον Ιούνιο 2013 μία Έκθεση Σφαιρικής Προσέγγισης για την παρακολούθηση της εφαρμογής και την εξασφάλιση προόδου.

Η νέα ανανεωμένη σφαιρική προσέγγιση της μετανάστευσης και της κινητικότητας (GAMM):

- Θα ενσωματωθεί περισσότερο στην εξωτερική πολιτική της ΕΕ και την αναπτυξιακή συνεργασία. Θα εφαρμόζεται από κοινού από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, περιλαμβανομένων των αντιπροσωπειών της ΕΕ, και τα κράτη μέλη της ΕΕ.

- Θα ευθυγραμμιστεί καλύτερα με τους στόχους εσωτερικής πολιτικής της ΕΕ, ιδίως τη στρατηγική για την Ευρώπη του 2020, αλλά επίσης τις πολιτικές για την απασχόληση και την εκπαίδευση. Για την εξασφάλιση ευημερίας, η Ευρώπη πρέπει να καταστεί ελκυστικότερος προορισμός στον παγκόσμιο ανταγωνισμό για υψηλού επιπέδου προσωπικό.

- Θα εστιαστεί περισσότερο στην κινητικότητα και την πολιτική για τις θεωρήσεις.

- Θα συμπληρώσει τους τρεις παραδοσιακούς πυλώνες της σφαιρικής προσέγγισης (νόμιμη μετανάστευση, παράνομη μετανάστευση και ανάπτυξη) με έναν τέταρτο πυλώνα για τη διεθνή προστασία και την εξωτερική διάσταση της πολιτικής για το άσυλο.

- Θα εστιάζει περισσότερο τη δράση της ΕΕ στον μετανάστη, με στόχο την παροχή δυνατοτήτων στους μετανάστες και την ενίσχυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους στις χώρες προέλευσης, διέλευσης και προορισμού. Θα εξετάσει επίσης τη διαπεριφερειακή μετανάστευση εκτός της ΕΕ.

- Θα συνεχίσει να δίνει προτεραιότητα στη γειτονία της ΕΕ, στις εταιρικές σχέσεις ΕΕ-Αφρικής και στις ανατολικές χώρες.

- Θα προσδιορίσει ένα κοινό προβληματισμό, καθώς και τα κοινά συμφέροντα της ΕΕ με τους εταίρους της και θα εντείνει την επιχειρησιακή συνεργασία.

Από το 2005, χρηματοδοτήθηκαν περίπου 300 σχέδια που συνδέονται με τη μετανάστευση σε χώρες εκτός ΕΕ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με ποσό ύψους 800 εκατ. ευρώ.

Η Σφαιρική προσέγγιση της μετανάστευσης και της κινητικότητας αξιολογήθηκε στο πρώτο εξάμηνο του 2011 μέσω ευρείας δημόσιας διαβούλευσης που επιβεβαίωσε τη χρησιμότητά της, υπογραμμίζοντας επίσης την ανάγκη για ισχυρότερη συνοχή με άλλους τομείς πολιτικής και

για καλύτερη θεματική και γεωγραφική ισορροπία (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2011).

2.2 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε.

Κοινός στόχος των ηγετών της ΕΕ είναι η εφαρμογή μιας κοινής, ισορροπημένης και ολοκληρωμένης πολιτικής μετανάστευσης για την ΕΕ, έτσι ώστε να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες που παρέχει η νόμιμη μετανάστευση στις ευρωπαϊκές οικονομίες και κοινωνίες, να αναχαιτισθεί η λαθρομετανάστευση, να βελτιωθεί η σχέση μεταξύ μετανάστευσης και ανάπτυξης, καθώς και να ενισχυθεί το κράτος δικαίου και να προαχθεί ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων στις χώρες υποδοχής μεταναστών.

Η δημιουργία του χώρου δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας στην ΕΕ βασίζεται κυρίως στον τίτλο V της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και στηρίχθηκε από Συνθήκες και Προγράμματα όπως αναλυτικά περιγράφονται παρακάτω:

- **Η Συνθήκη του Άμστερνταμ**

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ συντάχθηκε στις 17 Ιουλίου 1997 και υπεγράφη στις 2 Οκτωβρίου του 1997 από τους υπουργούς Εξωτερικών των τότε 15 κρατών μελών. Τέθηκε σε ισχύ την 1 Μαΐου του 1999. Η συνθήκη του Άμστερνταμ δημιούργησε τη νομική βάση για την υπερεθνική δράση σχετικά με τα ζητήματα μετανάστευσης και ασύλου ενσωματώνοντας τις αρμοδιότητες αυτές στον πρώτο πυλώνα της ΕΕ.

Στη συνθήκη προσδιορίστηκαν τα δικαιώματα και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι υπήκοοι τρίτων χωρών μπορούν να διαμένουν νόμιμα σε κάποιο από τα κράτη μέλη της ΕΕ. Επίσης ορίστηκαν οι προϋποθέσεις εισόδου, διαμονής και οι προδιαγραφές των διαδικασιών, σύμφωνα με τις οποίες τα κράτη-μέλη χορηγούν θεωρήσεις και άδειες μακράς διαρκείας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αποσκοπούν στην επανένωση

οικογενειών. Επιπλέον, καλύφθηκαν θέματα που σχετίζονταν με την παράνομη μετανάστευση και παράνομη διαμονή, συμπεριλαμβανομένου του επαναπατρισμού των παρανόμως διαμενόντων.

Επιπλέον, με την υπογραφή της συνθήκης κατοχυρώθηκε και εντάχθηκε στο νομικό σύστημα της Ένωσης η Συμφωνία Σένγκεν. Η Συμφωνία Σένγκεν επέτρεψε την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα μεταξύ των χωρών που την είχαν υπογράψει, ενώ δημιούργησε ενιαία εξωτερικά σύνορα, όπου πραγματοποιούνται έλεγχοι εισόδου στον χώρο Σένγκεν σύμφωνα με τις ίδιες διαδικασίες. Καθιερώθηκαν κοινοί κανόνες όσον αφορά την έκδοση θεώρησης, το δικαίωμα ασύλου και τον έλεγχο στα εξωτερικά σύνορα έτσι ώστε να επιτραπεί η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων στο εσωτερικό των χωρών που έχουν υπογράψει τη σύμβαση χωρίς να διαταράσσεται η δημόσια τάξη.

Επίσης, βελτιώθηκε η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ των αστυνομικών υπηρεσιών και των δικαστικών αρχών για τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας των κρατών μελών και ιδιαίτερα για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος. Στο πλαίσιο αυτό δημιουργήθηκε το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν (SIS), μια πολύπλοκη βάση δεδομένων που επιτρέπει σε αρμόδιες αρχές των κρατών Σένγκεν την ανταλλαγή δεδομένων αναφορικά με ορισμένες κατηγορίες προσώπων και αγαθών, η οποία καθιστά δυνατό τον έλεγχο των εθνικών συνόρων και παρέχει τη δυνατότητα στις δικαστικές αρχές να αποκτούν πληροφορίες σχετικά με πρόσωπα ή αντικείμενα (www.euroora.eu/legislation).

- **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Tampere (1999)**

Στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999 έλαβε χώρα στο Tampere της Φιλανδίας ειδική σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με την συμμετοχή όλων των αρχηγών κρατών που αποτελούσαν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό την εγκαθίδρυση ενός χώρου Ελευθερίας Ασφάλειας και

δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατά τις επιταγές του τίτλου IV της συνθήκης του Άμστερνταμ. Η διάσκεψη αυτή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι εξέχουσας σημασίας στην πορεία για την υπερεθνικοποίηση των εθνικών μεταναστευτικών πολιτικών όχι μόνο γιατί αποτελεί την πρώτη ειδική συνάντηση για θέματα μεταναστευτικής πολιτικής των αρχηγών κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και επειδή από τα συμπεράσματα του Συμβουλίου αυτού προκύπτει η ισχυρή δέσμευση και πολιτική βούληση των εθνικών πολιτικών ηγεσιών να συνεχίσουν την διαδικασία εμβάθυνσης στον τομέα της μεταναστευτικής πολιτικής μετά την συνομολόγηση της συνθήκης του Άμστερνταμ.

Τα συμπεράσματα από την ειδική αυτή διάσκεψη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου εστιάζουν για πρώτη φορά σε τέσσερις σημαντικούς άξονες πολιτικής ως θεμελίων για την διαμόρφωση κοινοτικής πολιτικής στον τομέα της μετανάστευσης:

- I. Εταιρική σχέση με τις χώρες καταγωγής.
- II. Ενιαίο ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου.
- III. Δίκαιη μεταχείριση των πολιτών τρίτων χωρών.
- IV. Διαχείριση των μεταναστευτικών ροών.

- **Το πρόγραμμα της Χάγης**

Το πολυετές πρόγραμμα της Χάγης, που εγκρίθηκε κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 4ης και 5ης Νοεμβρίου 2004, περιλαμβάνει 10 προτεραιότητες της Ένωσης για την ενίσχυση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ήτοι:

- Ενίσχυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της ιθαγένειας.
- Καταπολέμηση της τρομοκρατίας.
- Καθορισμός μιας ισόρροπης αντιμετώπισης της μετανάστευσης.

- Διαμόρφωση ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης.
- Θέσπιση κοινής διαδικασίας σε θέματα ασύλου.
- Μεγιστοποίηση των θετικών συνεπειών της μετανάστευσης.
- Επίτευξη ικανοποιητικής ισορροπίας μεταξύ της προστασίας του ιδιωτικού βίου και της ασφάλειας κατά τη διαβίβαση πληροφοριών.
- Διαμόρφωση στρατηγικής αντίληψης σχετικά με το οργανωμένο έγκλημα.
- Εγγύηση πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης.
- Κατανομή των αρμοδιοτήτων και μέριμνα για την αλληλεγγύη (www.euroora.eu/legislation).

• Συνεδριάσεις Ευρωπαϊκού Συμβουλίου το χρονικό διάστημα 2001-2009

Συμβούλιο Λάακεν (2001): Διαπιστώθηκε ότι οι στόχοι του Τάμπερε δεν υλοποιήθηκαν και συμφωνήθηκε να ενισχυθεί η συνεργασία των χωρών για το μεταναστευτικό ζήτημα.

Συμβούλιο Σεβίλλης (2002): Συζητήθηκαν τα προγράμματα επαναπατρισμού / επανεισδοχής παράνομων μεταναστών αλλά και η φύλαξη των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συμβούλιο Θεσσαλονίκης (2003): Πρόταση δημιουργίας της Ευρωπαϊκής δύναμης FRONTEX (ειδική δύναμη φύλαξης των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Συμβούλιο Βρυξελλών (2003): Πρόγραμμα Χάγης 2005-2010 με τις εξής προτεραιότητες: α) διευκόλυνση νόμιμης μετανάστευσης, καταπολέμησης της "μαύρης εργασίας" και έλεγχο της παράνομης μετανάστευσης, β) η μεταναστευτική πολιτική γίνεται ατζέντα των εξωτερικών υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γ) ενσωμάτωση

μεταναστών και δ) κοινό σύστημα απόδοσης ασύλου για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Συμβούλιο Βρυξελλών (2005): Σφαιρική αντιμετώπιση μετανάστευσης με συνεργασία χωρών προέλευσης, διέλευσης και προορισμού.

Συμβούλιο Βρυξελλών (2007): Ίδρυση Ευρωπαϊκού Ταμείου Ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών για την περίοδο 2007-2013.

Συμβούλιο Βρυξελλών (2008): Έγκριση του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για την Μετανάστευση και το Άσυλο: α) οργάνωση της νόμιμης μετανάστευσης βάση δυνατοτήτων κάθε κράτους-μέλους (σε επίπεδο αγοράς εργασίας, στέγασης και κοινωνικών υπηρεσιών κ.α.) και την ενθάρρυνση ενσωμάτωσης, β) καταπολέμηση παράνομης μετανάστευσης - επαναπατριsmός, γ) ενίσχυση φύλαξης συνόρων και δ) η Ευρώπη συγκροτείται ως χώρα ασύλου.

Συμβούλιο Βρυξελλών (2009): Ψήφιση του Προγράμματος της Στοκχόλμης (2010-2014): α) μηχανισμός αξιολόγησης συμφωνιών επανεισδοχής, β) συμφωνίες επανεισδοχής με χώρες όπως Αφγανιστάν ή Ιράκ, γ) χρηματοδότηση για υποδομές σε τρίτες χώρες για διαχείριση της παράνομης μετανάστευσης και δ) διάλογος με τρίτες χώρες για αποφυγής των ανθρωπιστικών τραγωδιών της παράνομης μετανάστευσης (λόγω επικινδυνότητα μεθόδων μετανάστευσης).

- **Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο**

Το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 15^{ης} – 16^{ης} Οκτωβρίου 2008 με στόχο την χάραξη κοινής πολιτικής για τη μετανάστευση και το άσυλο στο χώρο της ΕΕ. Οι αρχές που θα εφαρμοστούν για την επίτευξη συντονισμένης και ολοκληρωμένης προσέγγισης για τη μετανάστευση θα

εντάσσονται στους τρεις βασικούς άξονες της πολιτικής της ΕΕ, δηλαδή ευημερία, αλληλεγγύη και ασφάλεια.

Στο πλαίσιο αυτό το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ανέλαβε πέντε βασικές δεσμεύσεις:

- Οργάνωση της νόμιμης μετανάστευσης λαμβάνοντας υπόψη τις προτεραιότητες, τις ανάγκες και τις δυνατότητες υποδοχής όπως αυτές καθορίζονται από το κάθε κράτος μέλος, καθώς και ενθάρρυνση της ενσωμάτωσης.
- Καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης λαμβάνοντας μέριμνα για την επιστροφή των παρανόμως διαμένοντων μεταναστών στις χώρες καταγωγής τους ή σε χώρα διέλευσης.
- Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των συνοριακών ελέγχων.
- Συγκρότηση της Ευρώπης ως χώρα ασύλου.
- Δημιουργία ολοκληρωμένης εταιρικής σχέσης με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης, ώστε να ευνοείται η συνέργεια μεταξύ μετανάστευσης και ανάπτυξης (www.ypes.gr).

• **Πρόγραμμα της Στοκχόλμης (2010 - 2014)**

Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης το οποίο αντικαθιστά τα αντίστοιχα του Τάμπερε και της Χάγης υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις Βρυξέλλες, 10 & 11.12.2009. Υπό το φως και της θέσεως σε ισχύ, από 1ης Δεκεμβρίου 2009, της Συνθήκης της Λισαβόνας, που επιφέρει σημαντικές τροποποιήσεις στις διατάξεις για το χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (Τίτλος V Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης), το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης καθορίζει το πλαίσιο της αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας, των υπηρεσιών διάσωσης, της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, της πολιτικής για το άσυλο, τη μετανάστευση και τις θεωρήσεις, για την περίοδο από το 2010 έως το 2014.

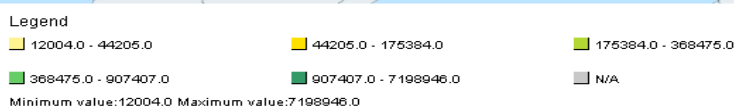
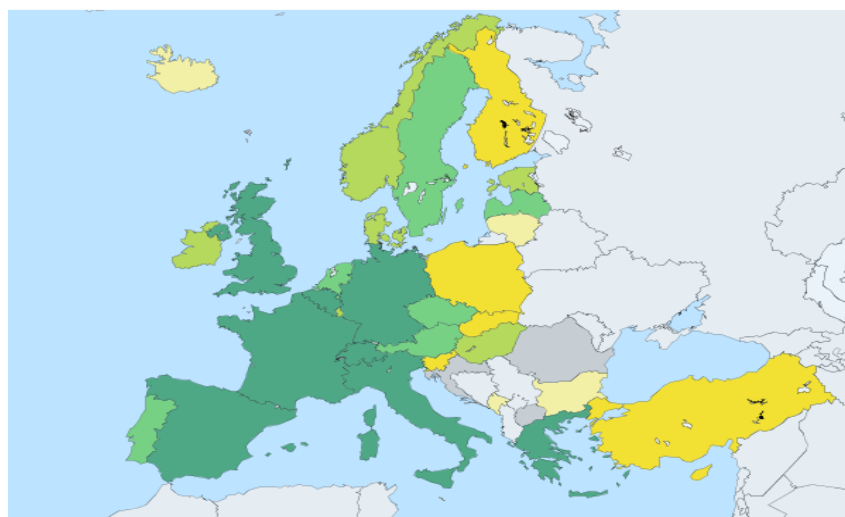
Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης δίδει έμφαση στις αρχές που περιλαμβάνονται στην Σφαιρική Προσέγγιση της Μετανάστευσης καθώς και στο Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο ενώ, υπογραμμίζει την ανάγκη η μεταναστευτική πολιτική της ΕΕ να αποτελέσει αναπόσπαστο τμήμα της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ. Στοχεύοντας στην περαιτέρω διασύνδεση της μετανάστευσης με την ανάπτυξη, προτείνονται, επίσης, μέτρα για την ασφαλή και χαμηλού κόστους μεταφορά εμβασμάτων, για την ενεργότερη συνεργασία με εκπροσώπους της διασποράς καθώς και για τη διερεύνηση του ρόλου της κυκλικής μετανάστευσης. Ως προς τη νόμιμη μετανάστευση, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι η μετανάστευση εργατικού δυναμικού προς μια περιοχή καθώς και η επιτυχημένη ένταξη των νομίμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών μπορεί να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη (Υπουργείο Εξωτερικών).

2.3 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΕ

Το 2011 διέμεναν στην ΕΕ 33,3 εκατομμύρια αλλοδαποί πολίτες, αριθμός που αντιστοιχεί στο 6,6% του συνολικού πληθυσμού της. Η πλειοψηφία, τα 20,5 εκατομμύρια, ήταν πολίτες χωρών εκτός ΕΕ, ενώ τα υπόλοιπα 12,8 εκατομμύρια ήταν πολίτες άλλων κρατών - μελών της ΕΕ.

Χάρτης 2.1 Συνολικός αριθμός μεταναστών συμπεριλαμβανομένων των πολιτών άλλων κρατών-μελών της ΕΕ και μη πολιτών ΕΕ που διαμένουν στη χώρα αναφοράς (Eurostat 1/1/2012)

**Population by citizenship - Foreigners
Persons - 2011**

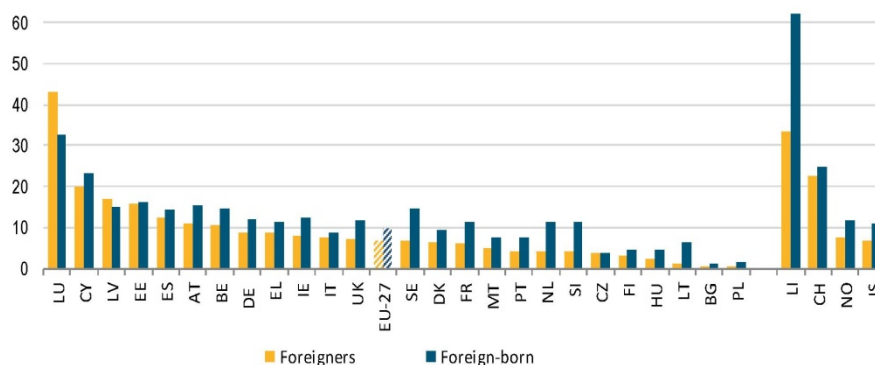

Source of Data: Eurostat
Copyright of administrative boundaries: ©EuroGeographics, commercial re-distribution is not permitted
Last update: 20.12.2012
Date of extraction: 05 Jan 2013 20:30:58 MET
Hyperlink to the map: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/mapToolClosed.do?tab=map&init=1&plugin=1&language=en&rcode=tps00157&toolbox=legend>
Disclaimer: This map has been created automatically by Eurostat software according to external user specifications for which Eurostat is not responsible.
General Disclaimer of the EC: http://europa.eu/geninfo/legal_notices_en.htm
Short Description: Total number of foreigners including citizens of other EU Member States and non-EU citizens, usually resident in the reporting country. January, 1
Code: tps00157

Την 1 Ιανουαρίου 2011, περισσότερο από το 75% των αλλοδαπών στην ΕΕ κατοικούσε στη Γερμανία, την Ισπανία, την Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Γαλλία. Οι αλλοδαποί πολίτες υπερέβησαν το 10% του μόνιμου πληθυσμού στο Λουξεμβούργο, την Κύπρο, τη Λετονία, την Εσθονία, την Ισπανία, την Αυστρία και το Βέλγιο. Σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη (με εξαίρεση το Λουξεμβούργο, την Κύπρο, την Ιρλανδία και το Βέλγιο) η πλειοψηφία των αλλοδαπών είναι πολίτες χωρών εκτός ΕΕ.

Γράφημα 2.1 Ποσοστό μεταναστών στο σύνολο του πληθυσμού, 2011 (%)

Figure 1: Proportion of foreigners and foreign-born in the total population, 2011 (%)

No data by country of birth for RO, SK, ME, HR, MK and TR

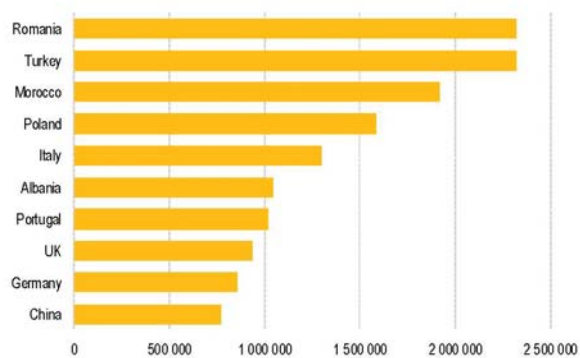
Source: Eurostat (online data code [migr_pop1ctz](#) and [migr_pop3ctb](#))

Το 2011, οι πολίτες της Ρουμανίας και της Τουρκίας ήταν οι πολυπληθέστεροι μεταξύ των αλλοδαπών στα κράτη μέλη της ΕΕ, υπερβαίνοντας τα 2,3 εκατομμύρια η κάθε μία. Η τρίτη μεγαλύτερη ομάδα αποτελείται από περίπου 1,9 εκατομμύρια Μαροκινούς, ακολουθούμενη από 1,6 εκατομμύρια Πολωνούς υπηκόους που ζουν σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ορισμένα κράτη μέλη, ιδίως η Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γερμανία, είναι σημαντικές τόσο ως χώρες προορισμού όσο και ως χώρες προέλευσης των αλλοδαπών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί από το μεγάλο σύνολο του

πληθυσμού των εν λόγω κρατών μελών και τη μεγαλύτερη κινητικότητα των ανθρώπων εντός των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά τη μελέτη της κατανομής των αλλοδαπών, βάσει της χώρας διαμονής τους, πρέπει να σημειωθεί ότι ένα σημαντικό ποσοστό από αυτούς έχουν εγκατασταθεί σε ένα ή δύο συγκεκριμένα κράτη μέλη της ΕΕ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Eurostat, το 78% των Ρουμάνων πολιτών που ζουν σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ είναι εγκατεστημένοι στην Ιταλία (42%) και στην Ισπανία (36%), ενώ η Γερμανία είναι ο χώρα διαμονής για το 75% των Τούρκων υπηκόων τρίτων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το 88% των Μαροκινών στην ΕΕ μπορεί να βρεθεί στην Ισπανία, τη Γαλλία ή την Ιταλία και το 64% των Πολωνών υπηκόων ζουν στο Ηνωμένο Βασίλειο ή τη Γερμανία. Σχεδόν όλοι οι πολίτες της Αλβανίας στην ΕΕ έχουν εγκατασταθεί είτε στην Ελλάδα είτε στην Ιταλία, καθώς και το ήμισυ των Πορτογάλων που ζουν σε άλλη χώρα της ΕΕ διαμένουν στη Γαλλία. (Eurostat, 2011)

Γράφημα 2.2 Κυριότερες υπηκοότητες μεταναστών στην ΕΕ-27, 2011

Figure 2: Main citizenships of foreigners residing in the EU-27, 2011

Source: Eurostat estimates

Η μετανάστευση στην Ελλάδα - Παροχή υπηρεσιών σε μετανάστες

Πίνακας 2.1 Συνολικός αριθμός μεταναστών συμπεριλαμβανομένων των πολιτών άλλων κρατών-μελών της ΕΕ και μη πολιτών της ΕΕ που διαμένουν στη χώρα αναφοράς (Eurostat 1/1/2012)

Population by citizenship - Foreigners

Persons

geoTime	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
EU (27 countries)	28892300 (s)	30778500 (s)	31822100 (s)	32489000 (s)	33306100 (s)
Belgium	897110	861685	846734	850077	860287	870862	900473 (s)	932161	971448	1009055 (p)	1052844 (p)	1162608 (b)
Bulgaria	.	25634	26000 (s)	25500 (s)	24402	23838	34427 (b)	38815
Czech Republic	239198	180261	163805	179154	195394	193480	258360	296236	347649	407541	424419	416737
Denmark	259361	258630	266729	265424	271211	267604	270051	278096	298450	320033	329797	345884
Germany	7336111	7267568	7318263	7347951	7341820	7287980	7289149	7255949	7255395	7185921	7130919	7198946
Estonia	274309	242000 (s)	236400 (s)	229300 (s)	214437	212659	208038 (b)
Ireland	120291	147597	278625	241569	215200	245689	458658	452306	553690	441059	384399	361557
Greece	.	762191 (p)	.	.	891197 (e)	.	884000 (s)	887600 (s)	906400 (s)	929530	954784	956007
Spain	819886	1163816	1560724	2189213	2771962	3371394	4002509	4606474	5262095	5650968	5663525	5654630
France	.	.	.	3263186	.	3623063	3510000 (s)	3650100 (s)	3674000 (s)	3783308	3769016	3824828
Italy	1270553	.	.	1549373	1990159	2402157	2670514	2938922	3432651	3891295	4235059	4570317
Cyprus	57800	61600	66100	72500	83500	98100	110200 (s)	118100	125300 (e)	124649	127316	167783
Latvia	609748	581689	556801	534534	514966	487212	456758 (s)	432951	415493	404013	392150	379778 (p)
Lithuania	.	35094	.	.	.	32327	32862	39687	42934	41505	37001	33567
Luxembourg	.	162285	166700	170700	177600	183600	191400	198213	205889	214848	215699	220705
Hungary	153125	115809	116429 (p)	115888	130109	143774	156160	167873	176580	186365	200005	209202
Malta	8558	9751	9564	10358	11000	11999	12000 (s)	13877	15460	18128	18088	20384
Netherlands	651532	667802	690393	699954	702185	699351	691357	681932	688375	637136	652188	673235
Austria	698649	710926	730261	746753	754216	774401	796666	804779	835182	864397	876355	907407
Poland	.	41000	41375	41650	41950	42763	49499 (s)	54883	57842	48167	45464	47261 (p)
Portugal	190898	216484	224932	238746	.	.	276000 (s)	434887	446333	443102	457306	448083
Romania	.	.	25645	.	25645	25929	25993	26069	26100	31354	.	.
Slovenia	42524	42279	45273	44693	45294	44285	48968	53555	68621	70554 (b)	82176	82746
Slovakia	.	.	.	29854	29855 (b)	22251	25563	32130	40904	52545	62882	67976
Finland	87680	91074	98577	103682	107003	108346	113852	121739	132708	142288	154623	166627
Sweden	487175	477312	475986	474099	476076	481141	479899	491996	524488	547664	590475	622275
United Kingdom	2459934	2657732	.	2760031	2941400	3066055	3425000 (s)	3659900 (s)	4020800 (s)	4184106	4362174	4486644 (p)
Iceland	7271	8824	9850	10221	10180	10636	13778	.	23420	24379	21701	21143
Liechtenstein	.	11320	.	11566	11786	11852	.	.	.	11770	11886	12004
Norway	178686	184337	185863	197668	204731	213303	222277	238305	266260	302908	331618	368475
Switzerland	1406630	1424370	1447553	1476966	1500907	1524663	1541912	1554527	1602093	1669715	1714004	1765750
Montenegro	44205
Croatia	.	38096	36200	37100 (e)	.	.	.
Former Yugoslav Republic
Turkey	272943	292000	.	98064	103753	167344	175384

:=not available s=Eurostat estimate p=provisional b=break in series e=estimated

Source of Data: Eurostat

Last update: 20.12.2012

Date of extraction: 05 Jan 2013 11:52:31 MET

Hyperlink to the table: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tps00157>

General Disclaimer of the http://europa.eu/geninfo/legal_notices_en.htm

Short Description: Total number of foreigners including citizens of other EU Member States and non-EU citizens, usually resident in the reporting country, January, 1

Code: tps00157

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

3.1 Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

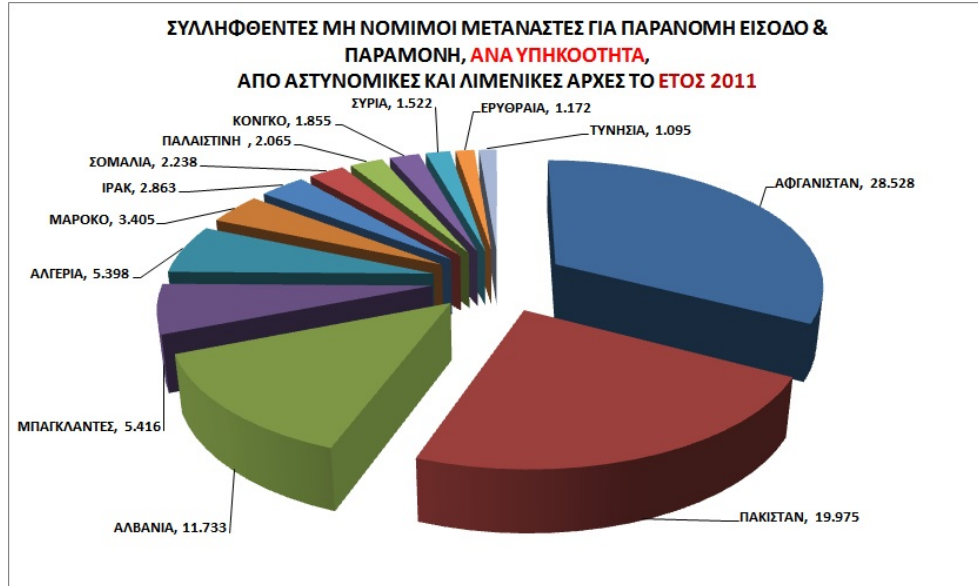
Τα τελευταία χρόνια, οι εξελίξεις αναφορικά με το φαινόμενο της μετανάστευσης βρίσκονται σε ιδιαίτερα περίοπτη θέση στην πολιτική ατζέντα των χωρών της ΕΕ. Ειδικότερα για την Ελλάδα, οι προηγούμενες δεκαετίες χαρακτηρίστηκαν από την έντονη όσο και απότομη διεύρυνση των μεταναστευτικών εισροών, οι οποίες προοδευτικά επιβεβαίωσαν τη μετατροπή της, από χώρα καθαρής εκροής σε χώρα καθαρής εισροής μεταναστών. Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας (γεινίαση με χώρες στις οποίες συντελέστηκαν πολύ σημαντικές πολιτικο-οικονομικές αλλαγές, χώρες με εξωτερικά σύνορα για την ΕΕ κ.λπ.), η αναβάθμιση του πολιτικο-οικονομικού της ρόλου ως κράτους μέλους της ΕΕ, η ιδιαίτερη βαρύτητα ορισμένων τομέων οικονομικής δραστηριότητας στους οποίους παραδοσιακά απασχολούνται μετανάστες (γεωργία, τουρισμός, ναυτιλία, κατασκευές) καθώς και η ύπαρξη μιας παράλληλης οικονομίας η οποία συχνά τροφοδοτείται με παράνομους μετανάστες, αποτελούν ορισμένους από τους παράγοντες οι οποίοι συνετέλεσαν στο να καταστεί η Ελλάδα πόλος έλξης των μεταναστών (Κασιμάτη, 2003, Λαμπριανίδης κ.α., 2001, Μπάγκαβος κ.α., 2006).

Αν και το φαινόμενο της μετανάστευσης πάντοτε αποτελούσε μια πολύ σημαντική παράμετρο στην ιστορία του πληθυσμού της Ελλάδας, οι εξελίξεις των τελευταίων ετών οδήγησαν στη μετατροπή της από χώρα εκροής σε χώρα εισροής μεταναστών. Η μεταβολή αυτή εμφανίζεται δειλά στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1970, συνεχίζεται στη δεκαετία του 1980 και εντείνεται στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας του 20ου αιώνα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον δίνεται στις μεταναστευτικές ροές της δεκαετίας του 1990 λόγω του μεγέθους των ροών, των μεταβολών που παρατηρούνται στα χαρακτηριστικά των μεταναστών, αλλά του γεγονότος ότι η εξέλιξη της μετανάστευσης συνδέθηκε για πρώτη φορά με την προσπάθεια χάραξης μιας μεταναστευτικής πολιτικής με γνώμονα το γεγονός ότι πλέον η Ελλάδα

αποτελεί μια χώρα υποδοχής μεταναστών. Αν και ήδη από το 1975 παρατηρείται καθαρή μεταναστευτική εισροή παρόλα αυτά οι διαφορές μεταξύ της περιόδου 1975-1990 και 1990 έως σήμερα είναι ιδιαίτερα σημαντικές. Βασικά, η καθαρή μεταναστευτική εισροή της περιόδου 1975-1990 συνδέεται με τη σταδιακή συρρίκνωση έως και παύση των μεταναστευτικών εκροών, την επιστροφή ελλήνων υπηκόων που είχαν μεταναστεύσει στο εξωτερικό κατά την πρώτη μεταπολεμική περίοδο (παλιννοστούντες), καθώς και την απαρχή της εισροής ξένων υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελλάδα (Μουσούρου, 1991). Στη δεκαετία του 1990 η ένταση των μεταναστευτικών ροών συνδέεται αποκλειστικά με δύο «μορφές» μετανάστευσης, την εισροή αλλοδαπών οι οποίοι δεν είναι υπήκοοι των χωρών της ΕΕ και οι οποίοι στη συντριπτική τους πλειοψηφία εισέρχονται παράνομα στη χώρα καθώς και την εισροή των ομογενών-επαναπατριζόμενων οι οποίοι προέρχονται κυρίως από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης (Κασιμάτη, 2003).

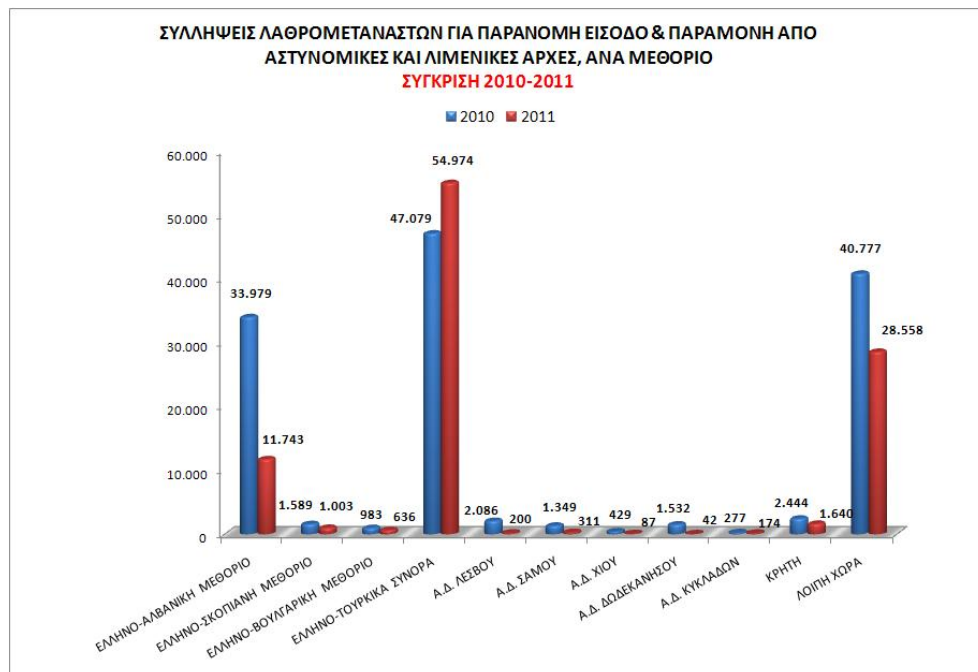
Η Ελλάδα έγινε πόλος έλξης οικονομικών μεταναστών εκ του γεγονότος ότι αποτελεί γεωγραφικό κομβικό σημείο και προσελκύει μετανάστες τόσο από την Ευρώπη όσο και από άλλες Μεσογειακές χώρες, καθώς και από χώρες της Ασίας και της Αφρικής. Η μορφολογία των Ελληνικών συνόρων και η δυσκολία φύλαξής τους, διευκολύνει επίσης, την είσοδο αλλοδαπών. Η Ελλάδα το διάστημα 2005-2010 χαρακτηρίστηκε ως κύρια-είσοδος μετανάστευσης στην Ευρώπη (συγκεκριμένα χαρακτηρίζεται η Ελλάδα ως "η πύλη της Ευρώπης για παράνομη μετανάστευση"). Παρότι επιχειρείται μείωση της έλευσης από τις διόδους μέσω μεταναστευτικών φρακτών (Ισπανία), στην Ελλάδα η παράνομη μετανάστευση παραμένει το μείζον ζήτημα. Η Ελληνική κρίση χρέους 2010-2012 δεν έχει μειώσει τον αριθμό των μεταναστών που έρχονται στην Ελλάδα, η οποία αποτελεί το κύριο δρόμο εισόδου στην Ευρώπη. Το 2010 σύμφωνα με την Frontex 9 στους 10 μετανάστες που εισήλθαν παράνομα στην Ευρώπη, εισήλθαν μέσω της Ελλάδος.

Γράφημα 3.1 Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες για παράνομη είσοδο & παραμονή, ανά υπηκοότητα, από αστυνομικές & λιμενικές αρχές το έτος 2011

www.astynomia.gr

Γράφημα 3.2 Συλλήψεις λαθρομεταναστών για παράνομη είσοδο & παραμονή από αστυνομικές & λιμενικές αρχές, ανά μεθόριο, σύγκριση 2010-2011

www.astynomia.gr

Ένας επιπλέον λόγος, για τον οποίο στην Ελλάδα σημειώθηκε μεγάλη εισροή μεταναστών, αποτέλεσε το γεγονός ότι η ελληνική αγορά εργασίας ήταν ελκυστική για τους οικονομικούς μετανάστες κυρίως λόγω της τεράστιας διαφοράς αμοιβών εργασίας, καθώς η κατώτατη αμοιβή εργασίας στην Ελλάδα ήταν πολλαπλάσια εκείνης που επικρατούσε στις χώρες προέλευσης των μεταναστών ενώ οι μετανάστες προσέφεραν χαμηλά αμειβόμενη ανειδίκευτη εργασία, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα σε μικρομεσαίες κυρίως επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν τον αυξανόμενο ανταγωνισμό μειώνοντας το κόστος τους.

Η μετανάστευση και το άσυλο αποτελούν πλέον σημαντικά ζητήματα για τη χώρα μας. Η Ελλάδα, λαμβάνοντας υπόψη τις ευρωπαϊκές και διεθνείς δεσμεύσεις της, σχεδιάζει, αναμορφώνει και προσαρμόζει την πολιτική της περί μετανάστευσης και ασύλου ώστε να αντιμετωπίσει τα προβλήματα και τις προκλήσεις που τίθενται λόγω των μεγάλων μικτών ροών, αλλά και να διασφαλίσει και να ενισχύσει την κοινωνική συνοχή μέσω της ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στη χώρα ως οικονομικοί μετανάστες ή δικαιούχοι διεθνούς προστασίας.

Στη βάση του σχεδιασμού στρατηγικής για την αντιμετώπιση του μεταναστευτικού προβλήματος, το 2011 σημειώθηκαν οι παρακάτω εξελίξεις:

- Η ψήφιση του Ν. 3907/2011 «Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/EK σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών και λοιπές διατάξεις».

- Η ψήφιση του Ν. 4018/2011 αναφορικά με την εφαρμογή του Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) Αριθ. 1030/2002, όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό 380/2008/EK, και το σταδιακό μετασχηματισμό των Υπηρεσιών Αλλοδαπών και Μετανάστευσης σε κάθε

μια από τις επτά Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της χώρας σε υπηρεσίες «μίας στάσης».

- Η υιοθέτηση του Σχεδίου Δράσης για το Κέντρο της Αθήνας από το Υπουργικό Συμβούλιο το Μάιο του 2011 με έμφαση στα ζητήματα παράνομης μετανάστευσης.

- Η υιοθέτηση του Ολοκληρωμένου Προγράμματος Διαχείρισης Συνόρων για την Αντιμετώπιση της Παράνομης Μετανάστευσης από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, οι βασικοί πυλώνες του οποίου είναι οι εξής: α) η ενίσχυση του ελέγχου των συνόρων μέσω της αξιοποίησης επιπλέον ανθρώπινων πόρων και μέσων σύγχρονης τεχνολογίας, β) η βελτίωση της διαδικασίας ασύλου, καθιστώντας την υπάρχουσα πιο αποτελεσματική και ταχεία, και, στο άμεσο μέλλον, μέσω της λειτουργίας της νέας Υπηρεσίας Ασύλου, γ) η ίδρυση της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, η οποία, όταν θα καταστεί πλήρως λειτουργική, θα διευκολύνει τις διαδικασίες ταυτοποίησης (screening) και κράτησης, δ) η ενίσχυση των διαδικασιών επιστροφής και υποβοηθούμενης οικειοθελούς επιστροφής μέσω του ΔΟΜ.

- Η υποστήριξη και συνδρομή που παρέχεται από τη FRONTEX στην Ελλάδα για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, κυρίως στην περιοχή του Έβρου.

- Η κατάρτιση σχεδίου Εθνικής Στρατηγικής για την Ένταξη των Πολιτών Τρίτων Χωρών 2012-2015 από το Υπουργείο Εσωτερικών.

- Η μείωση, από το Υπουργείο Εργασίας, για κάποιες κατηγορίες αδειών διαμονής, του αριθμού των ημερών κοινωνικής ασφάλισης που πρέπει να έχει κάποιος υπήκοος τρίτης χώρας για να μπορεί να ανανεώσει την άδεια διαμονής του/της, καθώς ένας σημαντικός αριθμός υπηκόων τρίτων χωρών διατρέχει τον κίνδυνο, λόγω της ολοένα αυξανόμενης ανεργίας, να μην πληροί τις προϋποθέσεις του νόμου για την ανανέωση των αδειών διαμονής, και έτσι να καταστεί παράνομος.

- Η καθιέρωση από το Υπουργείο Εργασίας του εργόσημου, ως νέα μορφή ασφάλισης για εργαζόμενους που απασχολούνται κατ' οίκον και αμείβονται με την ώρα ή την ημέρα για υπηρεσίες, όπως η βοήθεια στο νοικοκυριό, ως μέρος των προσπαθειών του για την καταπολέμηση της παράνομης εργασίας (αδήλωτης εργασίας).

Η μετανάστευση και το άσυλο στην Ελλάδα συνιστούν ζητήματα αιχμής και βρίσκονται στο επίκεντρο προσοχής τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Η Ελλάδα λαμβάνοντας υπόψη τις ευρωπαϊκές και διεθνείς της δεσμεύσεις, σχεδιάζει, μεταρρυθμίζει και προσαρμόζει την πολιτική της περί μετανάστευσης και ασύλου, ώστε να αντιμετωπίσει τα προβλήματα και τις προκλήσεις που της θέτουν οι μεγάλες μικτές ροές, και να διασφαλίσει και να ενισχύσει την κοινωνική συνοχή μέσω της ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στη χώρα είτε ως οικονομικοί μετανάστες είτε ως δικαιούχοι διεθνούς προστασίας.

Αναφορικά με τη μετανάστευση και το άσυλο, τα κυριότερα Υπουργεία και φορείς που εμπλέκονται είναι οι εξής:

α) Το Υπουργείο Εσωτερικών που είναι υπεύθυνο για τη μεταναστευτική πολιτική και την κοινωνική ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών μέσω της Γενικής Γραμματείας Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής, καθώς και για την έκδοση ορισμένων κατηγοριών αδειών διαμονής και τα ζητήματα ιθαγένειας (νομοθετικό πλαίσιο και διαδικασίες).

β) Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη που είναι υπεύθυνο για τον έλεγχο των συνόρων (Ελληνική Αστυνομία και Λιμενικό Σώμα), τη διαχείριση των παράνομων μεταναστών και τη διαδικασία του ασύλου.

γ) Το Υπουργείο Εξωτερικών που είναι υπεύθυνο για την έκδοση, ανανέωση, ανάκληση εθνικών και Σένγκεν θεωρήσεων, καθώς και για τη σύναψη συμφωνιών επανεισδοχής.

δ) Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης που είναι υπεύθυνο για την εκτίμηση των αναγκών της αγοράς εργασίας, την

καταγραφή αιτημάτων για μετάκληση αλλοδαπών εργαζομένων, τη θέσπιση ορισμένων κριτηρίων για την ανανέωση αδειών διαμονής (π.χ. όροι κοινωνικής ασφάλισης) και την εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας μέσω των ελέγχων που διενεργεί το Σώμα Επιθεωρητών Εργασίας.

ε) Το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης που είναι υπεύθυνο για τις συνθήκες υποδοχής των αιτούντων άσυλο.

στ) Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που είναι υπεύθυνο μέσω των Εισαγγελέων για την επιτροπεία των ασυνόδευτων ανηλίκων.

ζ) Οι επτά Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της Ελλάδας (πρώην Περιφέρειες) που είναι υπεύθυνες για την έκδοση και ανανέωση ορισμένων κατηγοριών αδειών διαμονής.

η) Η Δι-υπουργική Επιτροπή Παρακολούθησης της Μεταναστευτικής Πολιτικής (άρθρο 3 του Ν. 3386/2005), που συνεδριάζει δύο φορές το χρόνο και επεξεργάζεται θέματα μετανάστευσης, εκδίδει κατευθυντήριες οδηγίες και εισηγείται μέτρα θεσμικού και τεχνικού χαρακτήρα.

θ) Η Διακομματική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη μελέτη του μεταναστευτικού ζητήματος, η οποία ολοκλήρωσε το έργο της στις 31.10.2011.

ι) Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (Γραφείο στην Ελλάδα) που συνεργάζεται με τις αρμόδιες αρχές, ΜΚΟ και άλλους φορείς για την προστασία των προσφύγων στην Ελλάδα και εμπλέκεται σε διάφορα στάδια της διαδικασίας ασύλου.

ια) Ο Συνήγορος του Πολίτη, ο οποίος μέσω της διερεύνησης ατομικών αναφορών υπηκόων τρίτων χωρών για περιστατικά κακοδιοίκησης και των παρεμβάσεών του αποσκοπεί στη σωστή εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας και στη βελτίωσή της με προτάσεις αναθεώρησης που υποβάλλει.

ιβ) Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας για ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που απευθύνει συστάσεις στις αρμόδιες αρχές για θέματα μετανάστευσης και ασύλου (European Migration Network, 2011).

3.2 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ

ΕΛΛΑΔΑ

Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1980 το νομοθετικό πλαίσιο για τη μετανάστευση στην Ελλάδα (Ν.4310/1929, όπως αναθεωρήθηκε το 1948), στόχευε από τη μία μεριά στη διευκόλυνση της μετανάστευσης προς το εξωτερικό και από την άλλη στην διευκόλυνση του επαναπατρισμού των Ελλήνων.

Η αντιστροφή της εικόνας και η μετατροπή της Ελλάδας σε χώρα υποδοχής μεταναστών δε συνοδεύτηκε και από την αντίστοιχη μεταστροφή στο θεσμικό επίπεδο με τη χάραξη πολιτικών που θα τολμούσαν να διαχειριστούν τη νέα πραγματικότητα. Η συνεχής αύξηση του αριθμού των μεταναστών στην Ελλάδα κατά τη δεκαετία του 1990, βρήκε απροετοίμαστη τη χώρα μας όσον αφορά στη λήψη μέτρων για τη διαχείριση του φαινομένου και τη νομιμοποίηση των μεταναστών στη χώρα.

Ο πρώτος νόμος που προσπάθησε να ρυθμίσει τα θέματα της μετανάστευσης ήταν ο νόμος 1975/1991 «Είσοδος, έξοδος, παραμονή, εργασία, απέλαση αλλοδαπών, διαδικασία αναγνώρισης προσφύγων και άλλες διατάξεις». Ο νόμος απέβλεπε κυρίως στον περιορισμό της μετανάστευσης, στον αυστηρότερο έλεγχο των συνόρων και στην απέλαση από τη χώρα των μη – νόμιμα διαμενόντων μεταναστών (Τριανταφυλλίδου, 2010).

Βασικές αρχές που διήγαν το νόμο αυτό ήταν:

- Η απαγόρευση εργασίας όταν δεν έχει εκδοθεί άδεια εργασίας.

- Η απέλαση ως τιμωρία των μεταναστών.
- Ο περιορισμός των κινήσεων των μεταναστών (ακόμη και των νομίμων) για λόγους ασφαλείας του κράτους.

Ο νόμος αντανάκλουσε την στάση του κράτους απέναντι στη μετανάστευση ενώ η βασική φιλοσοφία του ήταν η προσωρινή παραμονή στη χώρα. Ειδικότερα ο Ν.1975/1991 υιοθετούσε τη μερική και μεσοπρόθεσμη αντιμετώπιση του ζητήματος, στη βάση κυρίως αστυνομικών πρακτικών, με στόχο τη μείωση της αριθμητικής δυσαναλογίας μεταξύ νομίμων και παρανόμων μεταναστών που εισέρχονταν ή παρέμεναν στη χώρα. Η πολιτική αυτή είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση του κοινωνικού αποκλεισμού των μεταναστών.

Έπειτα από έξι χρόνια ξεκίνησε το πρώτο πρόγραμμα νομιμοποίησης μεταναστών το 1997 με τα προεδρικά διατάγματα 358/1997 και 359/1997. Οι μετανάστες κατέθεταν αίτηση για να πάρουν τη «λευκή κάρτα» (κάρτα διαμονής περιορισμένης διάρκειας), με στόχο το πέρασμα στη δεύτερη φάση νομιμοποίησης. Για τη λήψη αυτής της κάρτας έπρεπε να τηρούνται ορισμένες προϋποθέσεις όπως να έχουν ζήσει οι μετανάστες στην Ελλάδα για τουλάχιστον ένα έτος, να υποβάλουν δικαιολογητικά έγγραφα πιστοποιώντας τη καλή υγεία τους, να έχουν καθαρό ποινικό μητρώο, και να υποβάλουν απόδειξη ότι έχουν καταβληθεί οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης για συνολικά 40 εργάσιμες ημέρες το 1998. Η δεύτερη φάση νομιμοποίησης αποσκοπούσε στην απόκτηση «πράσινης κάρτας» (προσωρινή κάρτα διαμονής διάρκειας ενός, δύο ή πέντε ετών) (Τριανταφυλλίδου, 2010).

Το χρονικό διάστημα που ακολούθησε οι παράνομες μεταναστευτικές ροές αυξήθηκαν και δημιουργήθηκε η ανάγκη για αντιμετώπιση του ζητήματος αναγνωρίζοντας τη συμβολή των μεταναστών στην ελληνική οικονομία και κοινωνία.

Το 2001 ψηφίζεται ο νόμος 2910/2001 «Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια. Κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις», με στόχο να τεθεί τέρμα στο καθεστώς γενικευμένης παρανομίας των μεταναστών. Ο νέος νόμος μετέφερε την μεταναστευτική πολιτική από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης και έδωσε μια δεύτερη ευκαιρία νομιμοποίησης στους μετανάστες υπό τον όρο ότι θα μπορούσαν να προσκομίσουν απόδειξη στη χώρα για τουλάχιστον ένα έτος πριν από την εφαρμογή του νόμου. Στους μετανάστες δόθηκε ένα εξάμηνο για να υποβάλλουν όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά έγγραφα για να αποκτήσουν την άδεια εργασίας, η οποία έγινε προϋπόθεση για τη λήψη της άδειας διαμονής. Αν και οι δύο διαδικασίες νομιμοποίησης διέφεραν μεταξύ τους τα απαιτούμενα έγγραφα που υποβάλλονταν ήταν παρόμοια. Παράλληλα μειώθηκε σε 2 έτη ο απαιτούμενος χρόνος διαμονής του μετανάστη για το δικαίωμα στην οικογενειακή επανένωση ενώ οι ανήλικοι μετανάστες αποκτούν το δικαίωμα στην υποχρεωτική εκπαίδευση. Επίσης κατοχυρώθηκε η πρόσβαση των μεταναστών στο σύστημα δικαιοσύνης και κοινωνικής προστασίας και ρυθμίστηκε η πολιτογράφηση. Υπολογίζεται ότι 370.000 μετανάστες υπέβαλαν τα χαρτιά τους στα πλαίσια του νόμου του 2001. Η γραφειοκρατία και οι ελλείψεις όμως, στις απαραίτητες υποδομές δημιούργησαν τεράστια προβλήματα και καθυστερήσεις στην επεξεργασία των αιτήσεων (Τριανταφυλλίδου, 2010).

Το 2005 ψηφίστηκε ο νόμος 3386/2005 με τίτλο «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια» (ΦΕΚ Α' 212), ο οποίος θεωρείται το βασικό νομοθέτημα της ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής. Όπως αναφέρει ο τίτλος, ρυθμίζει θέματα εισόδου, διαμονής και κοινωνικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελλάδα εξαιρώντας από το πεδίο εφαρμογής του τους πολίτες της ΕΕ, τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο. Ο νόμος ίσχυσε από την 01/01/2006 και στην ουσία συνιστούσε ένα πρόγραμμα νομιμοποίησης που αφορούσε

όσους διέμεναν στην Ελλάδα ως τις 31 Δεκεμβρίου 2004 και δεν διέθεταν τα απαραίτητα έγγραφα.

Σύμφωνα με το νόμο, η άδεια διαμονής και εργασίας θεσπίζονται σε ένα μόνο έγγραφο που αφορά την έκδοση άδειας διαμονής για συγκεκριμένο σκοπό όπως για παράδειγμα εξαρτημένη εργασία, σπουδές, οικογενειακή συνένωση κ.λπ.

Οι βασικές επιδιώξεις του νόμου συνοψίζονται στα εξής (Καψάλης, 2005):

- Στην ανάληψη μιας στρατηγικής πρωτοβουλίας ως προς την διαχείριση της μεταναστευτικής ροής.
- Στην θεσμοθέτηση των κατάλληλων εγγυήσεων ώστε να αποφευχθούν τα φαινόμενα ανεξέλεγκτης εισόδου και εξόδου αλλοδαπών στη χώρα, μέσα από την εντατικοποίηση των ελέγχων.
- Στην χορήγηση της δυνατότητας οριστικής καταγραφής των παρανόμως διαμενόντων αλλοδαπών προς οριστική εκκαθάριση του χρόνιου σχετικού προβλήματος.
- Στην πρόβλεψη βασικών αρχών για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών.

Η βασική διαφορά σε σύγκριση με τον προηγούμενο νόμο είναι ότι η κοινωνική ένταξη των μεταναστών προβάλλεται πλέον ως στόχος της ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής. Επιπλέον, με τον νόμο 3386/2005 ενσωματώθηκαν στην ελληνική νομοθεσία οι οδηγίες 2003/86/EK σχετικά με το δικαίωμα της οικογενειακής επανένωσης (Π.Δ.131/2006) και η οδηγία 2003/109/EK σχετικά με το καθεστώς επί μακρόν διαμενόντων (Π.Δ. 150/2006). Παράλληλα προβλέπονται ποινικές, οικονομικές και διοικητικές κυρώσεις σε όσους παρέχουν υπηρεσίες σε παράνομους μετανάστες/υ.τ.χ.

Εντούτοις, μολονότι ο νόμος στόχευε στη νομιμοποίηση και στη διευκόλυνση της ένταξης των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία

υποδοχής, κατά την εφαρμογή του οι στόχοι αυτοί δεν φαίνεται να μπορούσαν να επιτύχουν. Πιο συγκεκριμένα, ενώ στα πλαίσια του νόμου απλοποιήθηκε η διαδικασία έκδοσης άδειας παραμονής, οι προϋποθέσεις που έθετε δυσχέραιναν τη νομιμοποίηση ενός σημαντικού αριθμού μεταναστών. Παράλληλα, το βάρος της διεκπεραίωσης των αιτήσεων των μεταναστών παρέμενε μεγάλο και απουσίαζε η διοικητική ρύθμιση των αρμοδίων αρχών τόσο σε θέματα οργάνωσης όσο και στελέχωσης των αρμοδίων γραφείων με πιο εξειδικευμένο προσωπικό.

Τα προβλήματα που παρουσίαζε ο νόμος 3386/2005 επιχειρήθηκαν να λυθούν το Φεβρουάριο του 2007 με το νόμο 3536/2007, «Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης» που συνιστά το τελευταίο πρόγραμμα νομιμοποίησης της χώρας. Αφορούσε μετανάστες που για διάφορους λόγους δεν μπορούσαν να ενταχθούν στο προηγούμενο πρόγραμμα νομιμοποίησης. Η νέα νομοθετική πρωτοβουλία περιλάμβανε τρεις άξονες α) την άρση των γραφειοκρατικών προβλημάτων, β) την αντιμετώπιση των προβλημάτων που δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα των μεταναστών και γ) την κοινωνική ένταξη των μεταναστών.

Με το νόμο εισάγονται ορισμένες νέες ρυθμίσεις εκ των οποίων ως σημαντικότερες σημειώνονται: η κατάργηση του παραβόλου για ανήλικους, η δυνατότητα εξαγοράς ποσοστού μέχρι 20% των ενσήμων, η εκπρόθεσμη μέχρι ενός μηνός κατάθεση αιτήσεων ανανέωσης και το δικαίωμα νομιμοποίησης σε γυναίκες και παιδιά με όριο την 31/12/2004. Για την προώθηση των πολιτικών κοινωνικής συνοχής θεσμοθετήθηκε, η Εθνική Επιτροπή για την Κοινωνική Ένταξη των μεταναστών υπαγόμενη στο ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α..

Στο πλαίσιο ένταξης των μεταναστών, η πολιτική συμμετοχή και η απόκτηση ιθαγένειας των μεταναστών εντάχθηκε πρόσφατα στην ελληνική νομοθεσία με το νόμο 3838/2010 «Σύγχρονες διατάξεις για την Ελληνική

Ιθαγένεια και την πολιτική συμμετοχή ομογενών και νομίμως διαμενόντων μεταναστών και άλλες ρυθμίσεις». Πιο συγκεκριμένα στο πλαίσιο του νόμου θεσμοθετείται η δυνατότητα κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας των παιδιών των μεταναστών, τροποποιούνται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία κτήσης της ιθαγένειας από αλλοδαπούς με πολιτογράφηση, ενώ αναγνωρίζεται σε νομίμως διαμένοντες μετανάστες το δικαίωμα του εκλέγειν και περιορισμένο δικαίωμα του εκλέγεσθαι στις εκλογές της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης. Με το νέο νόμο τα παιδιά μεταναστών αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια με την γέννηση στην Ελλάδα με προϋπόθεση ότι οι δύο γονείς διαμένουν στην Ελλάδα μόνιμα και νόμιμα για πέντε συνεχόμενα έτη. Επίσης τα παιδιά μεταναστών τα οποία έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον έξι έτη ελληνικού σχολείου, κατοικούν μόνιμα και νόμιμα στη χώρα, δικαιούνται την ελληνική ιθαγένεια. Οι αλλοδαποί οι οποίοι επιθυμούν να πολιτογραφηθούν ως Έλληνες θα πρέπει να διαμένουν για επτά συνεχόμενα έτη, να έχουν λευκό ποινικό μητρώο, επαρκή γνώση ελληνικής γλώσσας, ομαλή ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας αλλά και δυνατότητα ενεργούς και ουσιαστικής συμμετοχής στην πολιτική ζωή της χώρας (www.ypes.gr).

Ωστόσο το Συμβούλιο της Επικρατείας, με την αριθμ.350/2011 απόφασή του, έκρινε αντισυνταγματικό το νόμο 3838/2010 που δίνει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις νομαρχιακές και τις δημοτικές εκλογές σε μετανάστες που διαμένουν στην Ελλάδα. Σημειώνουν ότι η άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν όσο και η άσκηση του δικαιώματος του εκλέγεσθαι για την ανάδειξη των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης «επιφυλάσσεται μόνο στους Έλληνες πολίτες και δεν μπορεί να επεκταθεί και στους μη έχοντες την ιδιότητα αυτή, χωρίς αναθεώρηση της σχετικής διατάξεως του Συντάγματος». Κατόπιν τούτου, με απόφασή του, ο αναπληρωτής υπουργός Εσωτερικών, ανέστειλε τις διαδικασίες για υποβολή νέων αιτημάτων, εξετάσεις φακέλου, δημοσιεύσεις αποφάσεων, ορκωμοσίες, και εγγραφές στα δημοτολόγια. Επιπλέον, ο πρωθυπουργός

ζήτησε την κατάρτιση νέου νομοσχεδίου σε αντικατάσταση του παλαιού (www.tovima.gr).

Το νόμο 3838/2010 ακολούθησαν νέες νομοθετικές ρυθμίσεις για θέματα μετανάστευσης όπως οι Ν.3846/2010, 3870/2010, 3875/2010, 3879/2010, 3900/2010 καθώς και ο Ν. 3907/2011 «Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/EK σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών και λοιπές διατάξεις». Ο νόμος αυτός αποτελείται από τρία βασικά κεφάλαια που αντιστοιχούν στον τίτλο του. Το τέταρτο κεφάλαιο τροποποίησε κάποιες διατάξεις του Ν. 3386/2005.

Το 2012 θεσπίστηκε ο νόμος 4018/2012 (ΦΕΚ Α' 215) «Αναδιάρθρωση του συστήματος αδειοδότησης για τη διαμονή αλλοδαπών στη χώρα υπό όρους αυξημένης ασφάλειας» κατά εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) 1030/2002, όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΚ) 380/2008. Ο νόμος αποσκοπεί στην εξάλειψη των κινδύνων πλαστογράφησης ή κλοπής αδειών διαμονής. Στις διατάξεις του νόμου περιγράφεται η έκδοση με τη μορφή αυτοτελούς εγγράφου των αδειών διαμονής ενιαίου τύπου οι οποίες θα εμπεριέχουν βιομετρικά δεδομένα, ειδικότερα μία πρόσφατη, έγχρωμη, ψηφιακή φωτογραφία και δαχτυλικά αποτυπώματα των δύο δεικτών. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Εξωτερικών και προστασίας του Πολίτη θα καθοριστεί η ημερομηνία έναρξης της έκδοσης των παραπάνω αδειών. Με όμοια απόφαση επιλέγονται τα στοιχεία, οι ενδείξεις και οι πληροφορίες, οι οποίες σύμφωνα με τους παραπάνω Κανονισμούς περιλαμβάνονται, δυναμικώς ή εναλλακτικώς, στην άδεια διαμονής, και προσδιορίζονται τα στοιχεία, οι ενδείξεις και οι πληροφορίες προς εθνική χρήση, που συμπεριλαμβάνονται στις παραπάνω άδειες, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ.4 του άρθρου 9 του ν.3386/2005 (Ν.4018/2012).

Με το άρθρο 2 του ίδιου νόμου ρυθμίζεται η ίδρυση υπηρεσιών μίας στάσης και η μεταφορά της αρμοδιότητας παραλαβής αιτήσεων πολιτών τρίτων χωρών για τη χορήγηση και ανανέωση άδειας διαμονής από τους Δήμους στις Υπηρεσίες Αλλοδαπών & Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, χωρικής αρμοδιότητας των οποίων υπάγονται. Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται, τα σημεία υποδοχής, όπου κατατίθενται οι αιτήσεις των πολιτών τρίτων χωρών για τη χορήγηση και την ανανέωση της άδειας διαμονής τους και επιδίδονται οι σχετικώς εκδιδόμενες αποφάσεις. Αντίστοιχα, ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του οικείου Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης καθορίζονται τα σημεία υποδοχής, ανά νομό ή νομαρχία, καθώς και η ημερομηνία κατά την οποία μεταφέρονται στις Υπηρεσίες Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων οι σχετικές αρμοδιότητες των οικείων Δήμων.

Ο μετασχηματισμός των Υπηρεσιών Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων σε «υπηρεσίες μίας στάσης» («one stop shop») θεωρείται επιβεβλημένος ενόψει: α) της συλλογής και διαχείρισης Βάσης Δεδομένων αποκλειστικά από εντεταλμένα όργανα, β) της αναγκαιότητας λήψης αυστηρών και επαρκών μέτρων ασφαλείας και ελέγχου των σχετικών διαδικασιών κατά τη συλλογή και τη διαχείριση των βιομετρικών δεδομένων, γ) της ανάγκης μείωσης του χρόνου έκδοσης των αδειών διαμονής και δ) της παροχής ολοκληρωμένων και ικανοποιητικών υπηρεσιών και επαρκούς πληροφόρησης στους συναλλασσόμενους για τις υποθέσεις τους.

Όπως άνω νόμος, όπως ήδη αναφέρθηκε, αποσκοπεί στο να εξαιρεθούν οι μεγάλες καθυστερήσεις που παρατηρούνταν στην έκδοση αδειών διαμονής (δεδομένου ότι οι αιτήσεις υποβάλλονταν στους Δήμους, αλλά οι άδειες εκδίδονταν από τις Περιφέρειες) καθώς και στη μεταφορά όλων των αρμοδιοτήτων που συνδέονται με τη διαδικασία έκδοσης των

τίτλων νόμιμης διαμονής αποκλειστικά σε όργανα της κρατικής διοίκησης (European Migration Network, 2011).

Πιο πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση είναι η ψήφιση του Ν.4071/2012 (ΦΕΚ Α' 85) που αφορά στην ενσωμάτωση της χώρας στην κοινοτική οδηγία 2009/50/ΕΚ σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής πολιτών τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης, ως κάτοχοι μπλε κάρτας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Υψηλά επαγγελματικά προσόντα θεωρούνται τα προσόντα που πιστοποιούνται από τίτλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή εφόσον αυτό προβλέπεται, κατά παρέκκλιση, από την εθνική νομοθεσία, από πέντε τουλάχιστον έτη επαγγελματικής εμπειρίας επιπέδου ανάλογου προς τίτλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και σχετικής με το επάγγελμα ή τον τομέα που προσδιορίζεται στη σύμβαση εργασίας.

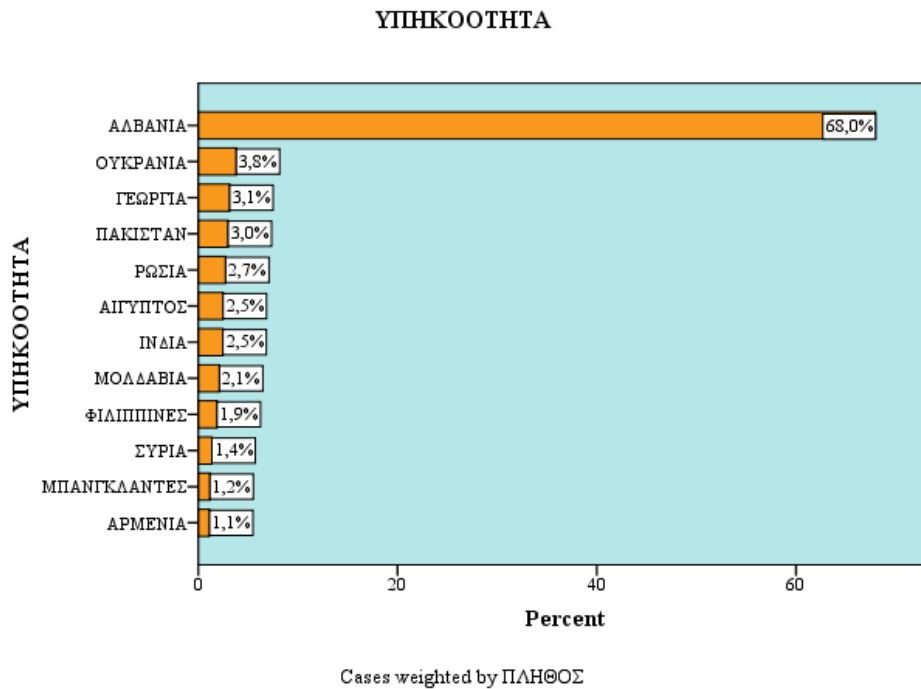
Οι αιτήσεις χορήγησης μπλε κάρτας ΕΕ κατατίθενται και εξετάζονται από τη Δ/ση Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών (European Migration Network, 2011).

3.3 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στον παρακάτω πίνακα και γράφημα παρατίθενται το πλήθος των μεταναστών ανά χώρα προέλευσης καθώς και το ποσοστό αυτών επί το συνολικό πλήθος μεταναστών. Αξίζει να σημειώσουμε ότι λόγω του μεγάλου πλήθους χωρών με πολύ λίγους μετανάστες και για να είναι πιο ευδιάκριτα τα γραφήματα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα για τις χώρες με πλήθος άνω του 1% επί του συνόλου των μεταναστών.

Πίνακας 3.1 Πλήθος μεταναστών ανά χώρα προέλευσης & ποσοστό αυτών επί το συνολικό πλήθος μεταναστών

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ	Frequency	Percent	Valid Percent
ΑΛΒΑΝΙΑ	283.716	68,0	68,0
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	15.930	3,8	3,8
ΓΕΩΡΓΙΑ	13.099	3,1	3,1
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	12.528	3,0	3,0
ΡΩΣΙΑ	11.409	2,7	2,7
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	10.354	2,5	2,5
ΙΝΔΙΑ	10.326	2,5	2,5
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	8.830	2,1	2,1
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	7.830	1,9	1,9
ΣΥΡΙΑ	5.707	1,4	1,4
ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ	4.839	1,2	1,2
ARMENIA	4.695	1,1	1,1

Γράφημα 3.3 Ποσοστό μεταναστών ανά υπηκοότητα

Η συντριπτική πλειοψηφία των μεταναστών προέρχεται από την Αλβανία (68%) ενώ ακολουθούν με σημαντικά μικρότερα ποσοστά η Ουκρανία (3,8%), η Γεωργία (3,1%) και το Πακιστάν (3%). Οι χώρες οι οποίες δεν παρουσιάζονται στον πίνακα και στο γράφημα έχουν ποσοστό μεταναστών μικρότερο του 1% επί του συνόλου.

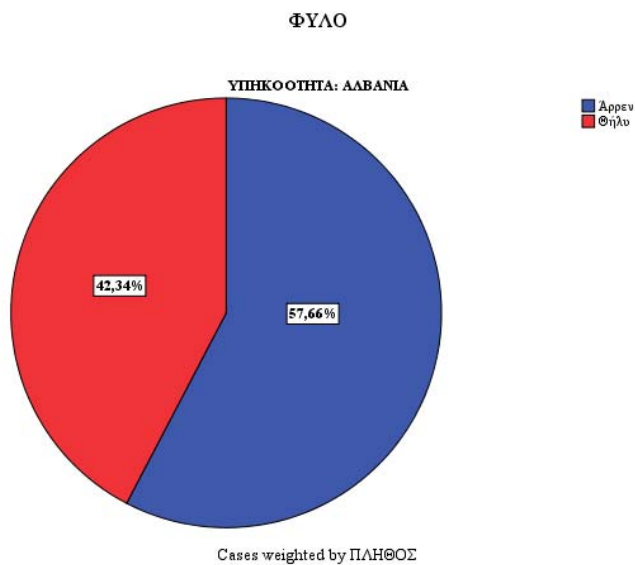
Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα γραφήματα και οι αντίστοιχοι πίνακες με το ποσοστό των δύο φύλων ανά υπηκοότητα.

Πίνακας 3.2 Ποσοστό των δύο φύλων ανά υπηκοότητα

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ	ΦΥΛΟ	Frequency	Percent	Valid Percent
ΑΛΒΑΝΙΑ	Άρρεν	163.590	57,7	57,7
	Θήλυ	120.126	42,3	42,3
	Total	283.716	100,0	100,0
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	Άρρεν	2.679	16,8	16,8
	Θήλυ	13.251	83,2	83,2
	Total	15.930	100,0	100,0
ΓΕΩΡΓΙΑ	Άρρεν	4.008	30,6	30,6
	Θήλυ	9.091	69,4	69,4
	Total	13.099	100,0	100,0
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	Άρρεν	11.452	91,4	91,4
	Θήλυ	1.076	8,6	8,6
	Total	12.528	100,0	100,0
ΡΩΣΙΑ	Άρρεν	1.818	15,9	15,9
	Θήλυ	9.591	84,1	84,1
	Total	11.409	100,0	100,0
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	Άρρεν	7.805	75,4	75,4
	Θήλυ	2.549	24,6	24,6
	Total	10.354	100,0	100,0
ΙΝΔΙΑ	Άρρεν	7.875	76,3	76,3
	Θήλυ	2.451	23,7	23,7
	Total	10.326	100,0	100,0
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	Άρρεν	2.276	25,8	25,8
	Θήλυ	6.554	74,2	74,2
	Total	8.830	100,0	100,0
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	Άρρεν	2.005	25,6	25,6
	Θήλυ	5.825	74,4	74,4
	Total	7.830	100,0	100,0
ΣΥΡΙΑ	Άρρεν	3.735	65,4	65,4
	Θήλυ	1.972	34,6	34,6
	Total	5.707	100,0	100,0
ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ	Άρρεν	4.184	86,5	86,5
	Θήλυ	655	13,5	13,5
	Total	4.839	100,0	100,0
ARMENIA	Άρρεν	1.813	38,6	38,6
	Θήλυ	2.882	61,4	61,4
	Total	4.695	100,0	100,0

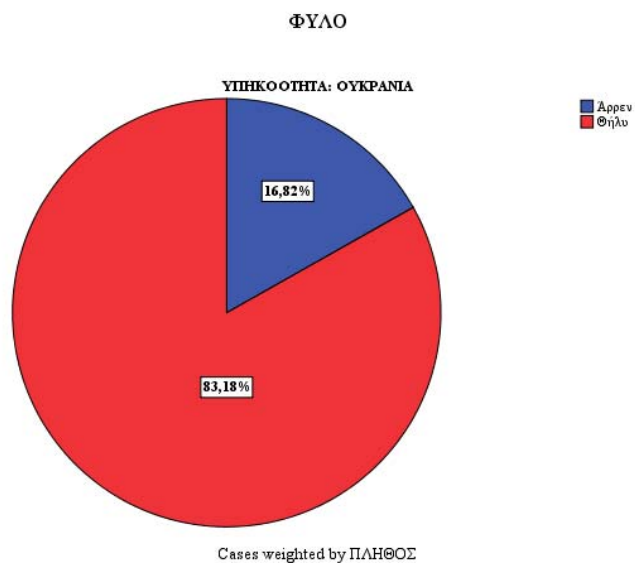
Το 57,66% των μεταναστών από την Αλβανία είναι άντρες και το 42,34% γυναίκες.

Γράφημα 3.4 Ποσοστό Αλβανών μεταναστών ανά φύλο

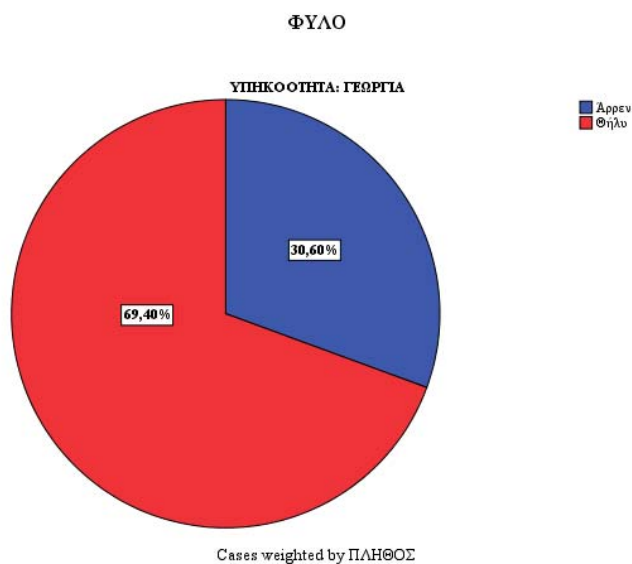
Το 83,18% των μεταναστών από την Ουκρανία είναι γυναίκες ενώ μόλις το 16,82% είναι άντρες.

Γράφημα 3.5 Ποσοστό Ουκρανών μεταναστών ανά φύλο

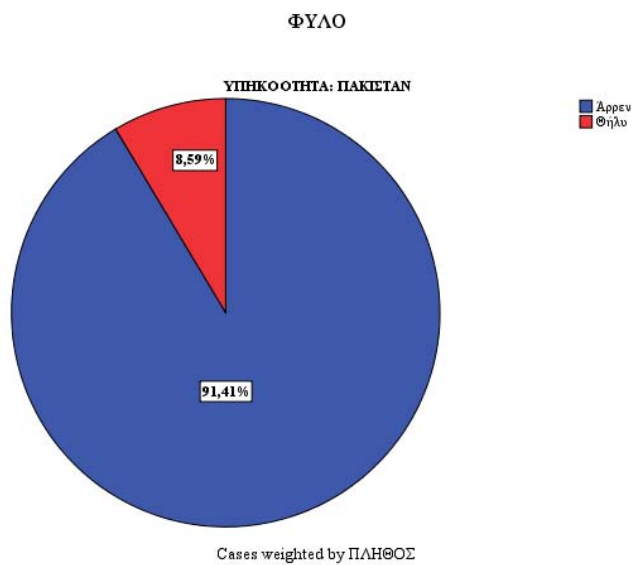
Το 69,40% των μεταναστών από τη Γεωργία είναι γυναίκες ενώ το 30,60% είναι άντρες.

Γράφημα 3.6 Ποσοστό Γεωργιανών μεταναστών ανά φύλο

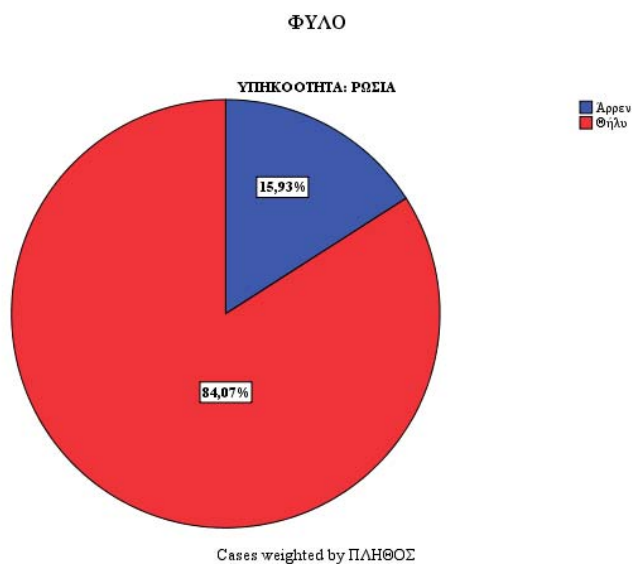
Η πλειοψηφία των μεταναστών από το Πακιστάν είναι άντρες (91,41%) ενώ μόλις το 8,59% είναι γυναίκες.

Γράφημα 3.7 Ποσοστό Πακιστανών μεταναστών ανά φύλο

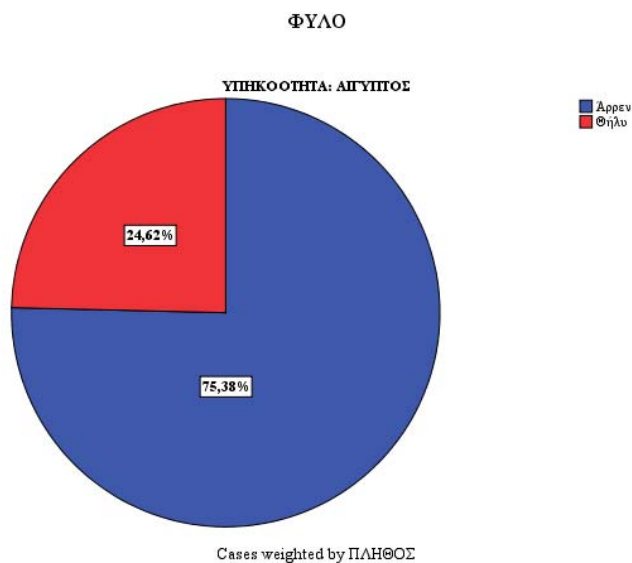
Η πλειοψηφία των μεταναστών από τη Ρωσία είναι γυναίκες (84,07%) ενώ μόλις το 15,93% είναι άντρες.

Γράφημα 3.8 Ποσοστό Ρώσων μεταναστών ανά φύλο

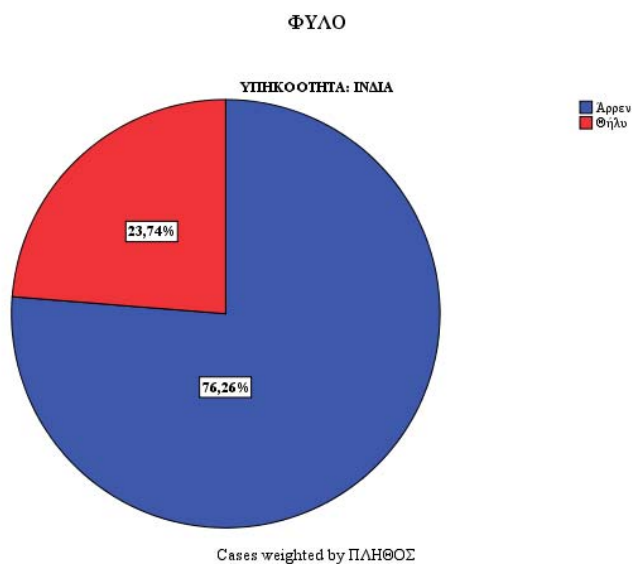
Σχεδόν 3 στους 4 μετανάστες από την Αίγυπτο είναι άντρες (75,38%) και οι υπόλοιπες γυναίκες (24,62%).

Γράφημα 3.9 Ποσοστό Αιγύπτιων μεταναστών ανά φύλο

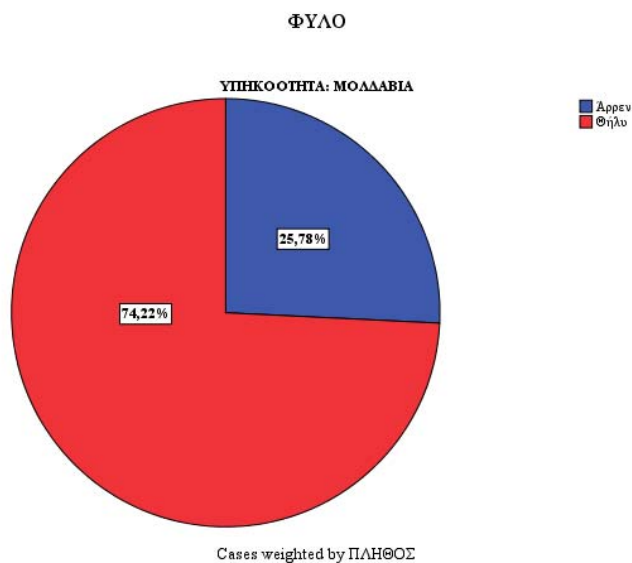
Και για την Ινδία σχεδόν 3 στους 4 μετανάστες είναι άντρες (76,26%) και μόνο μία στους 4 είναι γυναίκα (23,74%).

Γράφημα 3.10 Ποσοστό Ινδών μεταναστών ανά φύλο

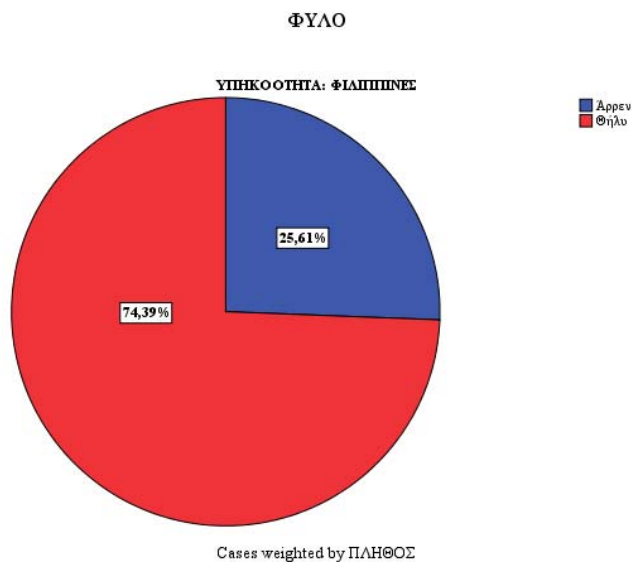
Αντιθέτως από τη Μολδαβία οι περισσότεροι μετανάστες είναι γυναίκες (74,22%) και το 25,78% είναι άντρες.

Γράφημα 3.11 Ποσοστό Μολδαβίων μεταναστών ανά φύλο

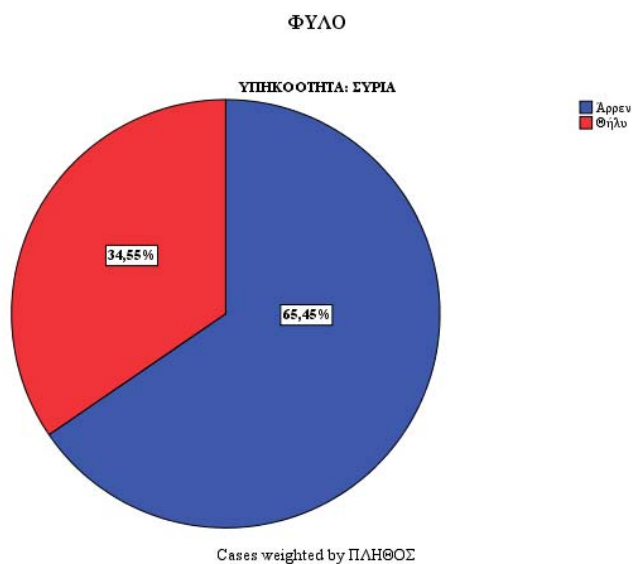
Από τις Φιλιππίνες το 74,39% είναι γυναίκες και άντρες το 25,61%.

Γράφημα 3.12 Ποσοστό μεταναστών από Φιλιππίνες ανά φύλο

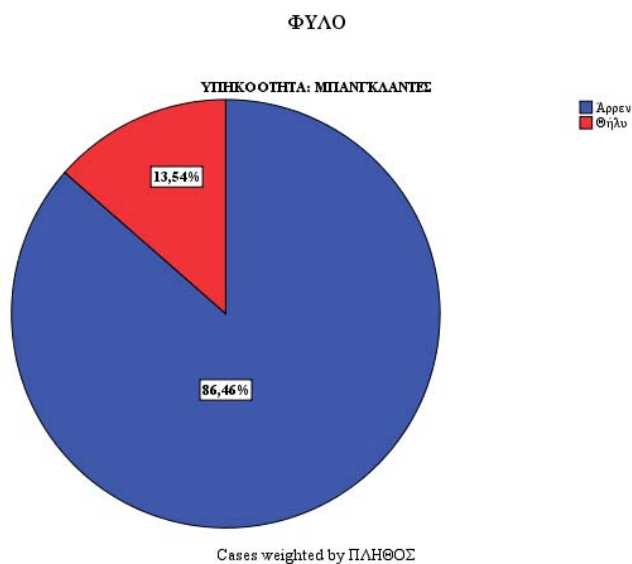
Το 65,45% των μεταναστών από τη Συρία είναι άντρες και το υπόλοιπο (34,55%) είναι γυναίκες.

Γράφημα 3.13 Ποσοστό Σύριων μεταναστών ανά φύλο

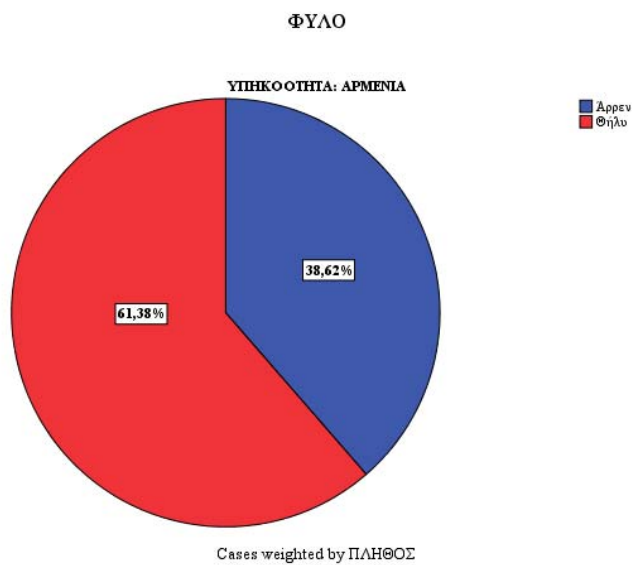
Οι περισσότεροι μετανάστες από το Μπανγκλαντές είναι άντρες (86,46%) και το 13,54% μόνο γυναίκες.

Γράφημα 3.14 Ποσοστό μεταναστών από Μπανγκλαντές ανά φύλο

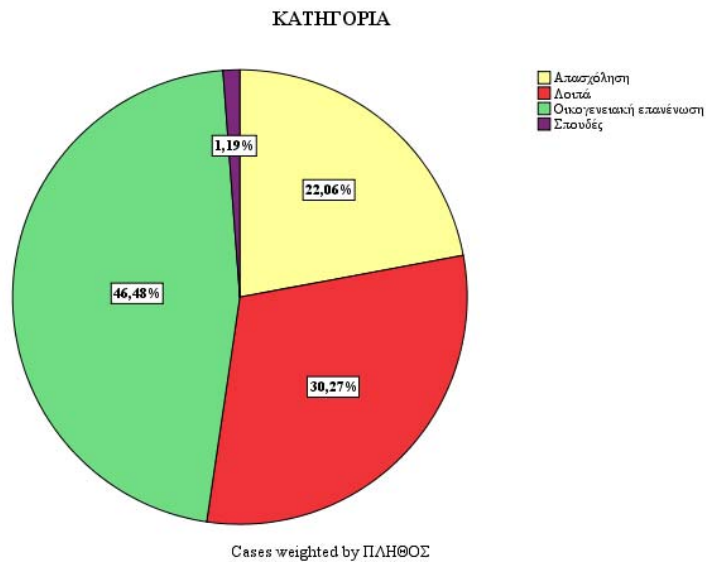
Τέλος το 61,38% των μεταναστών από την Αρμενία είναι γυναίκες και το 38,62% άντρες.

Γράφημα 3.15 Ποσοστό Αρμένιων μεταναστών ανά φύλο

Στη συνέχεια παρουσιάζεται το ποσοστό ανά κατηγορία άδειας διαμονής.

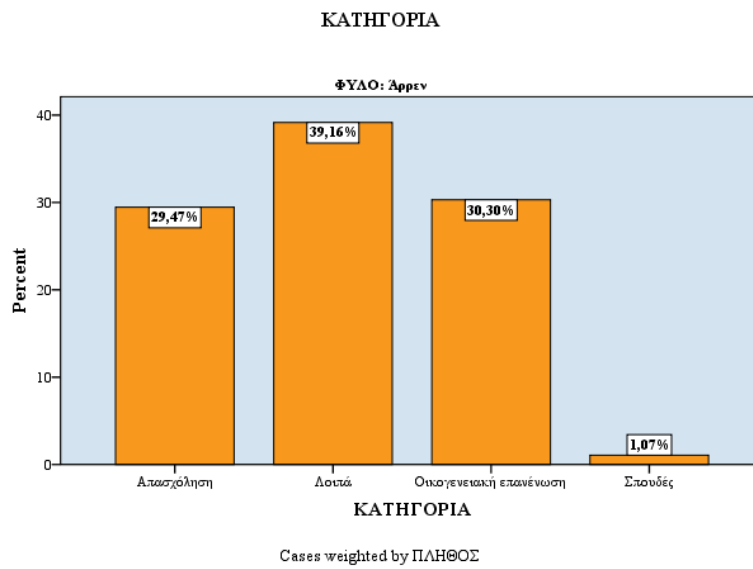
Γράφημα 3.16 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας

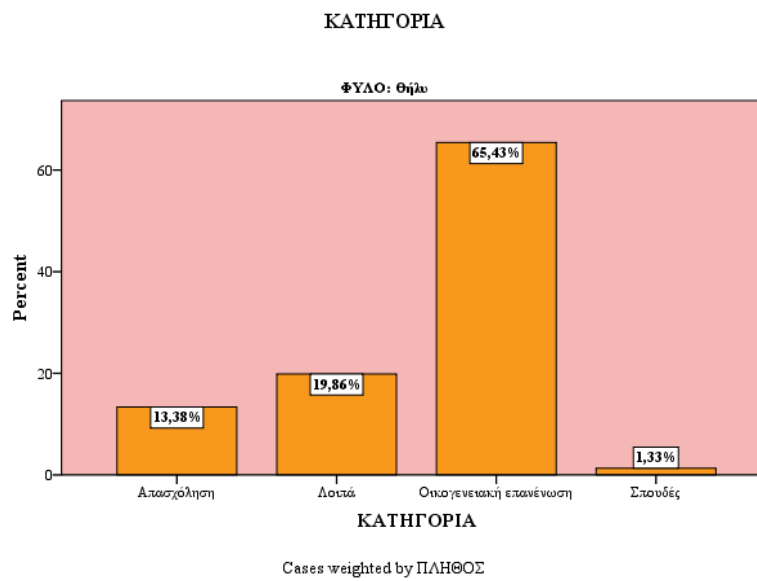
Παρατηρούμε ότι σχεδόν οι μισοί (46,48%) έχουν άδεια διαμονής λόγω οικογενειακής επανένωσης. Ένα σημαντικό ποσοστό (30,27%) έχει ισχυριστεί διάφορους άλλους λόγους ενώ το 22,06% έχει άδεια διαμονής λόγω εργασίας. Τέλος μόλις το 1,19% επικαλέστηκε λόγους σπουδών.

Οι λόγοι διαμονής παρουσιάζονται και ανά φύλο.

Γράφημα 3.17 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής (Άρρεν)

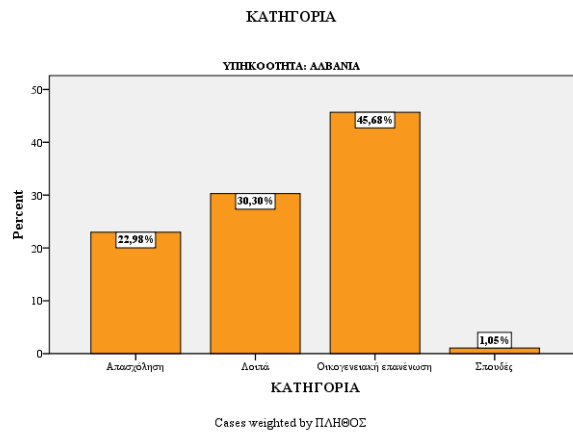
Γράφημα 3.18 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής (Θήλυ)

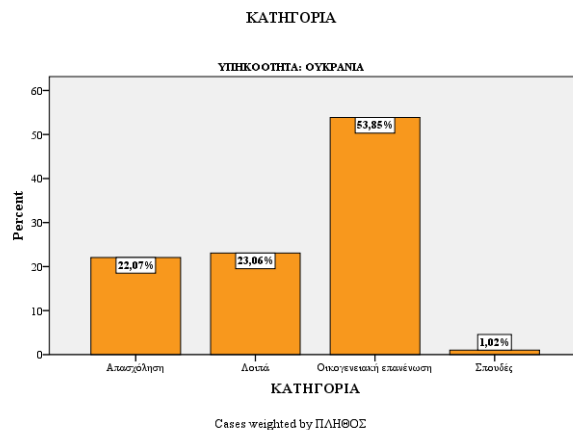
Παρατηρούμε ότι οι περισσότεροι άντρες (39,16%) έχουν επικαλεστεί άλλους λόγους για την άδεια διαμονής ενώ η πλειοψηφία των γυναικών (65,43%) επέλεξε την οικογενειακή επανένωση. Το ποσοστό απασχόλησης είναι σχεδόν διπλάσιο στους άντρες (29,47% έναντι 13,38% στις γυναίκες) ενώ τα ποσοστά σπουδών είναι σχεδόν ίδια (1,07% στους άντρες και 1,33% στις γυναίκες).

Τέλος για τις χώρες με τους περισσότερους μετανάστες θα παρουσιαστούν σε ξεχωριστά γραφήματα οι κατηγορίες άδειας διαμονής.

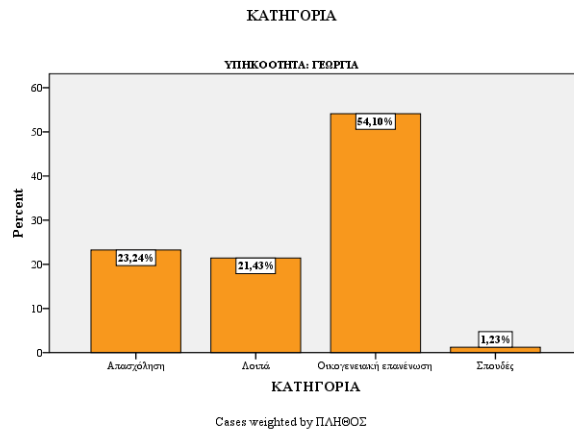
Γράφημα 3.19 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Αλβανία

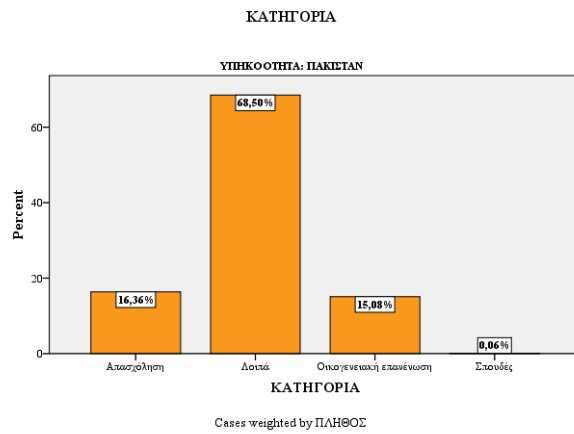
Γράφημα 3.20 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Ουκρανία

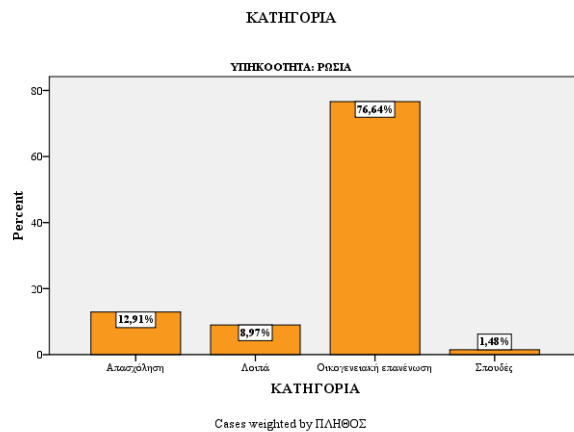
Γράφημα 3.21 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Γεωργία

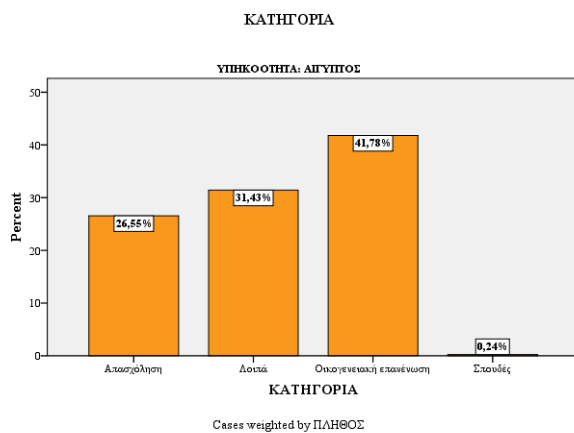
Γράφημα 3.22 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Πακιστάν

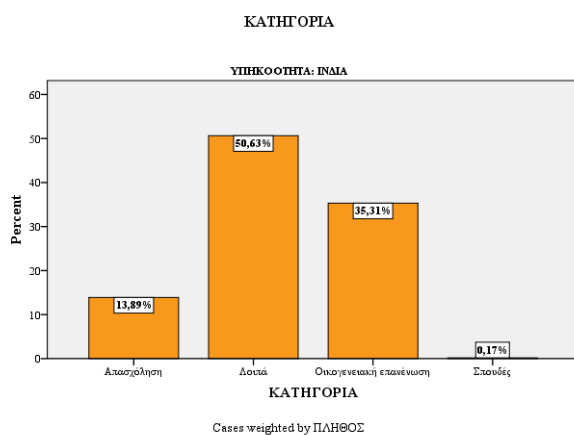
Γράφημα 3.23 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Ρωσία

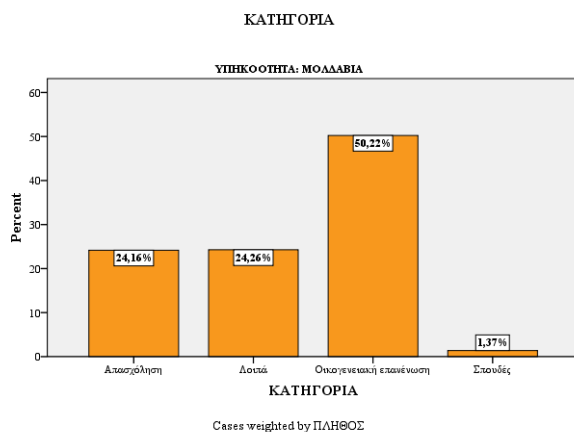
Γράφημα 3.24 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Αίγυπτο

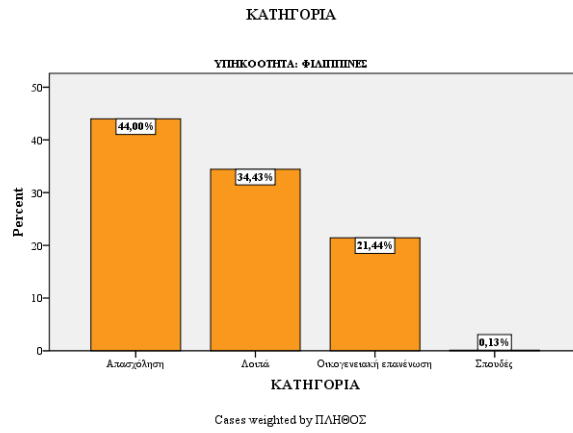
Γράφημα 3.25 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Ινδία

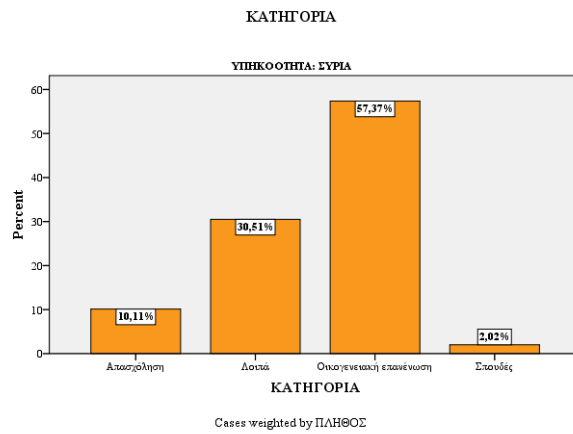
Γράφημα 3.26 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Μολδαβία

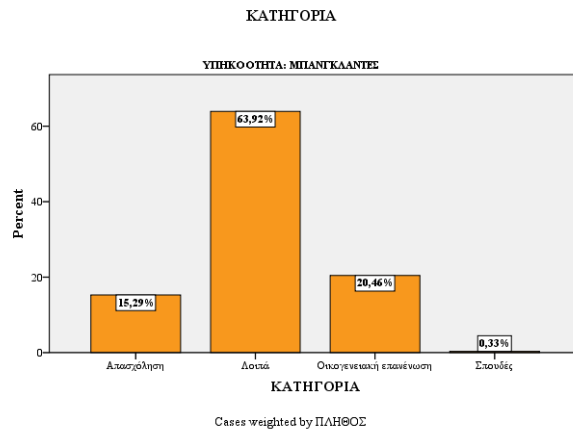
Γράφημα 3.27 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Φιλιππίνες

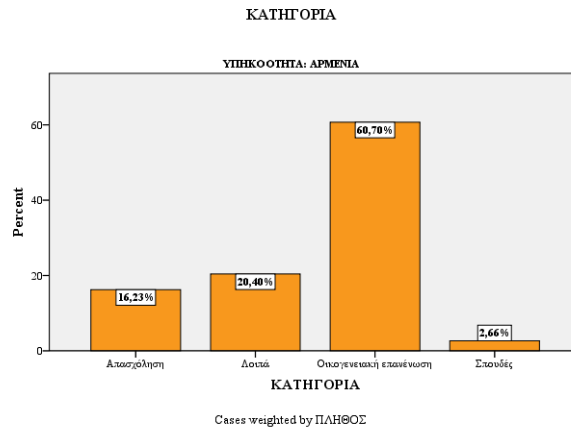
Γράφημα 3.28 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Συρία

Γράφημα 3.29 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Μπαγκλαντές

Γράφημα 3.30 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορίας άδειας διαμονής σε μετανάστες από Αρμενία

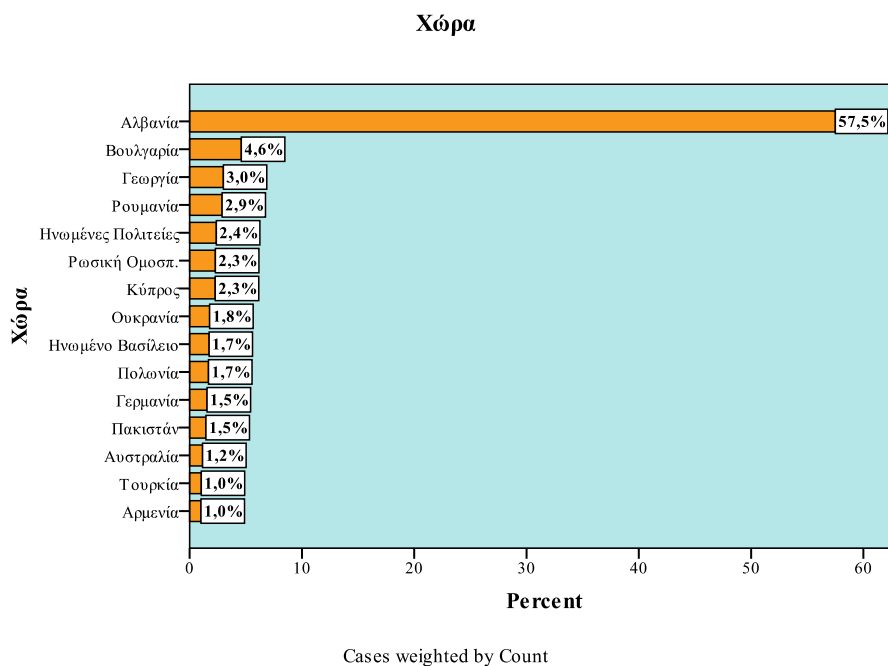
Παρατηρούμε ότι οι μετανάστες από Αλβανία, Ουκρανία, Αρμενία, Αίγυπτο, Ρωσία, Γεωργία, Συρία και Μολδαβία έχουν επικαλεστεί ως κύριο λόγο για την άδεια διαμονής την οικογενειακή επανένωση με ιδιαίτερα σημαντικά ποσοστά (45,68%, 53,85%, 60,70%, 41,78%, 76,64%, 54,10%, 57,37% και 50,22% αντίστοιχα). Αντιθέτως περισσότεροι από τους μισούς μετανάστες που προέρχονται από το Μπαγκλαντές, την Ινδία και το Πακιστάν έχουν επιλέξει άλλους λόγους (63,92%, 50,63% και 68,50% αντίστοιχα). Τέλος ιδιαίτερα σημαντικό είναι και το γεγονός ότι η πλειοψηφία των μεταναστών από τις Φιλιππίνες ζήτησε άδεια διαμονής λόγω αποσχόλησης (44%).

3.4 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ 2001 – ΥΠΕΣ 2012)

Στον παρακάτω πίνακα και γράφημα παρατίθενται το πλήθος των μεταναστών ανά χώρα προέλευσης καθώς και το ποσοστό αυτών επί το συνολικό πλήθος μεταναστών έτσι όπως πρόέκυψαν από την ανάλυση των δεδομένων της Απογραφής του 2001. Αξίζει να σημειώσουμε ότι και σε αυτά τα δεδομένα λόγω του μεγάλου πλήθους χωρών με πολύ λίγους μετανάστες και για να είναι πιο ευδιάκριτα τα γραφήματα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα για τις χώρες με πλήθος άνω του 1% επί του συνόλου των μεταναστών.

Πίνακας 3.3 Πλήθος μεταναστών ανά χώρα προέλευσης & ποσοστό αυτών επί το συνολικό πλήθος μεταναστών (απογραφή 2001)

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ	Frequency	Percent	Valid Percent
Αλβανία	438.036	57,5	57,5
Βουλγαρία	35.104	4,6	4,6
Γεωργία	22.875	3,0	3,0
Ρουμανία	21.994	2,9	2,9
Ηνωμένες Πολιτείες	18.140	2,4	2,4
Ρωσική Ομοσπ.	17.535	2,3	2,3
Κύπρος	17.426	2,3	2,3
Ουκρανία	13.616	1,8	1,8
Ηνωμένο Βασίλειο	13.196	1,7	1,7
Πολωνία	12.831	1,7	1,7
Γερμανία	11.806	1,5	1,5
Πακιστάν	11.130	1,5	1,5
Αυστραλία	8.767	1,2	1,2
Τουρκία	7.881	1,0	1,0
Αρμενία	7.742	1,0	1,0

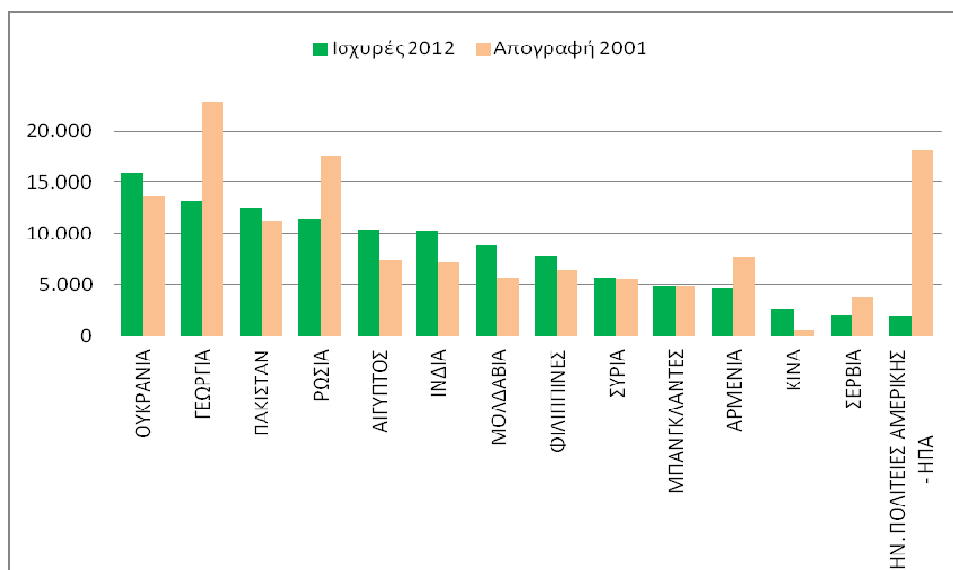
Γράφημα 3.31 Ποσοστό μεταναστών ανά υπηκοότητα (απογραφή 2001)

Η συντριπτική πλειοψηφία των μεταναστών προέρχεται από την Αλβανία (57,5%), ενώ ακολουθούν με σημαντικά μικρότερα ποσοστά η Βουλγαρία (4,6%), η Γεωργία (3,0%) και η Ρουμανία (2,9%). Οι χώρες οι οποίες δεν παρουσιάζονται στον πίνακα και στο γράφημα έχουν ποσοστό μεταναστών μικρότερο του 1% επί του συνόλου.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο κύριος όγκος μεταναστών προέρχεται από την Αλβανία και το 2001 όπως συμβαίνει και το 2012. Ωστόσο αξίζει να σημειώσουμε ότι το 2012 ο αριθμός των μεταναστών έχει υποδιπλασιαστεί (283.716 άτομα το 2012 έναντι 438.036 το 2001). Επιπλέον ενώ το 2001 παρουσιάζεται σημαντικό πλήθος μεταναστών από χώρες όπως η Αμερική, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ρωσία, η Γερμανία αλλά και η Κύπρος τα αντίστοιχα ποσά το 2012 είναι σημαντικά μικρότερα.

Αντιθέτως το πλήθος μεταναστών από χώρες όπως η Αίγυπτος, η Ινδία και η Μολδαβία είναι πιο αυξημένο το 2012.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται μια σύγκριση του πλήθους μεταναστών ανάμεσα στο 2012 και στο 2001 για τις χώρες από τις οποίες προέρχεται ο κύριος όγκος μεταναστών. (Σημ. από τον παρακάτω πίνακα εξαιρείται η Αλβανία η οποία σχολιάστηκε παραπάνω).

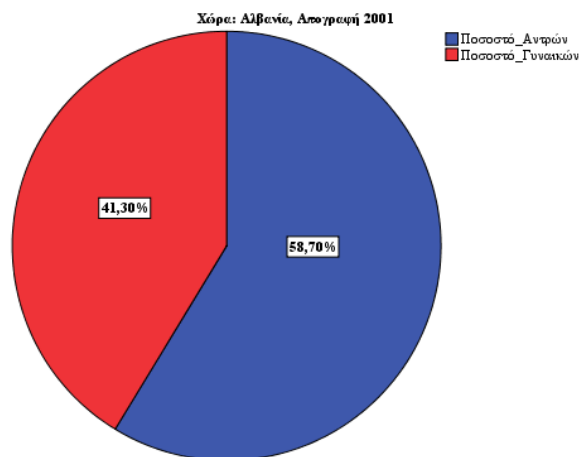
Γράφημα 3.32 Ποσοστό μεταναστών με κύριο όγκο μετανάστευσης (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα γραφήματα και οι αντίστοιχοι πίνακες με το ποσοστό των δύο φύλων ανά υπηκοότητα.

Πίνακας 3.4 Ποσοστό μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)

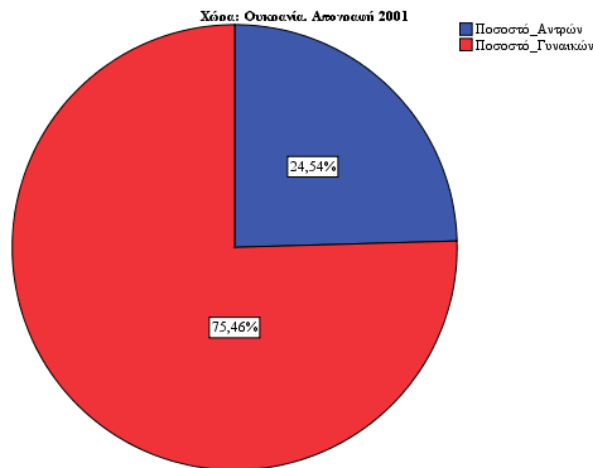
Απογραφή 2001				
Υπηκοότητα	Frequency Αντρών	Frequency Γυναικών	Percentage Αντρών	Percentage Γυναικών
Αλβανία	257.149	180.887	0,59	0,41
Βουλγαρία	13.888	21.216	0,40	0,60
Γεωργία	9.839	13.036	0,43	0,57
Ρουμανία	12.447	9.547	0,57	0,43
Ηνωμένες Πολιτείες	8.805	9.335	0,49	0,51
Ρωσική Ομοσπ.	6.545	10.990	0,37	0,63
Κύπρος	8.284	9.142	0,48	0,52
Ουκρανία	3.342	10.274	0,25	0,75
Ηνωμένο Βασίλειο	5.269	7.927	0,40	0,60
Πολωνία	5.876	6.955	0,46	0,54
Γερμανία	4.746	7.060	0,40	0,60
Πακιστάν	10.654	476	0,96	0,04
Αυστραλία	4.105	4.662	0,47	0,53
Τουρκία	3.998	3.883	0,51	0,49
Αρμενία	3.615	4.127	0,47	0,53

Αυτό που αξίζει να εξετάσουμε είναι το κατά πόσο τα ποσοστά φύλου στις χώρες από τις οποίες προέρχονται οι περισσότεροι μετανάστες έχουν αλλάξει από την απογραφή του 2001 ως το 2012. Το 2001 οι Αλβανοί άντρες μετανάστες αποτελούσαν το 58,70% του συνόλου των Αλβανών μεταναστών ενώ οι γυναίκες το 41,30%. Η αναλογία ανάμεσα στα δύο φύλα δε φαίνεται να άλλαξε σημαντικά αφού τα αντίστοιχα ποσοστά το 2012 είναι 57,66% και 42,34%.

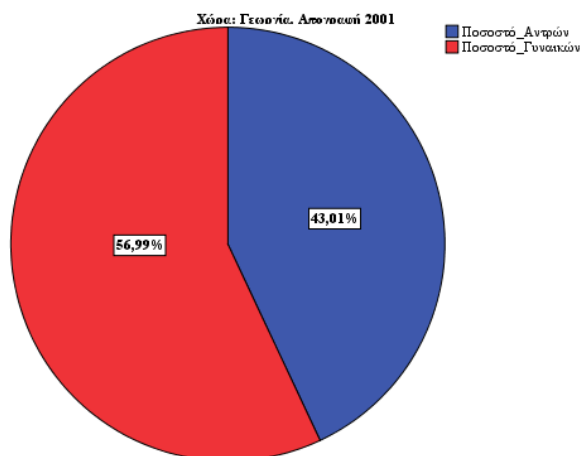
Γράφημα 3.33 Ποσοστό Αλβανών μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)

Το 2001 οι Ουκρανοί άντρες μετανάστες αποτελούσαν το 24,54% του συνόλου των Ουκρανών μεταναστών ενώ οι γυναίκες το 75,46%. Η αναλογία ανάμεσα στα δύο φύλα δε φαίνεται να άλλαξε σημαντικά αφού τα αντίστοιχα ποσοστά το 2012 είναι 16,82% και 83,18%.

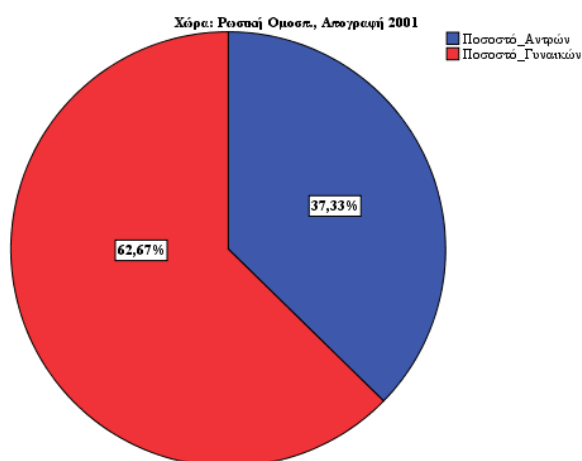
Γράφημα 3.34 Ποσοστό Ουκρανών μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)

Το 2001 οι άντρες μετανάστες από τη Γεωργία αποτελούσαν το 43,01% του συνόλου των Γεωργιανών μεταναστών ενώ οι γυναίκες το 56,99%. Η αναλογία ανάμεσα στα δύο φύλα φαίνεται πως άλλαξε ελαφρώς αφού πλέον το 30,60% είναι άντρες και περίπου 3 στους 4 είναι γυναίκες (ποσοστό γυναικών το 2012 69,40%).

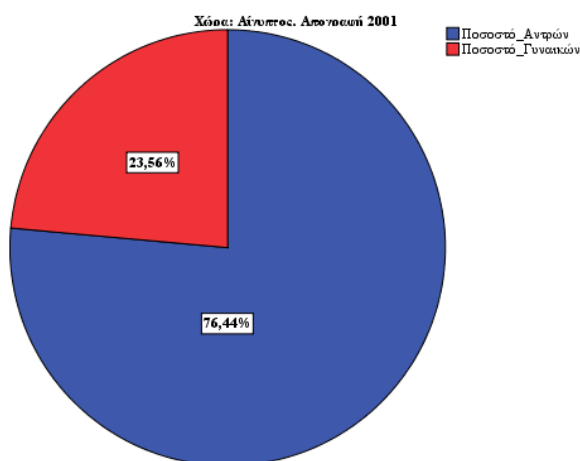
Γράφημα 3.35 Ποσοστό Γεωργιανών μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)

Το 2001 οι άντρες μετανάστες της τότε Ρωσικής Ομοσπονδίας αποτελούσαν το 37,33% του συνόλου των Ρώσων μεταναστών ενώ οι γυναίκες το 62,67%. Η αναλογία ανάμεσα στα δύο φύλα φαίνεται πως άλλαξε σημαντικά από το 2001 αφού πλέον η συντριπτική πλειοψηφία (84,07%) είναι γυναίκες και άντρες μετανάστες από τη Ρωσία είναι το 15,93%.

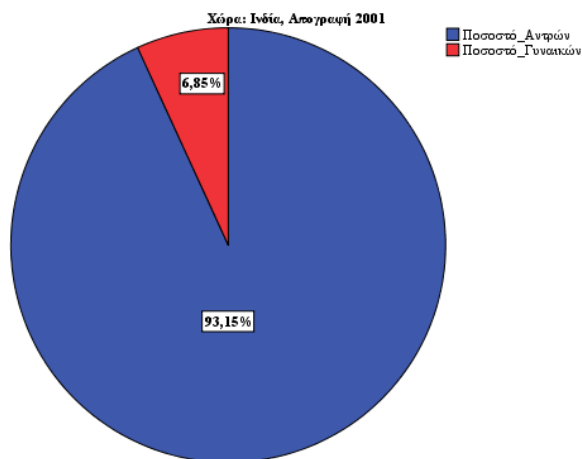
Γράφημα 3.36 Ποσοστό Ρώσων μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)

Το 2001 οι Αιγύπτιοι άντρες μετανάστες αποτελούσαν το 76,44% του συνόλου των μεταναστών από την Αίγυπτο ενώ μόλις 1 στους 4 μετανάστες ήταν γυναίκα (23,56%). Η ίδια σχέση ισχύει και σήμερα αφού τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 75,38% και 24,62%.

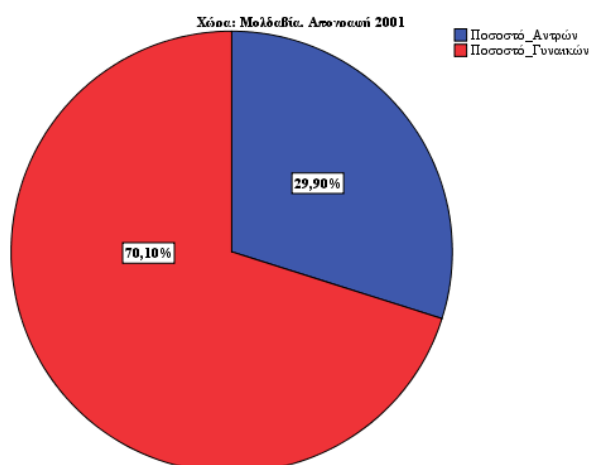
Γράφημα 3.37 Ποσοστό Αιγύπτιων μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)

Το 2001 οι άντρες μετανάστες από την Ινδία αποτελούσαν το 93,15% του συνόλου των μεταναστών ενώ μόλις το 6,85% ήταν γυναίκες. Η αναλογία αυτή φαίνεται πως το 2012 έχει αμυδρώς αλλάξει αφού πλέον το 75,38% είναι άντρες και το ποσοστό των γυναικών αυξήθηκε στο 24,62%.

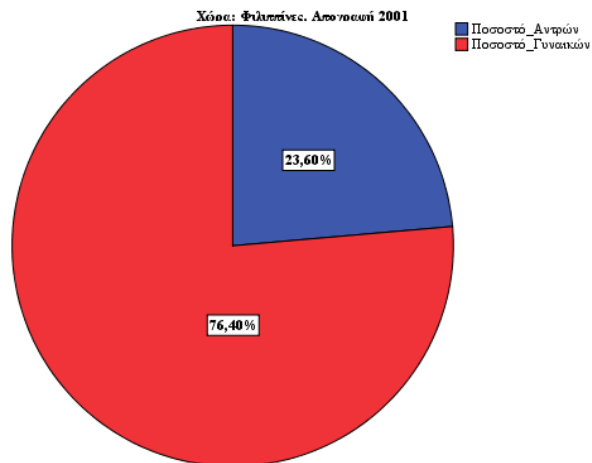
Γράφημα 3.38 Ποσοστό Ινδών μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)

Το 2001 η πλειοψηφία των μεταναστών από τη Μολδαβία ήταν γυναίκες (70,10%) ενώ οι άντρες αποτελούσαν το 29,90% του συνόλου των μεταναστών. Η ίδια αναλογία φαίνεται πως έχει διατηρηθεί και το 2012 αφού τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 74,22% και 25,78%.

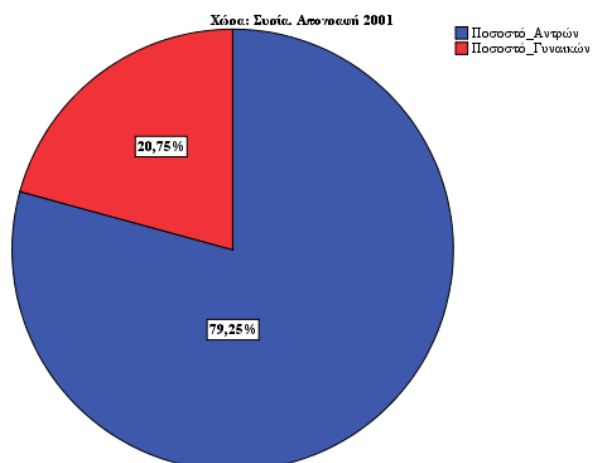
Γράφημα 3.39 Ποσοστό Μολδαβών μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)

Το 2001 η πλειοψηφία των μεταναστών από τις Φιλιππίνες ήταν γυναίκες (76,40%) ενώ οι άντρες αποτελούσαν το 23,60% του συνόλου των μεταναστών. Η ίδια αναλογία φαίνεται πως έχει διατηρηθεί και το 2012 αφού τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 74,39% και 25,61%.

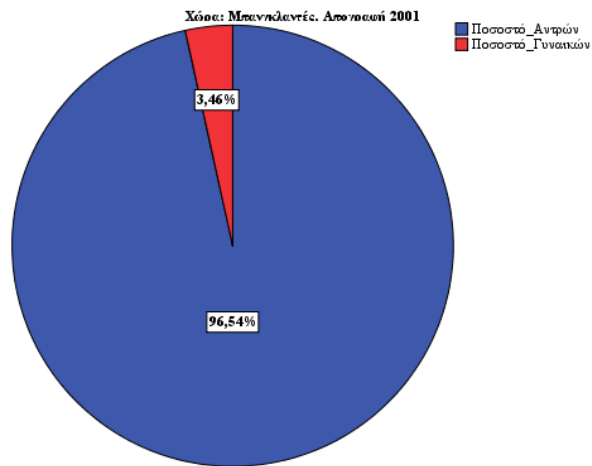
Γράφημα 3.40 Ποσοστό μεταναστών από Φιλιππίνες ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)

Το 2001 το ποσοστό των αντρών μεταναστών από τη Συρία ισούταν με 79,25% ενώ το αντίστοιχο των γυναικών με 20,75%. Το 2012 φαίνεται πως το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών αυξήθηκε φτάνοντας το 34,55% ενώ το αντρών μειώθηκε στο 65,45%.

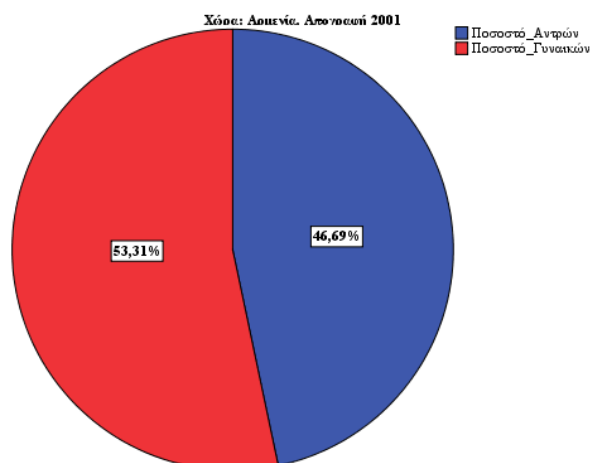
Γράφημα 3.41 Ποσοστό Σύριων μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)

Το 2001 το ποσοστό των αντρών μεταναστών από το Μπαγκλαντές ήταν ίσο με 96,54% ενώ το αντίστοιχο των γυναικών με μόλις 3,46%. Η αναλογία φαίνεται πως άλλαξε ελάχιστα το 2012 αφού τα αντίστοιχα ποσοστά είναι ίσα με 86,46% και 13,54%.

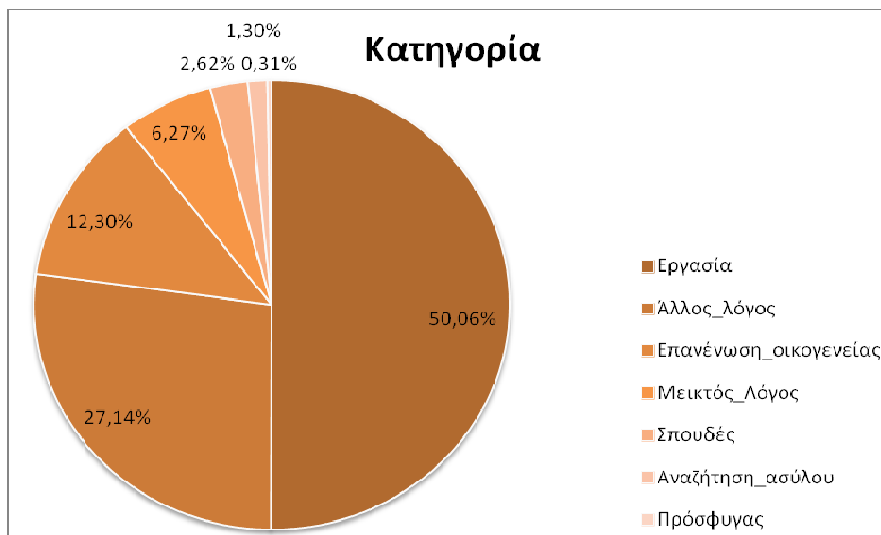
Γράφημα 3.42 Ποσοστό μεταναστών από Μπαγκλαντές ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)

Το 2001 οι Αρμένιοι άντρες μετανάστες αποτελούσαν το 46,69% του συνόλου των Αρμένιων μεταναστών ενώ οι γυναίκες το 53,31%. Το 2012 το ποσοστό των γυναικών αυξήθηκε ακόμα περισσότερο αφού πλέον τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 61,38%

Γράφημα 3.43 Ποσοστό Αρμένιων μεταναστών ανά φύλο (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)

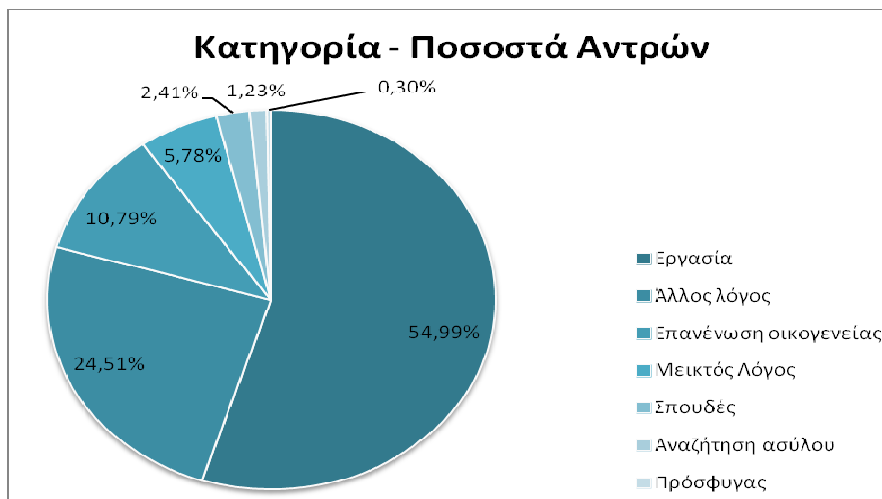
Στη συνέχεια παρουσιάζεται το ποσοστό ανά κατηγορία άδειας διαμονής έτσι όπως καταγράφηκε στην Απογραφή του 2001.

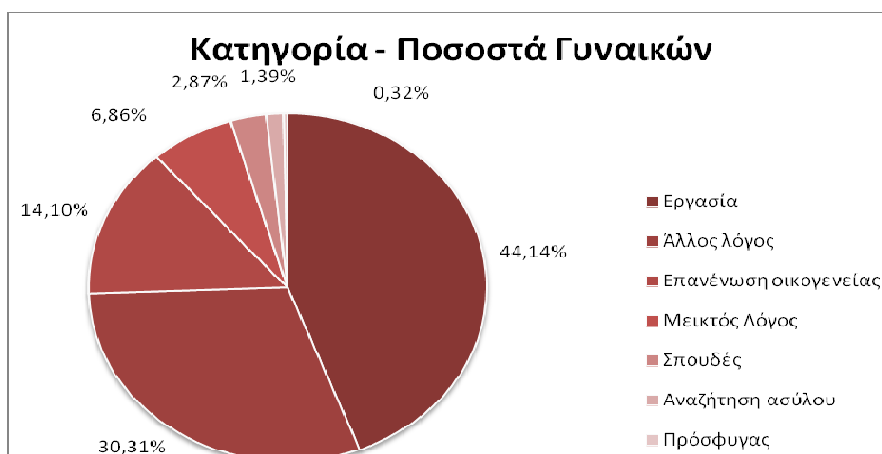
Γράφημα 3.44 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012)

Ο κυριότερος όγκος μεταναστών ερχόταν στην Ελλάδα λόγω εργασίας (50,06%) ενώ σημαντικά υψηλά είναι και τα ποσοστά που αφορούν άλλους λόγους (27,14%) και την επανένωση της οικογενείας (12,30%).

Τα ποσοστά αυτά παρουσιάζονται στη συνέχεια και ανά φύλο. Παρατηρούμε ότι και στους άντρες και στις γυναίκες ο κυριότερος λόγος μετανάστευσης ήταν η εργασία με αντίστοιχα ποσοστά για άντρες και γυναίκες 54,99% και 44,14%. Αξίζει να σημειώσουμε το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό των γυναικών στην κατηγορία άλλοι λόγοι (30,31%) και στην κατηγορία επανένωση οικογενείας (14,10%).

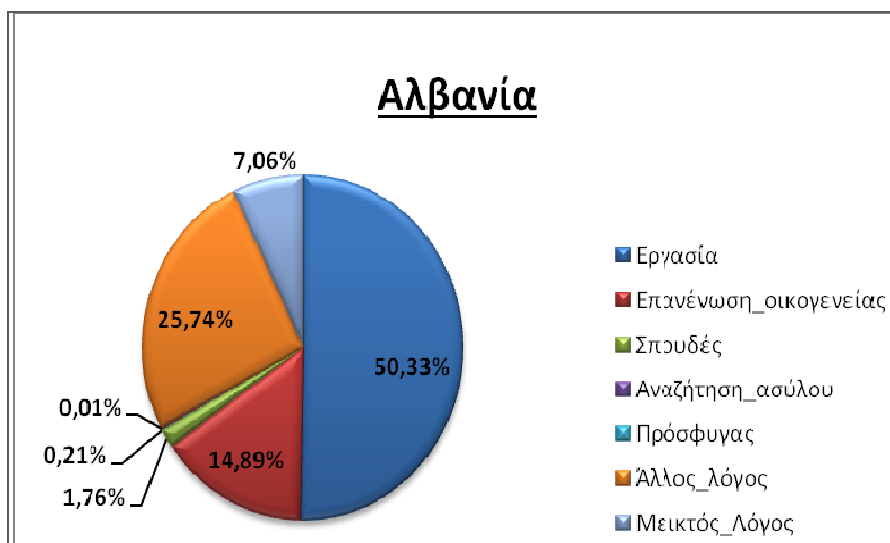

Γράφημα 3.45 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012, Άρρεν)

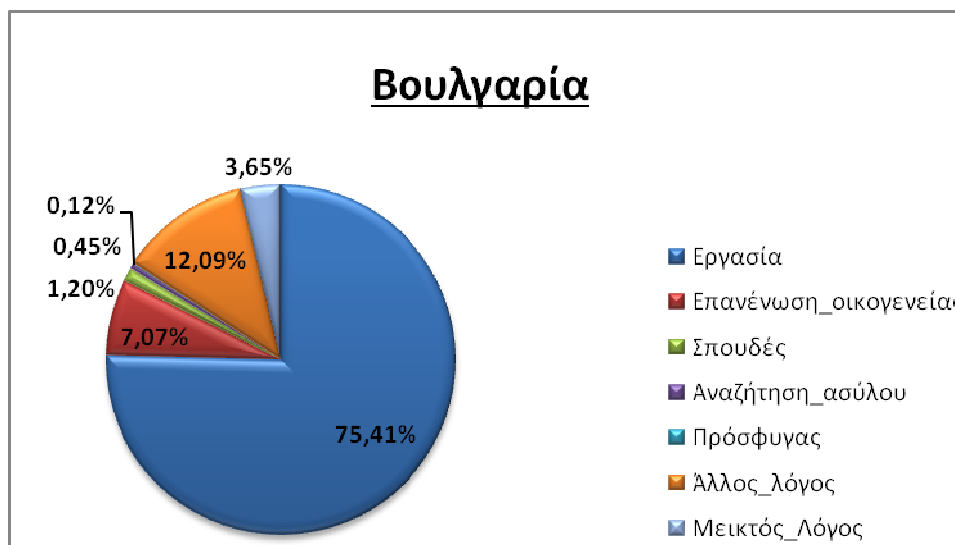

Γράφημα 3.46 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας (σύγκριση απογραφής 2001-ΥΠΕΣ 2012, Θήλυο)

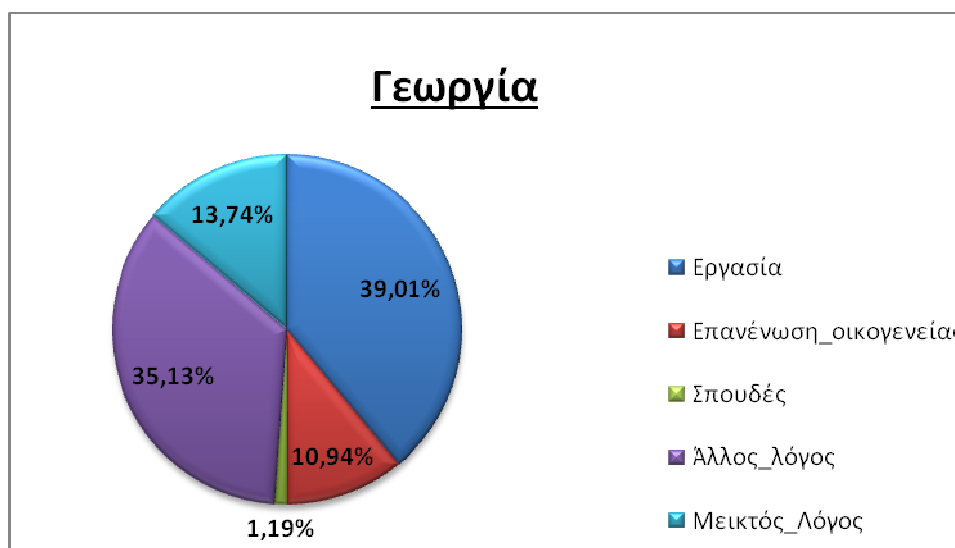
Τέλος, για τις χώρες με τους περισσότερους μετανάστες θα παρουσιαστούν σε ξεχωριστά γραφήματα οι κατηγορίες άδειας διαμονής. Από τα παρακάτω γραφήματα είναι φανερό πως ο κύριος λόγος μετανάστευσης για χώρες όπως η Αλβανία, η Γεωργία και η Ρωσία ήταν η εργασία με ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά (50,33%, 39,01%, 37,99%). Αντιθέτως για τις χώρες αυτές παρατηρούμε πως το 2012 ο κύριος λόγος μετανάστευσης πλέον είναι η οικογενειακή επανένωση. Επίσης, η εργασία έχει επιλεγεί σχεδόν ως αποκλειστικός λόγος μετανάστευσης για τους υπηκόους του Μπαγκλαντές, Ινδίας και Πακιστάν (91%, 90,70% και 90,85%). Αξίζει να σημειωθεί πως τα αντίστοιχα ποσοστά του 2012 είναι κατά πολύ μειωμένα (15,29%, 13,89% και 16,36%).

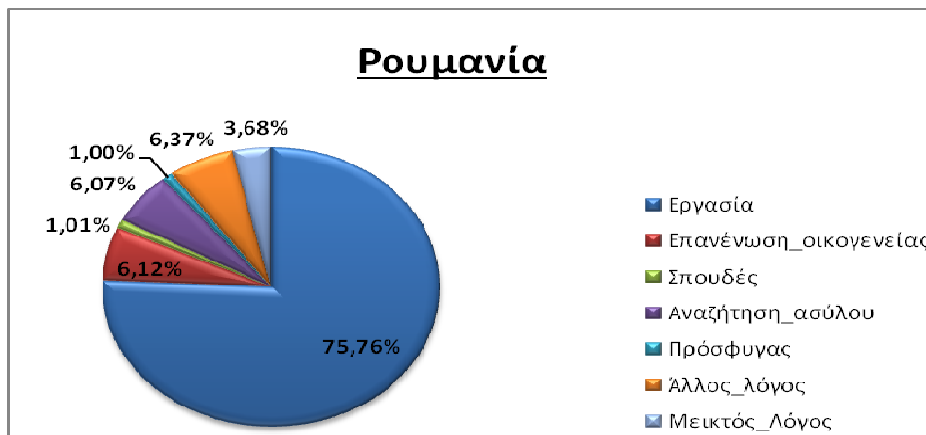
Γράφημα 3.47 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Αλβανία (απογραφή 2001)

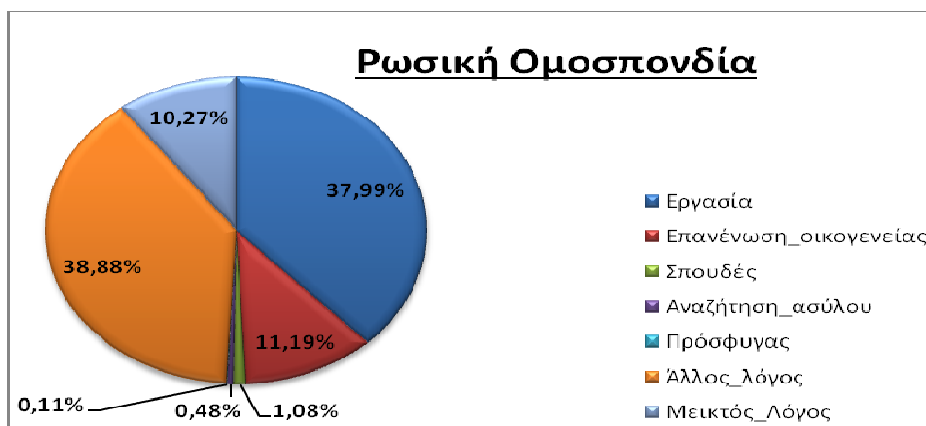
Γράφημα 3.48 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Βουλγαρία (απογραφή 2001)

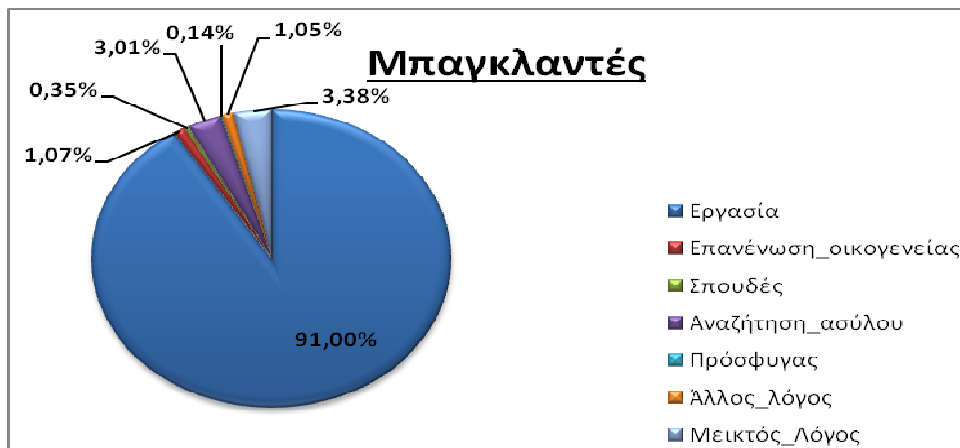
Γράφημα 3.49 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Γεωργία (απογραφή 2001)

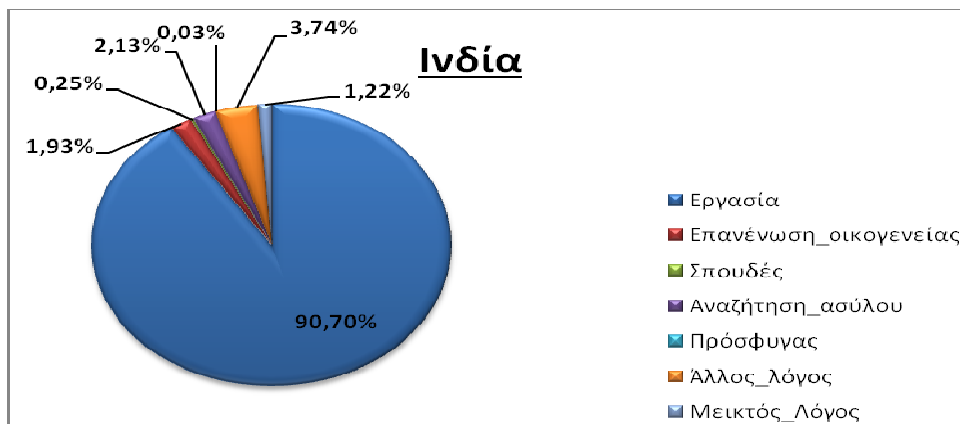
Γράφημα 3.50 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Ρουμανία (απογραφή 2001)

Γράφημα 3.51 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Ρωσία (απογραφή 2001)

Γράφημα 3.52 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Μπαγκλαντές (απογραφή 2001)

Γράφημα 3.53 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διαμονής σε μετανάστες από Ινδία (απογραφή 2001)

3.5 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Για το 2011 οι αλλοδαποί ασφαλισμένοι αντιπροσωπεύουν το 15,32% των ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., οι αλλοδαποί άνδρες το 13,23% των ασφαλισμένων ανδρών και οι αλλοδαπές γυναίκες το 13,29% των ασφαλισμένων γυναικών. Οι Αλβανοί υπήκοοι αντιπροσωπεύουν το 62% των αλλοδαπών ασφαλισμένων.

Στις κοινές επιχειρήσεις, οι άντρες αλλοδαποί από Αλβανία αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία αφού αντιπροσωπεύουν το 46,57% και ακολουθούν οι Πακιστανοί, οι Ρουμάνοι, οι Βούλγαροι και οι Ρώσοι με 9,6%, 6,25%, 6,13% και 3,62% αντίστοιχα.

Στις αλλοδαπές γυναίκες, οι Αλβανίδες αντιπροσωπεύουν το 37,92%, οι Βουλγάρες το 12,24% και οι Ρωσίδες το 10,86%.

Στα οικοδομοτεχνικά έργα, οι άντρες αλλοδαποί από Αλβανία αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία αφού αντιπροσωπεύουν το 74,86% και ακολουθούν οι Ρουμάνοι, οι Αιγύπτιοι, οι Ρώσοι και οι Σύριοι με 7,08%, 2,81%, 2,54% και 2,41% αντίστοιχα.

Στις αλλοδαπές γυναίκες, οι Αλβανίδες αντιπροσωπεύουν το 68,64%, οι Ρουμάνες το 8,27% και οι Ρωσίδες το 6,17%.

Το 21,41% των αλλοδαπών υπηκόων εργάζεται σε «Ξενοδοχεία και Εστιατόρια», το 18,95% σε οικοδομικά έργα, το 13,85% στο «Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο», το 5,34% σε «άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες», το 3,70% στη «Βιομηχανία τροφίμων και ποτών» και το 3,64% στις «Κατασκευές».

Η πλειοψηφία των αντρών αλλοδαπών απασχολείται σε οικοδομικά έργα με ποσοστό 31,46%, το 14,33% απασχολείται στο «Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο», το 13,76% σε «Ξενοδοχεία και Εστιατόρια», το 5,1% στις «Κατασκευές» και το 3,49% στη «Βιομηχανία τροφίμων και ποτών».

Στις αλλοδαπές γυναίκες η πλειοψηφία απασχολείται σε «Ξενοδοχεία και Εστιατόρια» (32,65%), το 13,15% στο «Χονδρικό και

Λιανικό Εμπόριο», το 8,41% σε «άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες» και το 7,76% σε «ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό».

Σύμφωνα με στοιχεία του Δεκεμβρίου 2011, οι Αλβανοί υπήκοοι στη συντριπτική τους πλειοψηφία (53,31%) απασχολούνται ως «Ανειδίκευτοι Εργάτες, Χειρώνακτες και Μικροεπαγγελματίες». Το 19,18% των Αλβανών υπηκόων απασχολούνται στην «Παροχή Υπηρεσιών και ως Πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές» και το 9,91% ως «Ειδικευμένοι Τεχνίτες».

Από τους υπόλοιπους αλλοδαπούς (πλην αυτών της Ε.Ε. και των Αλβανών) εργάζονται ως «Ανειδίκευτοι Εργάτες, Χειρώνακτες και Μικροεπαγγελματίες» το 54,44%, στην «Παροχή Υπηρεσιών και ως Πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές» το 16,02% και ως «Ειδικευμένοι Τεχνίτες» το 9,25%.

Το 61,75% των αλλοδαπών ασφαλισμένων της χώρας (πλην αυτών της Ε.Ε.) εργάζονται στην Αττική και το 12,41% στην Κεντρική Μακεδονία.

Το 27% των Αλβανών ασφαλισμένων είναι κάτω των 29 ετών (το 13,72% σε οικοδομοτεχνικά έργα και το 30,78% σε κοινές επιχειρήσεις) και το 64,52% είναι κάτω των 39 ετών (το 57,61% σε οικοδομοτεχνικά έργα και το 66,48% σε κοινές επιχειρήσεις).

Η αντίστοιχη κατανομή για τους υπηκόους χωρών Ε.Ε είναι 20,69% κάτω των 29 ετών και 58,68% κάτω των 39 ετών, και για τους Έλληνες είναι 21,69% κάτω των 29 ετών και 56,81% κάτω των 39 ετών.

Το μέσο ημερομίσθιο των αλλοδαπών στις κοινές επιχειρήσεις είναι αρκετά χαμηλότερο από το μέσο ημερομίσθιο των Ελλήνων, πλην των υπηκόων Κύπρου, Βρετανίας, Γερμανίας, Ιταλίας και Γαλλίας, των οποίων το μέσο ημερομίσθιο είναι σημαντικά μεγαλύτερο από αυτό των Ελλήνων(www.ika.gr).

Σε σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία του 2010 διαπιστώνουμε ότι το σύνολο των ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. μειώθηκε το 2011 κατά 3,8%. Οι αλλοδαποί ασφαλισμένοι του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. μειώθηκαν κατά 6,94%. Οι Αλβανοί ασφαλισμένοι παραμένουν η κυριότερη υπηκοότητα των αλλοδαπών ασφαλισμένων.

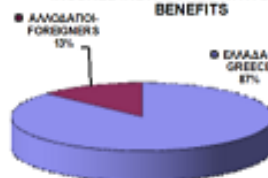
**ΕΤΗΣΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (ΕΛΛΗΝΕΣ & ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ)
YEARLY EMPLOYMENT DATA (GREEK & FOREIGNER CITIZENS)
ΚΟΙΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΟΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ
ENTERPRISES & CONSTRUCTIONS
ΕΤΟΣ / YEAR 2011**

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ / NATIONALITY	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ (ΑΝΤΡΕΣ & ΓΥΝΑΙΚΕΣ) INSURED INDIVIDUALS (MALES & FEMALES)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΜΕΣΑ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΜΕ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ INSURED INDIVIDUALS WITH SICKNESS BENEFITS
ΕΛΛΑΔΑ - GREECE	1.991.304	1.493.398
ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ-FOREIGNERS	360.442	224.044
ΣΥΝΟΛΟ - TOTAL	2.351.746	1.717.442

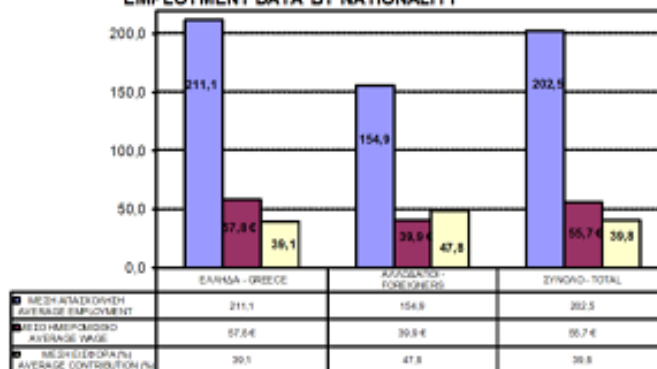
ΑΜΕΣΑ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ
INSURED INDIVIDUALS

ΑΜΕΣΑ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΜΕ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ
INSURED INDIVIDUALS WITH SICKNESS BENEFITS

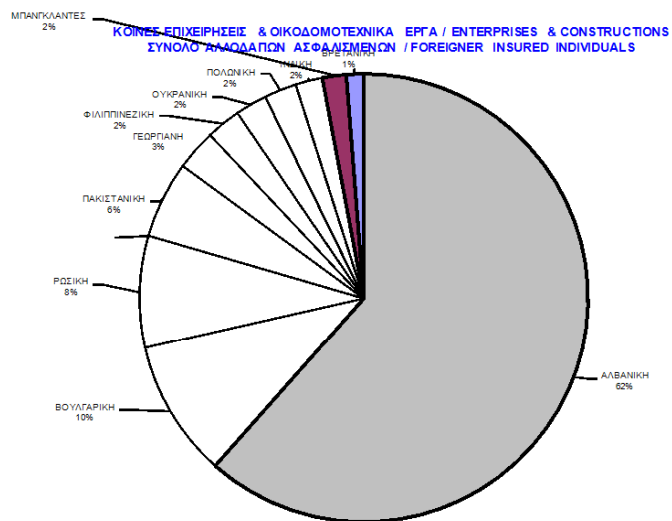

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ
EMPLOYMENT DATA BY NATIONALITY

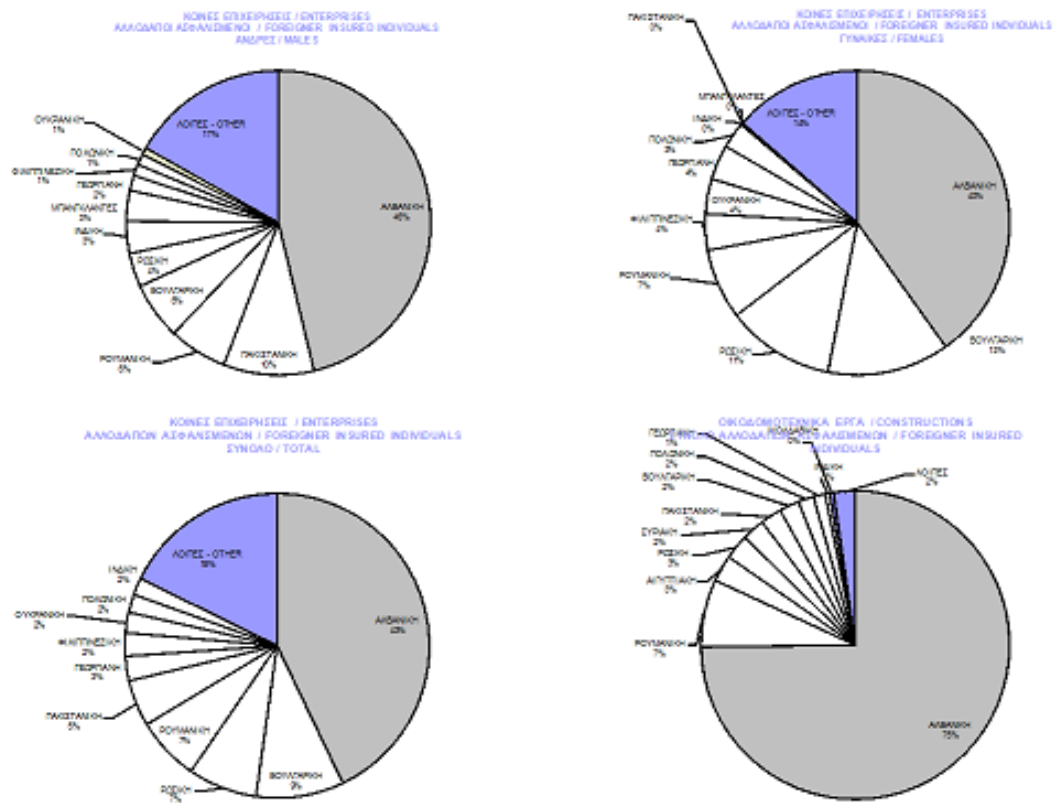
Υπηκοότητα - Nationality

Γράφημα 3.54 Ετήσια στοιχεία απασχόλησης (Ελληνες & Αλλοδαποί), έτος 2011

Γράφημα 3.55 Σύνολο αλλοδαπών ασφαλισμένων, έτος 2011

**ΕΤΗΣΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ 2011 - YEARLY EMPLOYMENT DATA FOR 2011
ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ - NATIONALITY**

Γράφημα 3.56 Ετήσια στοιχεία απασχόλησης αλλοδαπών 2011

Η μετανάστευση στην Ελλάδα - Παροχή υπηρεσιών σε μετανάστες

Πίνακας 3.5 Στοιχεία απασχόλησης ως προς την υπηκοότητα (κοινές επι/σεις), έτος 2011

ΚΟΙΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ / ENTERPRISES
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ / EMPLOYMENT STATISTICS BY CITIZENSHIP
ΕΤΟΣ / YEAR 2011

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ CITIZENSHIP	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ NUMBER OF INSURED INDIVIDUAL S			ΣΥΝΟΛΟ ΗΜΕΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ WORKING DAYS			ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΔΟΧΩΝ SALARIES			ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΦΟΡΩΝ CONTRIBUTIONS		
	ΑΝΔΡΕΣ MALES	ΓΥΝΑΙΚΕΣ FEMALES	ΣΥΝΟΛΟ TOTAL	ΑΝΔΡΕΣ MALES	ΓΥΝΑΙΚΕΣ FEMALES	ΣΥΝΟΛΟ TOTAL	ΑΝΔΡΕΣ MALES	ΓΥΝΑΙΚΕΣ FEMALES	ΣΥΝΟΛΟ TOTAL	ΑΝΔΡΕΣ MALES	ΓΥΝΑΙΚΕΣ FEMALES	ΣΥΝΟΛΟ TOTAL
1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ	967.060	932.791	1.899.851	215.328.632	199.539.927	414.868.459	13.836.164.304	10.080.310.656	23.916.474.960	5.267.789.063	3.893.506.871	9.161.295.934
2 ΑΛΒΑΝΙΚΗ	68.681	55.934	124.615	13.048.493	9.765.345	22.813.838	527.323.044	338.675.793	866.998.837	240.759.238	149.278.860	390.038.098
3 ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ	9.043	18.060	27.103	1.461.663	2.725.355	4.187.018	55.053.029	82.034.703	137.087.732	25.496.672	36.201.572	61.700.243
4 ΡΩΣΙΚΗ	5.344	16.019	21.363	1.042.840	2.780.462	3.823.302	44.622.318	82.495.232	127.117.550	20.499.773	35.083.280	55.583.053
5 ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ	9.231	10.453	19.684	1.563.042	1.583.401	3.146.443	63.867.813	54.474.027	118.341.840	28.552.726	23.433.383	51.986.109
6 ΠΑΚΙΣΤΑΝΙΚΗ	14.278	60	14.338	2.798.309	9.639	2.807.948	103.491.001	309.561	103.800.562	47.355.423	135.679	47.491.101
7 ΓΕОРΓΙΑΝΗ	2.394	5.175	7.569	429.033	857.092	1.286.125	15.684.004	22.462.503	36.146.506	7.149.289	9.458.200	16.607.489
8 ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΖΙΚΗ	1.814	5.346	7.160	428.561	1.241.690	1.670.251	12.808.516	26.674.551	39.483.067	5.474.530	10.293.103	15.767.634
9 ΟΥΚΡΑΝΙΚΗ	1.147	5.200	6.347	196.615	846.664	1.043.279	7.306.440	24.128.647	31.435.087	3.153.694	9.872.374	13.026.068
10 ΠΟΛΩΝΙΚΗ	1.699	3.883	5.582	312.363	600.950	913.313	14.147.350	20.648.279	34.795.629	6.121.967	8.537.465	14.659.433
11 ΙΝΔΙΚΗ	5.047	213	5.260	1.135.770	39.299	1.175.069	46.139.874	1.380.613	47.520.487	21.429.887	596.483	22.026.370
12 ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ	4.858	36	4.894	88.1782	6.311	888.093	31.016.541	207.107	31.223.648	14.247.558	92.714	14.340.272
13 ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ	1.420	2.146	3.566	245.421	326.692	572.113	22.043.102	17.463.759	39.506.861	7.030.867	6.824.655	13.855.521
14 ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ	3.300	212	3.512	596.094	39.282	637.376	22.479.345	1.444.373	23.923.718	10.166.526	617.650	10.784.176
15 ΚΥΠΡΙΑΚΗ	1.510	1.540	3.050	302.328	270.239	572.567	26.192.181	15.227.908	41.420.089	7.949.821	5.397.535	13.347.356
16 ΜΟΛΔΑΒΙΚΗ	850	2.092	2.942	154.663	353.709	508.392	5.782.426	10.417.347	16.199.773	2.603.465	4.402.608	7.006.073
17 ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ	838	1.554	2.392	148.726	254.816	403.542	12.809.511	11.711.292	24.520.803	3.962.160	4.838.452	8.800.612
18 ΚΙΝΕΖΙΚΗ	1.270	789	2.059	265.768	167.109	432.877	9.849.509	5.370.632	15.220.141	3.998.828	2.085.206	6.084.034
19 ΑΡΜΕΝΙΚΗ	768	1.011	1.779	141.987	175.258	317.245	5.211.408	5.301.615	10.513.023	2.318.550	2.266.585	4.585.135
20 ΣΕΡΒΙΚΗ	737	873	1.610	127.493	149.376	276.869	6.163.109	5.967.915	12.131.024	2.637.331	2.546.880	5.184.211
21 ΣΥΡΙΑΚΗ	1.382	120	1.502	252.948	23.548	276.496	9.890.654	925.063	10.815.716	4.400.032	400.093	4.800.125
22 ΓΑΛΛΙΚΗ	740	750	1.490	138.495	126.983	265.478	23.431.635	7.586.718	31.018.353	5.101.185	2.863.929	7.965.114
23 ΙΤΑΛΙΚΗ	844	637	1.481	150.942	116.964	267.906	11.721.641	5.868.928	17.590.570	4.058.956	2.376.093	6.435.050
24 ΙΡΑΚΙΝΗ	976	74	1.050	192.198	14.809	207.007	6.809.155	539.818	7.348.973	3.092.808	236.058	3.328.866
25 ΤΟΥΡΚΙΚΗ	620	331	951	129.233	70.344	199.577	7.185.554	3.704.262	10.889.816	2.976.983	1.470.331	4.447.314
26 ΑΙΘΙΟΠΟΙΑ	232	570	802	52.681	113.641	166.322	2.006.754	2.853.028	4.859.782	904.556	1.179.691	2.084.247
27 ΑΔΡΙΑΝΙΚΗ	747	8	755	125.449	681	126.130	4.351.245	23.636	4.374.882	1.985.488	11.275	1.996.763
28 ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ	335	400	735	76.010	80.273	156.283	2.462.137	1.756.833	4.218.970	1.073.691	693.623	1.767.313
29 ΛΟΙΠΕΣ	7.370	9.545	16.915	1.307.729	1.425.032	2.732.761	76.280.478	58.326.418	134.606.897	26.504.930	22.287.534	48.792.464
ΣΥΝΟΛΟ	1.114.535	1.075.821	2.190.356	243.037.188	223.704.891	466.742.079	15.012.294.077	10.888.291.217	25.900.585.294	5.778.799.995	4.236.988.183	10.015.788.178

Η μετανάστευση στην Ελλάδα - Παροχή υπηρεσιών σε μετανάστες

Πίνακας 3.6 Στοιχεία απασχόλησης ως προς την υπηκοότητα (οικοδομοτεχνικά έργα), έτος 2011

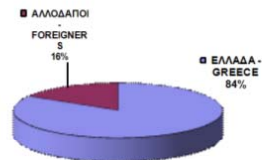
ΟΙΚΟΔΟΜΟΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ / CONSTRUCTIONS
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ / EMPLOYMENT STATISTICS BY CITIZENSHIP
ΕΤΟΣ / YEAR 2011

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ CITIZENSHIP	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ NUMBER OF INSURED INDIVIDUALS			ΣΥΝΟΛΟ ΗΜΕΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ WORKING DAYS			ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΔΟΧΩΝ SALARIES			ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΦΟΡΩΝ CONTRIBUTIONS		
	ΑΝΔΡΕΣ MALES	ΓΥΝΑΙΚΕΣ FEMALES	ΣΥΝΟΛΟ TOTAL	ΑΝΔΡΕΣ MALES	ΓΥΝΑΙΚΕΣ FEMALES	ΣΥΝΟΛΟ TOTAL	ΑΝΔΡΕΣ MALES	ΓΥΝΑΙΚΕΣ FEMALES	ΣΥΝΟΛΟ TOTAL	ΑΝΔΡΕΣ MALES	ΓΥΝΑΙΚΕΣ FEMALES	ΣΥΝΟΛΟ TOTAL
1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ	89.189	2.276	91.465	5.485.539	111.019	5.596.558	389.229.727	6.527.166	395.756.893	331.505.952	5.556.758	337.062.710
2 ΑΛΒΑΝΙΚΗ	51.724	589	52.313	3.016.484	32.118	3.048.602	191.705.744	1.997.918	193.703.662	163.321.795	1.702.076	165.023.871
3 ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ	4.896	71	4.967	269.191	3.138	272.329	16.741.817	192.578	16.934.396	14.242.944	163.913	14.406.857
4 ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ	1.944	9	1.953	92.773	545	93.318	5.660.822	34.776	5.695.598	4.817.800	29.624	4.847.423
5 ΡΩΣΙΚΗ	1.761	53	1.814	101.679	3.091	104.770	6.592.267	189.224	6.781.491	5.614.305	161.249	5.775.554
6 ΣΥΡΙΑΚΗ	1.671	5	1.676	78.877	261	79.138	4.785.983	16.825	4.802.808	4.073.906	14.288	4.088.194
7 ΠΑΚΙΣΤΑΝΙΚΗ	1.556	2	1.558	65.110	127	65.237	3.744.108	7.599	3.751.707	3.186.780	6.479	3.193.259
8 ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ	1.417	44	1.461	63.773	1.566	65.339	3.816.966	94.081	3.911.046	3.246.221	80.156	3.326.376
9 ΠΟΛΩΝΙΚΗ	1.110	25	1.135	55.997	936	56.933	3.624.975	55.406	3.680.380	3.084.606	47.309	3.131.915
10 ΓΕΩΡΓΙΑΝΗ	855	10	865	48.872	390	49.262	2.879.661	22.439	2.902.100	2.451.538	19.071	2.470.608
11 ΙΝΔΙΚΗ	326	2	328	19.905	222	20.127	1.202.847	13.370	1.216.217	1.024.411	11.372	1.035.784
12 ΜΟΛΔΑΒΙΚΗ	293	5	298	15.730	399	16.129	958.216	24.812	983.028	815.581	21.096	836.677
13 ΙΡΑΚΙΝΗ	248	0	248	10.371	0	10.371	591.665	0	591.665	503.555	0	503.555
14 ΟΥΚΡΑΝΙΚΗ	203	10	213	11.796	398	12.194	717.569	22.899	740.468	611.101	19.512	630.613
15 ΑΩΓΑΝΙΚΗ	193	0	193	9.609	0	9.609	534.420	0	534.420	454.731	0	454.731
16 ΑΡΜΕΝΙΚΗ	160	5	165	8.757	341	9.098	540.690	19.578	560.268	460.399	16.705	477.104
17 ΤΟΥΡΚΙΚΗ	108	1	109	5.293	10	5.303	349.176	664	349.840	297.349	563	297.911
18 ΣΕΡΒΙΚΗ	79	1	80	4.726	76	4.802	303.378	4.377	307.755	258.535	3.757	262.292
19 ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ	65	0	65	3.483	0	3.483	190.126	0	190.126	161.777	0	161.777
20 ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ	25	2	27	939	68	1.007	58.906	3.864	62.769	50.187	3.298	53.485
21 ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ	23	4	27	801	163	964	50.342	9.320	59.662	42.776	7.898	50.673
22 ΙΤΑΛΙΚΗ	15	1	16	808	63	871	50.021	3.628	53.649	42.589	3.074	45.663
23 ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΖΙΚΗ	9	2	11	742	22	764	42.956	1.284	44.240	36.586	1.094	37.680
24 ΚΥΠΡΙΑΚΗ	6	1	7	71	4	75	4.558	209	4.767	3.892	177	4.069
25 ΓΑΛΛΙΚΗ	5	1	6	274	7	281	17.543	403	17.946	14.951	346	15.297
26 ΑΙΘΙΟΠΟΙΑ	3	0	3	107	0	107	5.775	0	5.775	4.912	0	4.912
27 ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ	3	0	3	51	0	51	3.405	0	3.405	2.916	0	2.916
28 ΚΙΝΕΖΙΚΗ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29 ΛΟΙΠΕΣ	388	15	403	22.917	582	23.499	1.355.019	34.491	1.389.510	1.153.622	29.402	1.183.024
ΣΥΝΟΛΟ	158.275	3.134	161.409	9.394.675	155.546	9.550.221	635.758.681	9.276.911	645.035.592	541.485.716	7.899.215	549.384.931

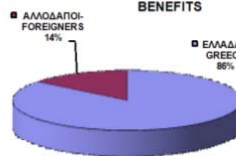
**ΕΤΗΣΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (ΕΛΛΗΝΕΣ & ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ)
YEARLY EMPLOYMENT DATA (GREEK & FOREIGNER CITIZENS)
ΚΟΙΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΟΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ
ENTERPRISES & CONSTRUCTIONS
ΕΤΟΣ / YEAR 2010**

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ / NATIONALITY	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ (ΑΝΤΡΕΣ & ΓΥΝΑΙΚΕΣ) INSURED INDIVIDUALS (MALES & FEMALES)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΜΕΣΑ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΜΕ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ INSURED INDIVIDUALS WITH SICKNESS BENEFITS
ΕΛΛΑΔΑ - GREECE	2.125.235	1.536.394
ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ-FOREIGNERS	414.263	255.828
ΣΥΝΟΛΟ - TOTAL	2.539.498	1.792.222

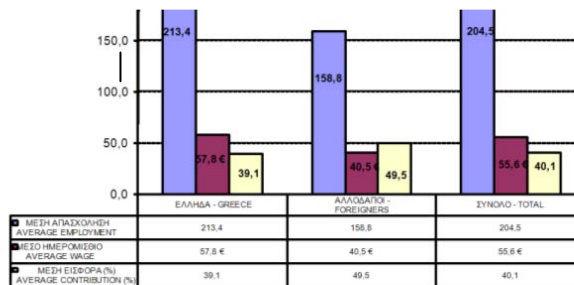
ΑΜΕΣΑ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ
INSURED INDIVIDUALS

ΑΜΕΣΑ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΜΕ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ
INSURED INDIVIDUALS WITH SICKNESS BENEFITS

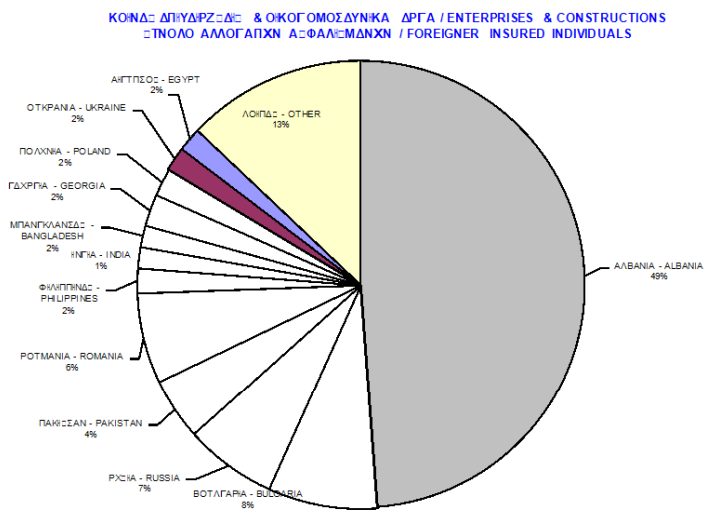
**ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ
EMPLOYMENT DATA BY NATIONALITY**

Υπηκοότητα - Nationality

Γράφημα 3.57 Ετήσια στοιχεία απασχόλησης (Ελληνες & Αλλοδαποί), έτος 2010

Η μετανάστευση στην Ελλάδα - Παροχή υπηρεσιών σε μετανάστες

Γράφημα 3.58 Σύνολο αλλοδαπών ασφαλισμένων, έτος 2010

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΕ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ **ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ**

Στη συνέχεια θα γίνει ανάλυση και παρουσίαση των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου το οποίο δόθηκε σε αλλοδαπούς κατοίκους του νομού Αρκαδίας. Το ερωτηματολόγιο αυτό συντάχθηκε με σκοπό την αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών από δημόσιους φορείς προς υπηκόους τρίτων χωρών και επιπλέον για την αξιολόγηση του Τμήματος Αδειών Διαμονής Αρκαδίας ως υπηρεσία μιας στάσης.

4.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Η Αρκαδία είναι ένας από τους νομούς της Πελοποννήσου, έχει έκταση 4.419 τ.χλμ. και πληθυσμό 105.448 (Απογραφή 2011). Συνορεύει με τους νομούς Κορινθίας, Αχαΐας, Ηλείας, Μεσσηνίας και Λακωνίας. Πρωτεύουσα του νομού είναι η Τρίπολη.

Το έδαφος του νομού είναι ημιορεινό-ορεινό. Τα σημαντικότερα όρη του νομού Αρκαδίας είναι το Μαίναλο (1.980μ.), ο Ολίγυρτος (1.935μ.) και το Αρτεμίσιο (1.770μ.). Πεδινές εκτάσεις συναντάμε στο οροπέδιο της Τρίπολης και τη λεκάνη της Μεγαλόπολης. Οι ακτές του νομού εκτείνονται από τον όρμο του Ναυπλίου μέχρι τον όρμο του Φωκιανού.

Στο νομό Αρκαδίας σύμφωνα με το σχέδιο Καλλικράτη, υπάγονται οι παρακάτω Δήμοι: 1) Δήμος Τρίπολης, 2) Δήμος Βόρειας Κυνουρίας, 3) Δήμος Γορτυνίας, 4) Δήμος Μεγαλόπολης και 5) Δήμος Νότιας Κυνουρίας.

Ο Δήμος Τρίπολης είναι ο πολυπληθέστερος με πληθυσμό 48.267 κατοίκους και ακολουθούν ο Δήμος Γορτυνίας με 20.593 κατοίκους, ο Δήμος Μεγαλόπολης με 13.980 κατοίκους, ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας με 12.929 κατοίκους και ο Δήμος Νότιας Κυνουρίας με 9.686 κατοίκους.

Χάρτης 4.1 Διοικητική διαίρεση νομού Αρκαδίας

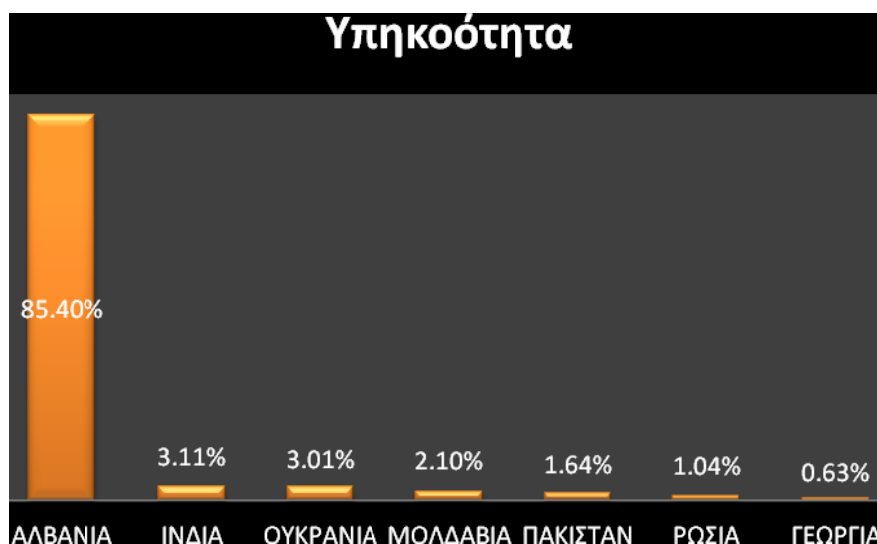

Οι κυριότεροι κλάδοι οικονομικής απασχόλησης είναι η γεωργία και η κτηνοτροφία. Σε άνθηση βρίσκεται τα τελευταία χρόνια και ο τουρισμός, με αυξημένη τουριστική κίνηση κυρίως στις ορεινές κωμοπόλεις Δημητσάνα, Λαγκάδια και Βυτίνα καθώς και τις παραλίες του Παραλίου Άστρους, του Τυρού και του Λεωνιδίου.

Σημαντικό ρόλο παίζουν ακόμη οι οικογενειακές επιχειρήσεις κατασκευής παραδοσιακών και βιολογικών προϊόντων (κρασί – λάδι).

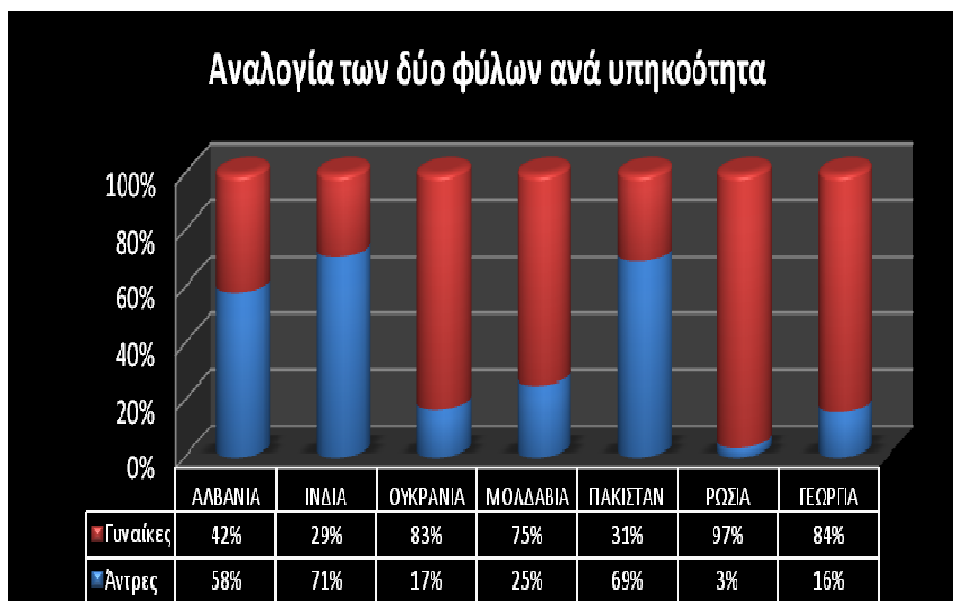
4.2 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Αρχικά παρουσιάζονται σε γραφήματα το ποσοστό των αλλοδαπών κατοίκων ανά υπηκοότητα που κατοικούν στο νομό Αρκαδίας. Θα πρέπει να σημειωθεί πως για να είναι πιο ευανάγνωστα τα γραφήματα επιλέχθηκαν να απεικονιστούν χώρες με ποσοστό άνω του 0,5% επί του συνόλου των καταγεγραμμένων αλλοδαπών. Η συντριπτική πλειοψηφία των μεταναστών που κατοικεί στο νομό Αρκαδίας προέρχεται από την Αλβανία (85,40%) ενώ σε μικρότερα ποσοστά ακολουθούν η Ινδία (3,11%), η Ουκρανία (3,01%), η Μολδαβία (2,10%), το Πακιστάν (1,64%), η Ρωσία (1,04%) και η Γεωργία (0,63%).

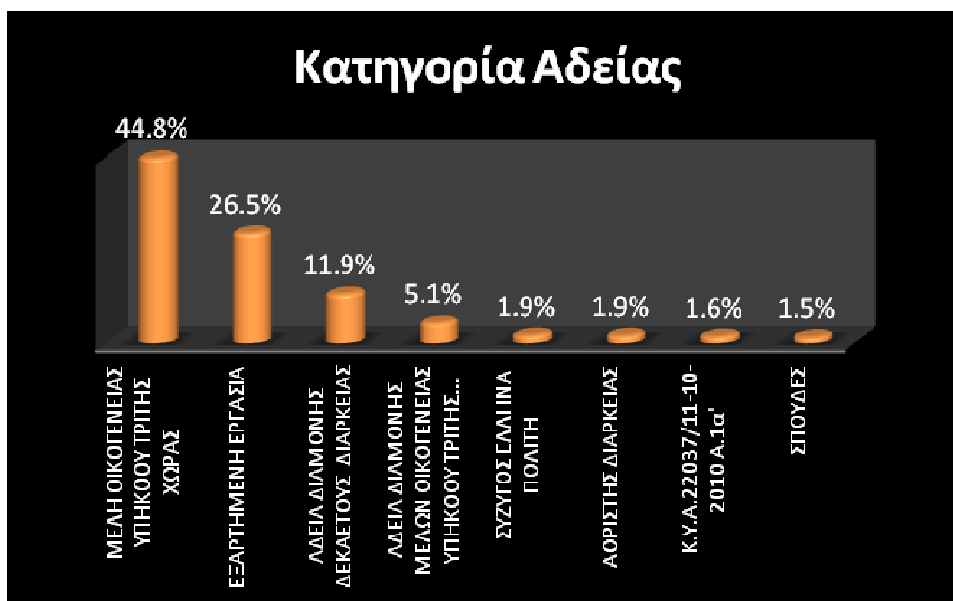
Γράφημα 4.1 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα μεταναστών νομού Αρκαδίας

Στη συνέχεια για τις παραπάνω χώρες παρουσιάζεται το ποσοστό των δύο φύλων ανά υπηκοότητα. Αξίζει να παρατηρήσουμε ότι από την Ουκρανία, τη Μολδαβία, τη Ρωσία και τη Γεωργία το μεγαλύτερο πλήθος μεταναστών είναι γυναίκες.

Γράφημα 4.2 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα και ανά φύλο μεταναστών νομού Αρκαδίας

Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι κυριότεροι λόγοι αδειας για το 2012. Σχεδόν 1 στους 2 (44,8%) αποτελεί μέλος οικογενείας υπηκόου τρίτης χώρας ενώ σημαντικά ποσοστά έχουν και οι κατηγορίες εξαρτημένη εργασία (26,5%) και άδεια διαμονής δεκαετούς διάρκειας (11,9%).

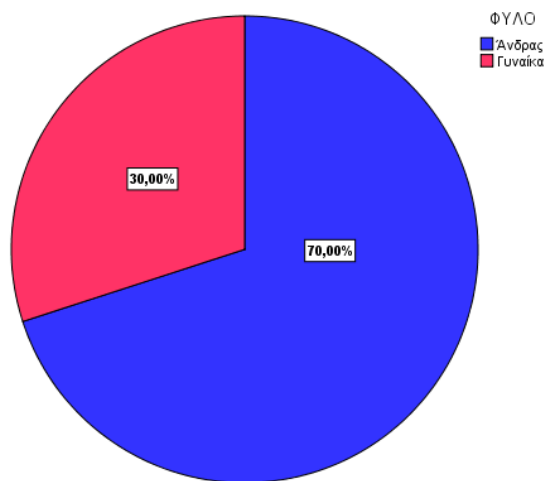
Γράφημα 4.3 Ποσοστιαία κατανομή ανά κατηγορία άδειας διανομής μεταναστών νομού Αρκαδίας

4.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

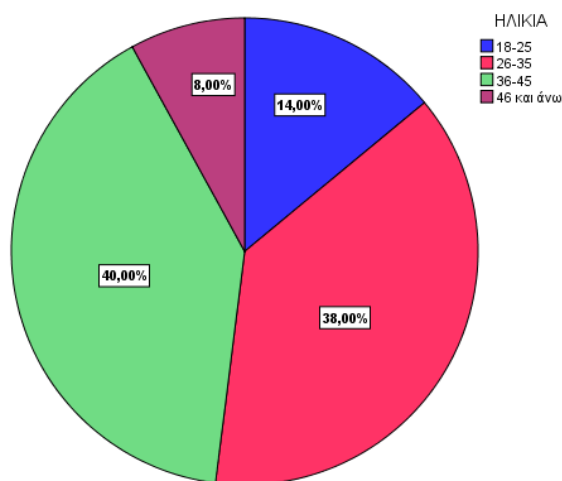
Στη συνέχεια θα γίνει παρουσίαση σε γραφήματα των αποτελεσμάτων της ανάλυσης του ερωτηματολογίου καθώς και συνοπτική περιγραφή αυτών. Το ερωτηματολόγιο που δόθηκε αποτελούταν από 8 ερωτήσεις που αφορούσαν προσωπικά στοιχεία και από 12 ερωτήσεις που ως στόχο είχαν την αξιολόγηση των υπηρεσιών που προσφέρουν στους αλλοδαπούς διάφοροι δημόσιοι φορείς αλλά και η αξιολόγηση του Τμήματος Αδειών Διαμονής του νομού Αρκαδίας.

Σύμφωνα με το σχεδιασμό του ερωτηματολογίου όλες οι μεταβλητές προς εξέταση δίνονται σε κατηγορική μορφή εφόσον οι ερωτηθέντες μπορούσαν να επιλέξουν ως απάντηση από ένα σύνολο προκαθορισμένων απαντήσεων. Συνεπώς η ανάλυση που θα γίνει αφορά κατηγορικές μεταβλητές (ordinal data) οι οποίες μπορούν να περιγραφούν είτε με ένα πίνακα συχνοτήτων είτε αν θέλουμε να εξετάσουμε τη σχέση δύο μεταβλητών μεταξύ τους με ένα πίνακα συσχετίσεων (crosstabulations). Επίσης για να μετρηθεί η ύπαρξη ή μη ύπαρξη κάποιας σχέσης ανάμεσα σε δύο μεταβλητές χρησιμοποιείται ο δείκτης του Spearman. Η ρουτίνα του SPSS η οποία υπολογίζει το δείκτη του Spearman ουσιαστικά ελέγχει τη μηδενική υπόθεση ότι οι δύο προς εξέταση μεταβλητές δε συνδέονται με κάποια μονότονη σχέση μεταξύ τους. Για τιμές της $p\text{-value} < 0,05$ η υπόθεση αυτή δε μπορεί να γίνει αποδεκτή για ένα επίπεδο σημαντικότητας 95% και κατά συνέπεια θεωρείται πως υφίσταται μία μονότονη σχέση με την οποία συνδέονται οι μεταβλητές.

Από το παρακάτω γράφημα γίνεται φανερό πως από το σύνολο των ερωτηθέντων το 70% είναι άντρες και το 30% γυναίκες. Επίσης το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (78%) είναι 36 ετών και άνω (40% η ηλικιακή μπάντα των 36-45 και 38% η ηλικιακή μπάντα των 46 και άνω).

Γράφημα 4.4 Ποσοστιαία κατανομή ανά φύλο ερωτηθέντων

Γράφημα 4.5 Ποσοστιαία κατανομή ανά ηλικία ερωτηθέντων

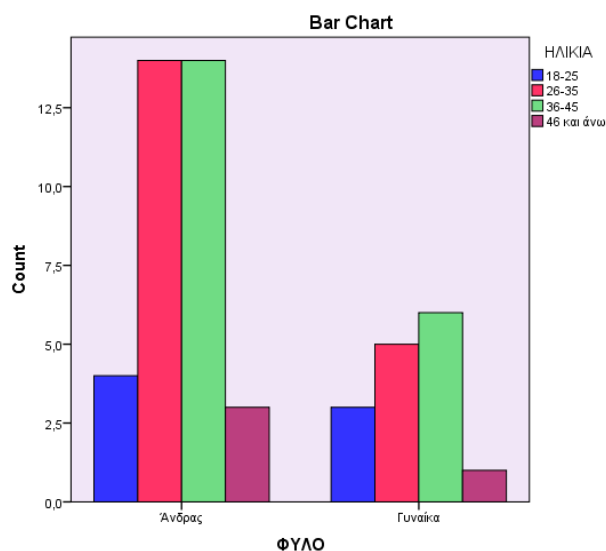
Στη συνέχεια παρουσιάζονται το πλήθος των ατόμων σε κάθε ηλικιακή μπάντα ανά φύλο, το αντίστοιχο γράφημα καθώς και ο δείκτης του Spearman. Στην ηλικία των 18-25 από το σύνολο των αντρών ανήκει το 8% ενώ για τις γυναίκες το αντίστοιχο ποσοστό είναι 6%. Σε ηλικία 26-35 ανήκει το 28% των αντρών και το 10% των γυναικών ενώ σε ηλικία 36-45 ανήκει και πάλι το 28% των αντρών και το 12% των γυναικών. Τα ποσοστά

και για άντρες και για γυναίκες είναι ιδιαίτερα μικρά για την ηλικιακή μπάντα των 46 ετών και άνω (6% και 2% αντίστοιχα).

Πίνακας 4.1 Ποσοστιαία κατανομή ανά ηλικία και φύλο ερωτηθέντων

ΦΥΛΟ * ΗΛΙΚΙΑ	18-25	26-35	36-45	46 και άνω	Σύνολο	
Ανδρας	N	4	14	14	3	35
	%	8,00%	28,00%	28,00%	6,00%	70,00%
Γυναίκα	N	3	5	6	1	15
	%	6,00%	10,00%	12,00%	2,00%	30,00%
Σύνολο	N	7	19	20	4	50
	%	14,00%	38,00%	40,00%	8,00%	100,00%

Από την ανάλυση που προκύπτει από τη ρουτίνα του SPSS, ο δείκτης του Spearman ισούται με -0,06 και η τιμή p-value που προκύπτει ισούται με 0,689. Συνεπώς καταλήγουμε ότι δεν υπάρχει κάποια σαφή στατιστική ένδειξη ότι οι δύο μεταβλητές σχετίζονται μεταξύ τους παρόλο που αν συμβουλευόμασταν μόνο το γράφημα θα καταλήγαμε ότι οι γυναίκες τείνουν να είναι πιο μικρές σε ηλικία.

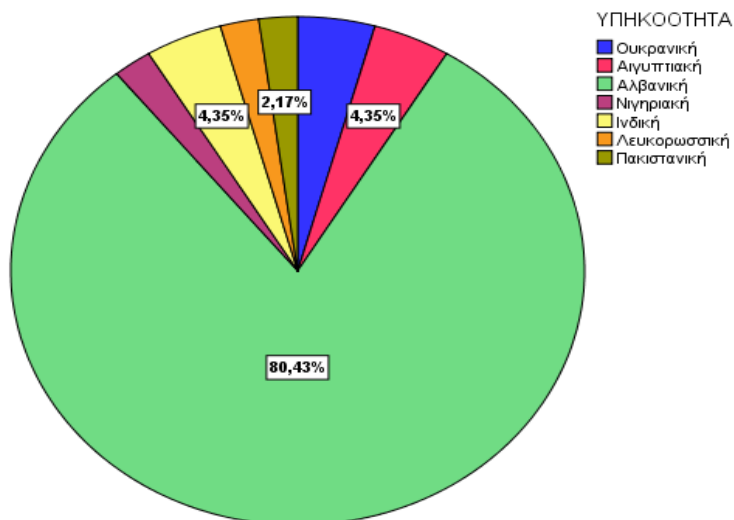

Γράφημα 4.6 Ποσοστιαία κατανομή ανά ηλικία και φύλο ερωτηθέντων

Πίνακας 4.2 Διαφορές ανά ηλικία και φύλο ερωτηθέντων (έλεγχος Crosstabs, x2)

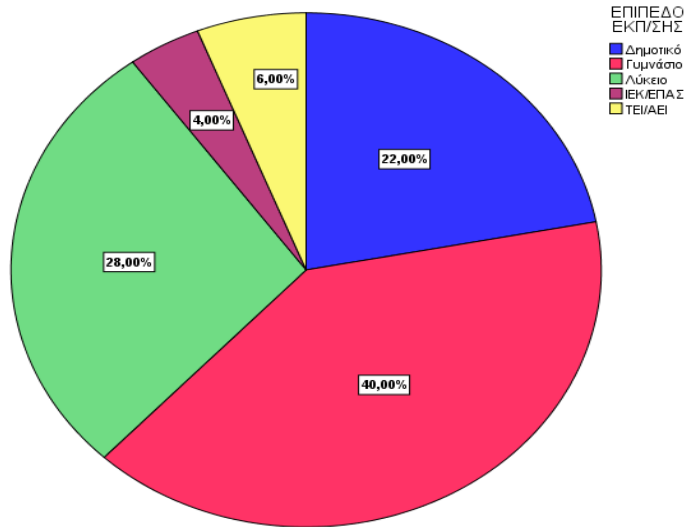
Φύλο/ Ηλικία	Τιμή	Σημαντικότητα (p-value)
r – correlation (συντελεστής συσχέτισης)	-0.06	,689

Στη συνέχεια παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των ατόμων προέρχεται από την Αλβανία με ποσοστό 80,43% ενώ από Αίγυπτο και Ινδία προέρχεται το 4,35% των ατόμων που απάντησαν σε αυτήν την ερώτηση.

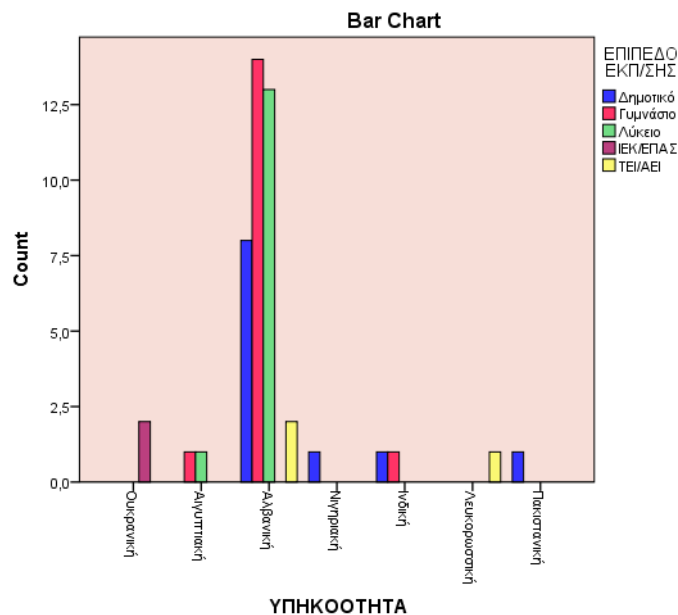
Γράφημα 4.7 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα ερωτηθέντων

Επιπλέον το 66% των ερωτηθέντων έχει εκπαίδευση γυμνασίου ή λυκείου ενώ ένα πολύ σημαντικό ποσοστό (6%) έχει ακόμα και επίπεδο εκπαίδευσης ΤΕΙ/ΑΕΙ.

Γράφημα 4.8 Ποσοστιαία κατανομή ανά εκπαιδευτικό επίπεδο ερωτηθέντων

Αξίζει να εξετάσουμε αν το επίπεδο εκπαίδευσης σχετίζεται με την υπηκοότητα. Από τον γραφικό έλεγχο παρατηρούμε πως τα άτομα που προέρχονται από την Αλβανία είναι αυτά που στην πλειοψηφία τους έχουν το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης. Αντιθέτως άτομα από τη Νιγηρία και το Πακιστάν φαίνεται πως έχουν χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης.

Γράφημα 4.9 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα και μορφωτικό επίπεδο ερωτηθέντων

Πίνακας 4.3 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα και μορφωτικό επίπεδο ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x2)

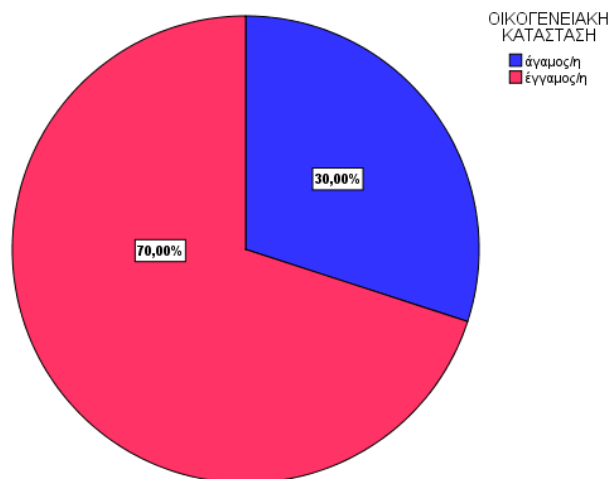
ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ * ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠ/ΣΗΣ		Δημοτικό	Γυμνάσιο	Λύκειο	ΙΕΚ/ΕΠΑΣ	ΤΕΙ/ΑΕΙ	Σύνολο
Ουκρανική	N	0	0	0	2	0	2
	%	,0%	,0%	,0%	4,3%	,0%	4,3%
Αιγυπτιακή	N	0	1	1	0	0	2
	%	,0%	2,2%	2,2%	,0%	,0%	4,3%
Αλβανική	N	8	14	13	0	2	37
	%	17,4%	30,4%	28,3%	,0%	4,3%	80,4%
Νιγηριακή	N	1	0	0	0	0	1
	%	2,2%	,0%	,0%	,0%	,0%	2,2%
Ινδική	N	1	1	0	0	0	2
	%	2,2%	2,2%	,0%	,0%	,0%	4,3%
Λευκορωσική	N	0	0	0	0	1	1
	%	,0%	,0%	,0%	,0%	2,2%	2,2%
Πακιστανική	N	1	0	0	0	0	1
	%	2,2%	,0%	,0%	,0%	,0%	2,2%
Σύνολο	N	11	16	14	2	3	46
	%	23,9%	34,8%	30,4%	4,3%	6,5%	100,0%

Το αποτέλεσμα της συσχέτισης του Spearman (-0,31) μας επιβεβαιώνει τα αποτελέσματα του γραφικού ελέγχου και συνεπώς καταλήγουμε πως σε επίπεδο εμπιστοσύνης 95% οι δύο μεταβλητές σχετίζονται μεταξύ τους (p-value=0.037<0.05).

Πίνακας 4.4 Διαφορές ανά υπηκοότητα και μορφωτικό επίπεδο ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x2)

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ / ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠ/ΣΗΣ	Τιμή	Σημαντικότητα (p-value)
r – correlation (συντελεστής συσχέτισης)	-0.31	,037

Στη συνέχεια παρατηρούμε πως οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες είναι παντρεμένοι (70%) ενώ ενδιαφέρον παρουσιάζει το να εξετάσουμε αν η οικογενειακή κατάσταση κάποιου σχετίζεται με την υπηκοότητα του.

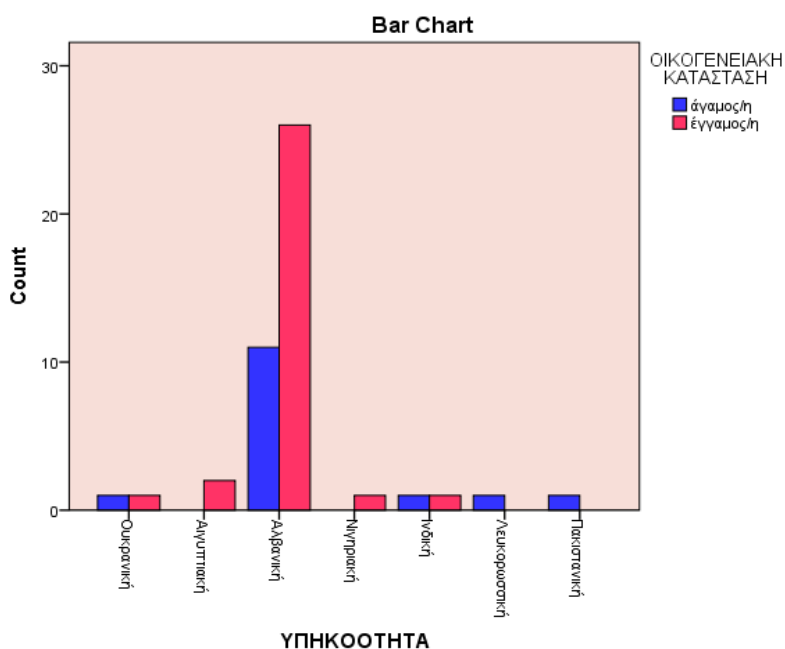
Γράφημα 4.10 Ποσοστιαία κατανομή ανά οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων

Με βάση τον παρακάτω πίνακα αλλά και το ραβδόγραμμα παρατηρούμε ότι άτομα που προέρχονται από Αλβανία, Αίγυπτο ή από Νιγηρία τείνουν να είναι παντρεμένα. Αντίστοιχα ποσοστά 56,5%, 4,3% και 2,2%.

Πίνακας 4.5 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα και οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x2)

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ * ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	άγαμος/η		έγγαμος/η		Σύνολο
	N	%	N	%	
Ουκρανική	N		1	1	2
	%	2,2%	2,2%	2,2%	4,3%
Αιγυπτιακή	N		0	2	2
	%	,0%	4,3%	4,3%	4,3%
Αλβανική	N		11	26	37
	%	23,9%	56,5%	80,4%	80,4%

Νιγηριακή	N	0	1	1
	%	,0%	2,2%	2,2%
Ινδική	N	1	1	2
	%	2,2%	2,2%	4,3%
Λευκορωσική	N	1	0	1
	%	2,2%	,0%	2,2%
Πακιστανική	N	1	0	1
	%	2,2%	,0%	2,2%
Σύνολο	N	15	31	46
	%	32,6%	67,4%	100,0%

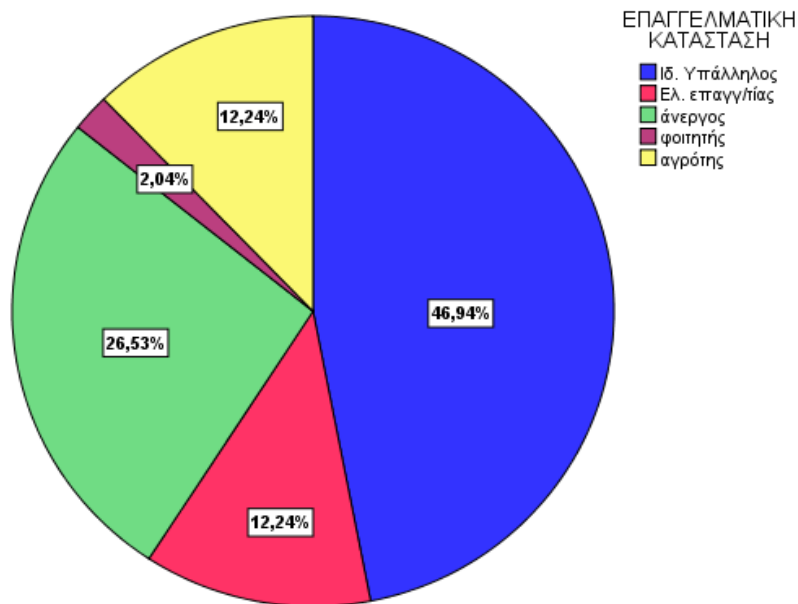
Γράφημα 4.11 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα και οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων

Παρόλα αυτά με βάση τα αποτελέσματα του δείκτη του Spearman παρατηρούμε ότι το δείγμα μας και τα αποτελέσματα της έρευνας δεν είναι στατιστικά επαρκή έτσι ώστε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα πως η οικογενειακή κατάσταση κάποιου και η υπηκοότητα του σχετίζονται. ($p\text{-value}=0.221>0.05$).

Πίνακας 4.6 Διαφορές ανά υπηκοότητα και οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x2)

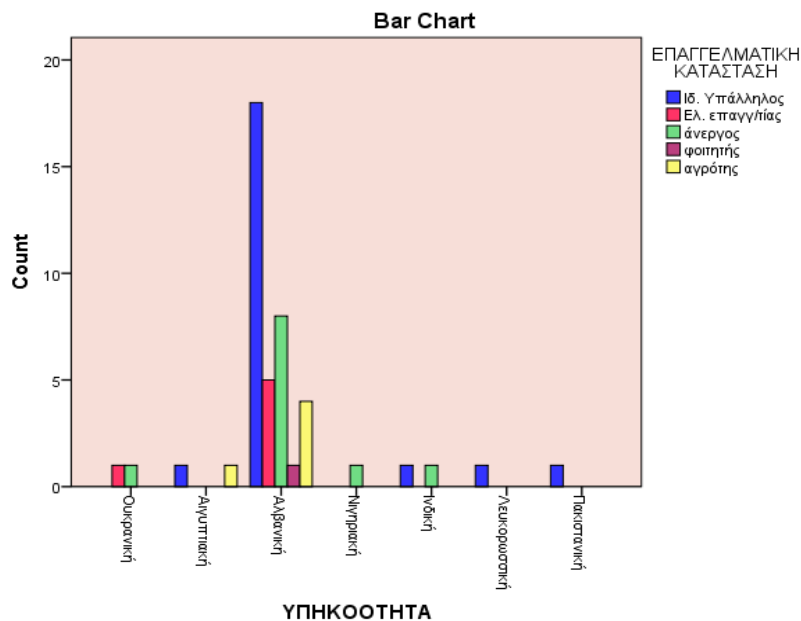
ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ / ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	Τιμή	Σημαντικότητα (p-value)
r – correlation (συντελεστής συσχέτισης)	-0.18	,221

Στη συνέχεια εξετάζεται η επαγγελματική κατάσταση των ατόμων που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο. Παρατηρούμε ότι σχεδόν οι μισοί (46,94%) απασχολούνται ως ιδιωτικοί υπάλληλοι ενώ ιδιαίτερα σημαντικό είναι και το ποσοστό των ανέργων (26,53%).

Γράφημα 4.12 Ποσοστιαία κατανομή ανά επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων

Στη συνέχεια εξετάζεται το κατά πόσο η επαγγελματική κατάσταση κάποιου επηρεάζεται από την υπηκοότητα ή από το φύλο. Αξίζει να σχολιαστεί ότι αρκετοί άνεργοι παρατηρούνται στους Ουκρανούς υπηκόους, στους Νιγηριανούς αλλά και στους Αλβανούς όπως γίνεται φανερό και από τον παρακάτω γραφικό έλεγχο αλλά και από τα αποτελέσματα του πίνακα συσχετίσεων (ποσοστό ανέργων σε Ουκρανούς, Νιγηριανούς και Αλβανούς 2,2%, 2,2% και 17,8% αντίστοιχα). Παρόλα αυτά με βάση το δείκτη του Spearman δεν υπάρχει κάποια σαφή στατιστική ένδειξη ότι αυτές οι δύο μεταβλητές σχετίζονται μεταξύ τους.

Γράφημα 4.13 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα και επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων

Η μετανάστευση στην Ελλάδα - Παροχή υπηρεσιών σε μετανάστες

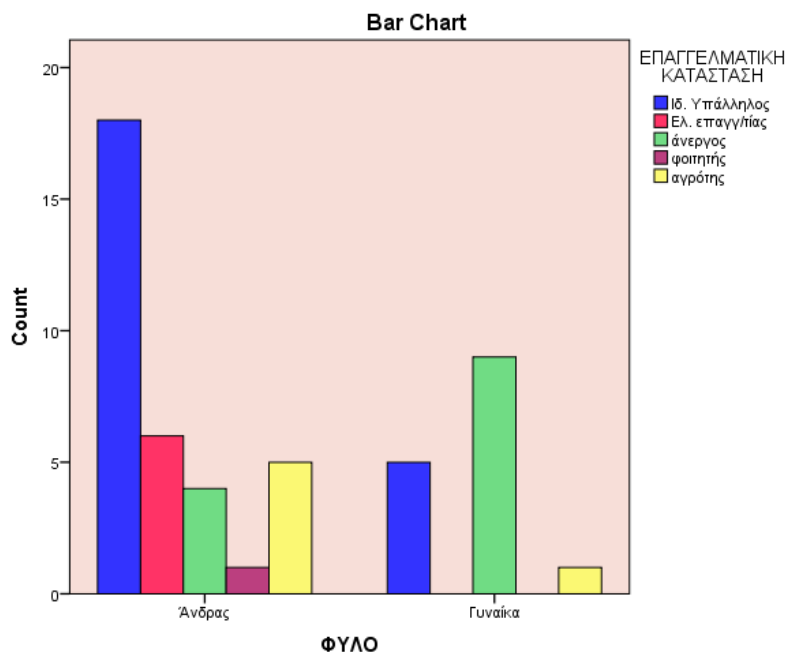
Πίνακας 4.7 Ποσοστιαία κατανομή ανά υπηκοότητα και επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x2)

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	Ιδ. Υπάλληλος	Ελ. επαγγ/τίας	άνεργος	φοιτητής	αγρότης	Σύνολο	
Ουκρανική	N	0	1	1	0	0	2
	%	,0%	2,2%	2,2%	,0%	,0%	4,4%
Αιγυπτιακή	N	1	0	0	0	1	2
	%	2,2%	,0%	,0%	,0%	2,2%	4,4%
Αλβανική	N	18	5	8	1	4	36
	%	40,0%	11,1%	17,8%	2,2%	8,9%	80,0%
Νιγηριακή	N	0	0	1	0	0	1
	%	,0%	,0%	2,2%	,0%	,0%	2,2%
Ινδική	N	1	0	1	0	0	2
	%	2,2%	,0%	2,2%	,0%	,0%	4,4%
Λευκορωσική	N	1	0	0	0	0	1
	%	2,2%	,0%	,0%	,0%	,0%	2,2%
Πακιστανική	N	1	0	0	0	0	1
	%	2,2%	,0%	,0%	,0%	,0%	2,2%
Σύνολο	N	22	6	11	1	5	45
	%	48,9%	13,3%	24,4%	2,2%	11,1%	100,0%

Πίνακας 4.8 Διαφορές ανά υπηκοότητα και επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x2)

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ / ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	Τιμή	Σημαντικότητα (p-value)
συντελεστής συσχέτισης	-0.15	,314

Επίσης με βάση το παρακάτω γράφημα θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι οι περισσότερες γυναίκες είναι άνεργες. Ωστόσο και πάλι σύμφωνα με τα αποτελέσματα του δείκτη του Spearman αυτή η πεποίθησή μας δεν μπορεί να υποστηριχτεί στατιστικώς ($p\text{-value}=0.201 > 0.05$).

Γράφημα 4.14 Ποσοστιαία κατανομή ανά φύλο και επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων

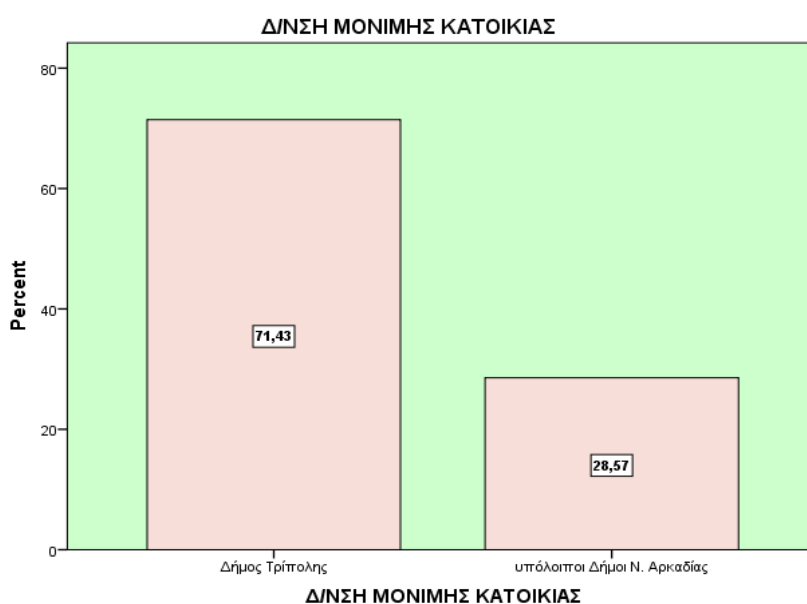
Πίνακας 4.9 Ποσοστιαία κατανομή ανά φύλο και επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x2)

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ * ΦΥΛΟ		Άνδρας	Γυναίκα	Σύνολο
Ιδ. Υπάλληλος	N	18	5	23
	%	36,7%	10,2%	46,9%
Ελ. επαγγ/τίας	N	6	0	6
	%	12,2%	,0%	12,2%
Άνεργος	N	4	9	13
	%	8,2%	18,4%	26,5%
Φοιτητής	N	1	0	1
	%	2,0%	,0%	2,0%
Αγρότης	N	5	1	6
	%	10,2%	2,0%	12,2%
Σύνολο	N	34	15	49
	%	69,4%	30,6%	100,0%

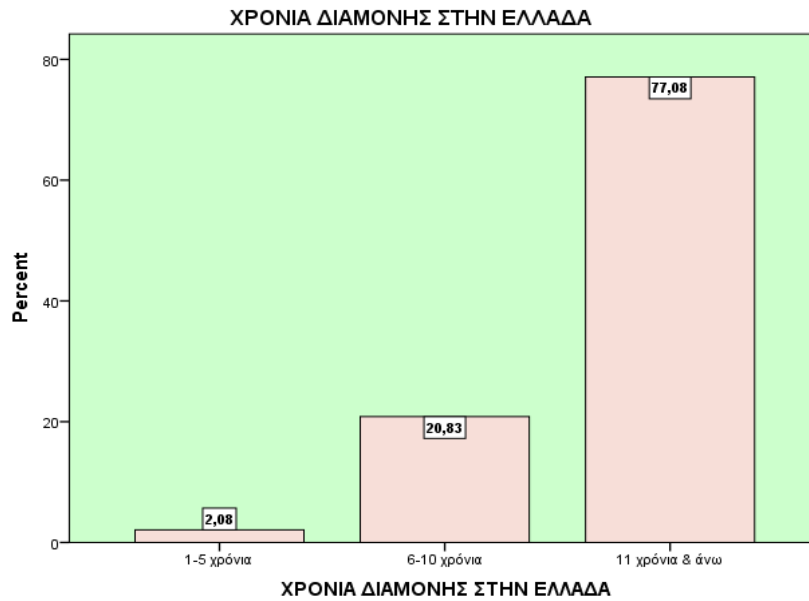
Πίνακας 4.10 Διαφορές ανά φύλο και επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων (έλεγχος crosstabs, x²)

ΦΥΛΟ / ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	Τιμή	Σημαντικότητα (p-value)
συντελεστής συσχέτισης	0.19	,201

Από τα παρακάτω γραφήματα παρατηρούμε ότι το 71,43% των ατόμων που απάντησαν το ερωτηματολόγιο προέρχονται από το Δήμο Τρίπολης ενώ το υπόλοιπο 28,57% προέρχεται από άλλους δήμους του Ν. Αρκαδίας. Επιπλέον η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (77,08%) έχουν περισσότερα από 11 χρόνια στην Ελλάδα ενώ μόλις το 2,08% είναι στην Ελλάδα λιγότερο από 5 χρόνια.

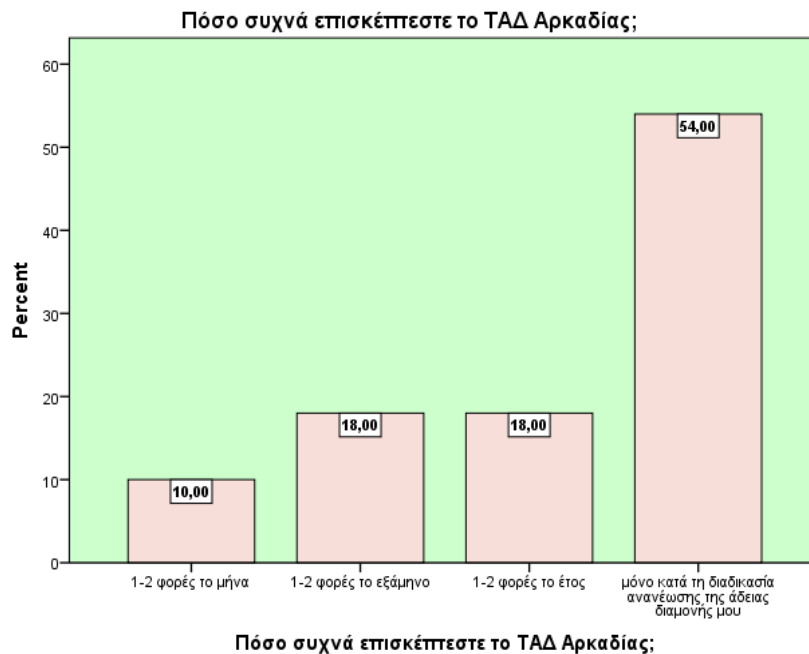

Γράφημα 4.15 Ποσοστιαία κατανομή ανά διεύθυνση μόνιμης κατοικίας ερωτηθέντων

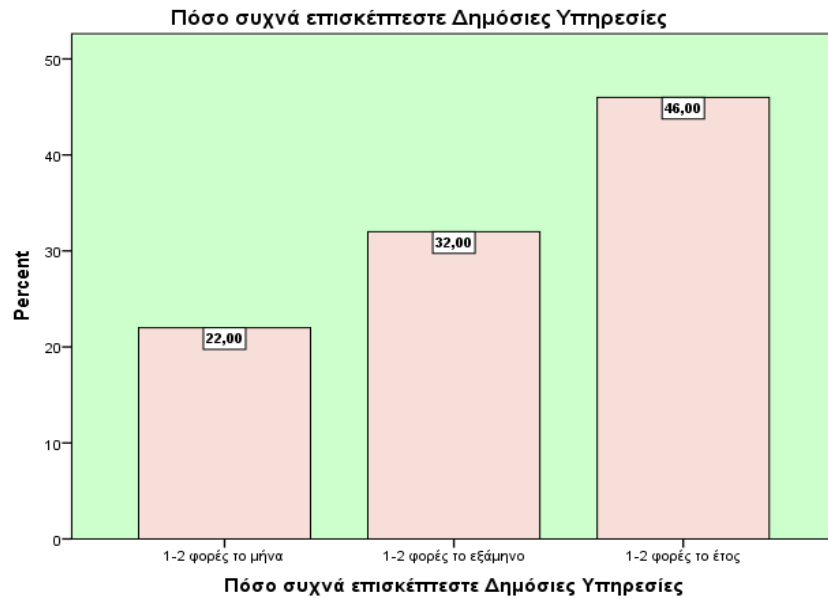

Γράφημα 4.16 Ποσοστιαία κατανομή ανά χρόνια διαμονής ερωτηθέντων στην Ελλάδα

Το 54% των ερωτηθέντων επισκέπτονται το ΤΑΔ Αρκαδίας μόνο κατά τη διαδικασία άδειας ανανέωσης ενώ ένα πολύ μικρό ποσοστό (10%) το επισκέπτεται κάθε μήνα. Επιπλέον το 46% επισκέπτεται από 1-2 φορές το χρόνο κάποια δημόσια υπηρεσία.

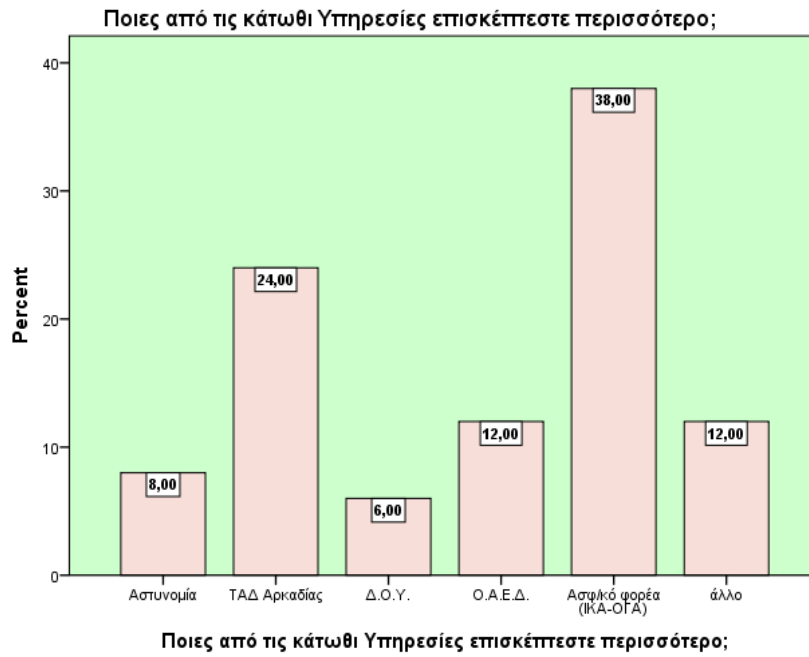

Γράφημα 4.17 Ποσοστιαία κατανομή ανά συχνότητα επίσκεψης του ΤΑΔ Αρκαδίας

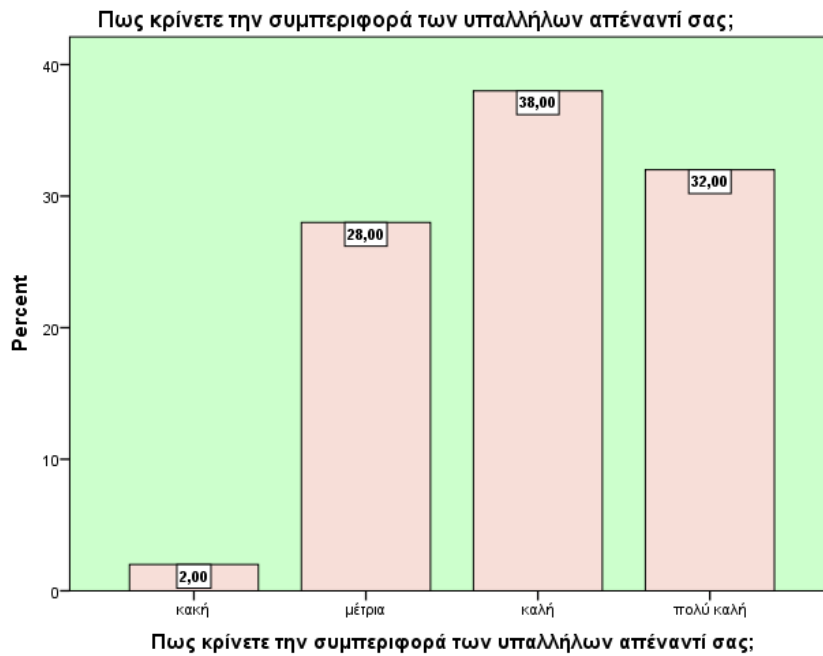

Γράφημα 4.18 Ποσοστιαία κατανομή ανά συχνότητα επίσκεψης Δημοσίων Υπηρεσιών

Από τα παρακάτω γραφήματα παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των μεταναστών (38%) επισκέπτεται πιο συχνά τους ασφαλιστικούς φορείς ενώ και ένα ιδιαίτερα σημαντικό ποσοστό (24%) απάντησε πως πιο συχνά επισκέπτεται το ΤΑΔ Αρκαδίας. Επίσης αξίζει να παρατηρήσουμε ότι οι περισσότεροι (60%) θεωρούν ότι η συμπεριφορά των υπαλλήλων του ΤΑΔ Αρκαδίας ιδιαίτερα καλή ενώ γενικότερα το 70% θεωρεί ως καλή ή και πολύ καλή τη συμπεριφορά των υπαλλήλων απέναντί τους. Αντιθέτως μόνο ένα 2% θεωρεί τη συμπεριφορά τους ως κακή. Επιπλέον το 76% αξιολογεί ως καλή ή και πολύ καλή την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών από τους δημόσιους τομείς.

Γράφημα 4.19 Ποσοστιαία κατανομή ανά συχνότητα επίσκεψης ανά Υπηρεσία

Γράφημα 4.20 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη ερωτηθέντων για τη συμπεριφορά των δημοσίων υπαλλήλων

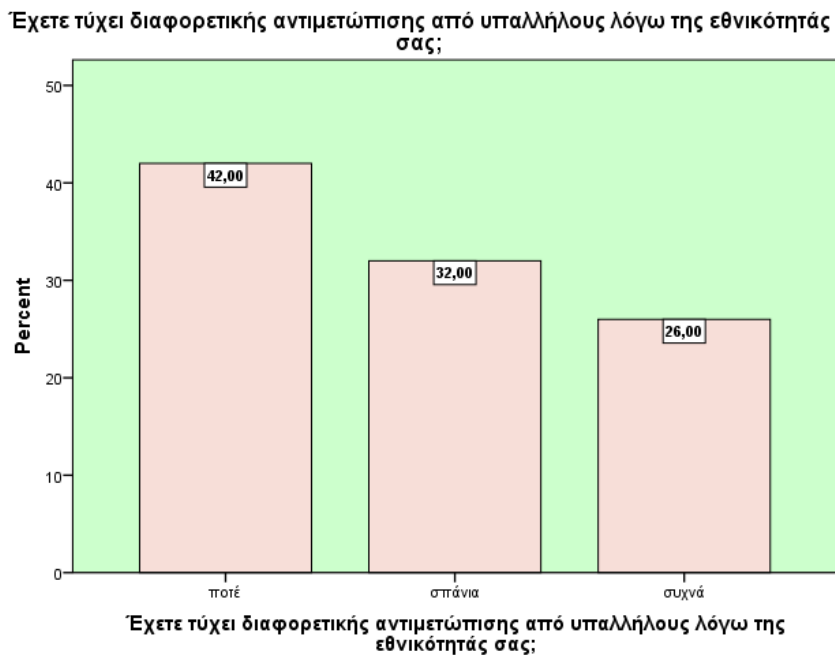

Γράφημα 4.21 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για την ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών

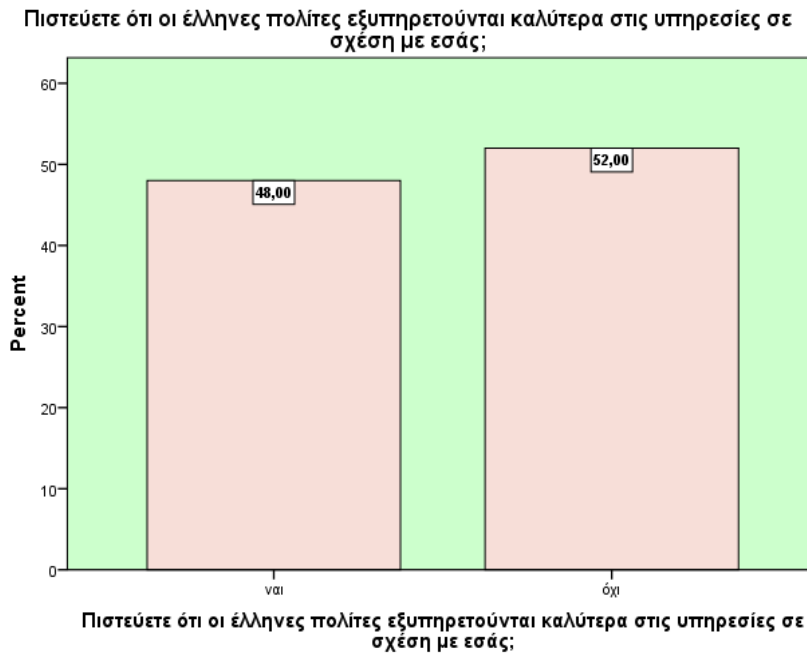

Γράφημα 4.22 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τη συμπεριφορά των υπαλλήλων του ΤΑΔ Αρκαδίας

Συνεπώς σαν γενικό συμπέρασμα θα μπορούσαμε να πούμε πως σε ιδιαίτερα ικανοποιητικά ποσοστά οι ερωτηθέντες κρίνουν ως καλή έως πολύ καλή τη συμπεριφορά των υπαλλήλων αλλά και τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Αντιθέτως ιδιαίτερα ανησυχητικά είναι τα ακόλουθα γραφήματα από τα οποία γίνεται σαφές πως 1 στους 2 αλλοδαπούς θεωρεί πως οι Έλληνες πολίτες εξυπηρετούνται καλύτερα από ότι οι ίδιοι και το 58% συχνά ή και κάποια στιγμή έχει τύχει διαφορετικής αντιμετώπισης λόγω εθνικότητας. Επιπλέον 1 στους 4 ερωτηθέντες (26%) δηλώνει ότι συχνά υφίσταται διαφορετική αντιμετώπιση λόγω της εθνικότητάς του.

Γράφημα 4.23 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τον βαθμό που υπάρχει διαφορετική αντιμετώπιση λόγω διαφορετικής εθνικότητας

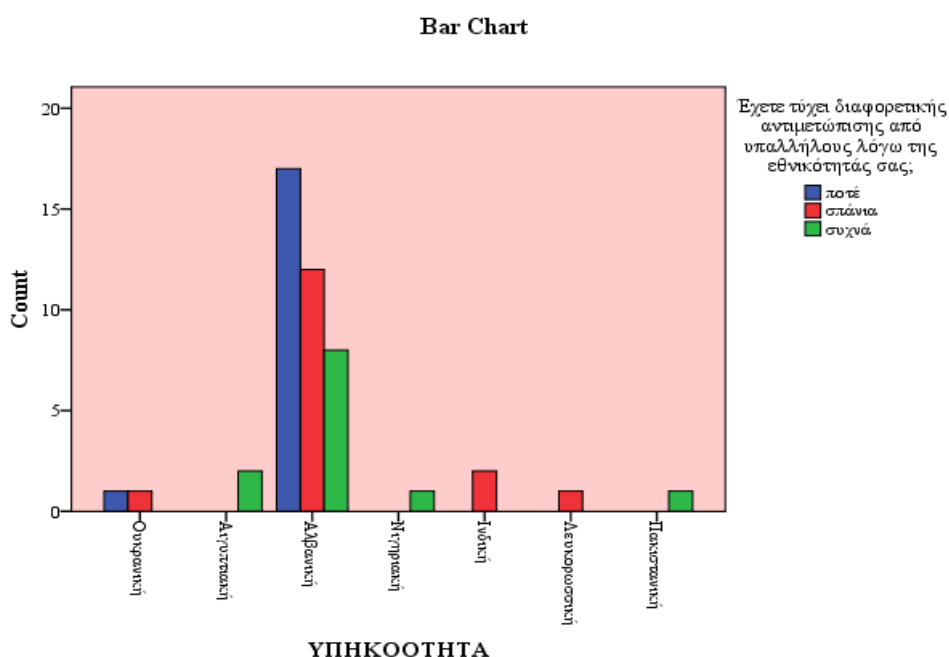
Γράφημα 4.24 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τον βαθμό στον οποίο οι Έλληνες πολίτες εξυπηρετούνται καλύτερα από τους μετανάστες

Αξίζει να εξετάσουμε αν υπάρχει κάποια σχέση που να συνδέει την υπηκοότητα με το γεγονός ότι αρκετά μεγάλο ποσοστό απάντησε πως συχνά αντιμετωπίζει διαφορετική αντιμετώπιση λόγω υπηκοότητας.

Πίνακας 4.11 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για την διαφορετική αντιμετώπιση ανάλογα με την εθνικότητα (έλεγχος crosstabs, x2)

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ *					
Έχετε τύχει διαφορετικής αντιμετώπισης από υπαλλήλους λόγω της εθνικότητάς σας;		Ποτέ	σπάνια	συχνά	Σύνολο
Ουκρανική	N	1	1	0	2
	%	2,2%	2,2%	,0%	4,3%
Αιγυπτιακή	N	0	0	2	2
	%	,0%	,0%	4,3%	4,3%
Αλβανική	N	17	12	8	37
	%	37,0%	26,1%	17,4%	80,4%
Νιγηριακή	N	0	0	1	1
	%	,0%	,0%	2,2%	2,2%
Ινδική	N	0	2	0	2
	%	,0%	4,3%	,0%	4,3%
Λευκορωσική	N	0	1	0	1
	%	,0%	2,2%	,0%	2,2%

Πακιστανική	%	,0%	2,2%	,0%	2,2%
	N	0	0	1	1
Σύνολο	%	,0%	,0%	2,2%	2,2%
	N	18	16	12	46
	%	39,1%	34,8%	26,1%	100,0%

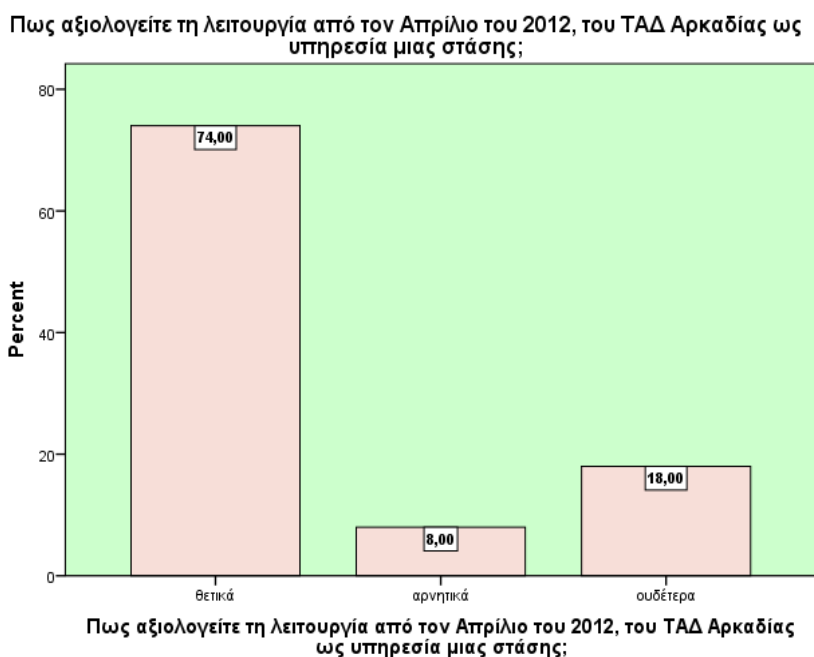
Γράφημα 4.25 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για την διαφορετική αντιμετώπιση ανάλογα με την εθνικότητα

Από το παραπάνω γράφημα θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι τα άτομα που αντιμετωπίζουν πιο συχνά διαφορετική αντιμετώπιση προέρχονται από την Αίγυπτο (4,3%), τη Νιγηρία (2,2%) ή το Πακιστάν (2,2%). Ωστόσο με βάση το δείκτη του Spearman παρατηρούμε πως κάτι τέτοιο δε φαίνεται να ισχύει σε επίπεδο εμπιστοσύνης 95% αφού το $p\text{-value}=0.55$.

Πίνακας 4.12 Διαφορές ανά άποψη για την διαφορετική αντιμετώπιση ανάλογα με την εθνικότητα (έλεγχος crosstabs, x²)

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ / ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	Τιμή	Σημαντικότητα (p-value)
συντελεστής συσχέτισης	0.090	0.550

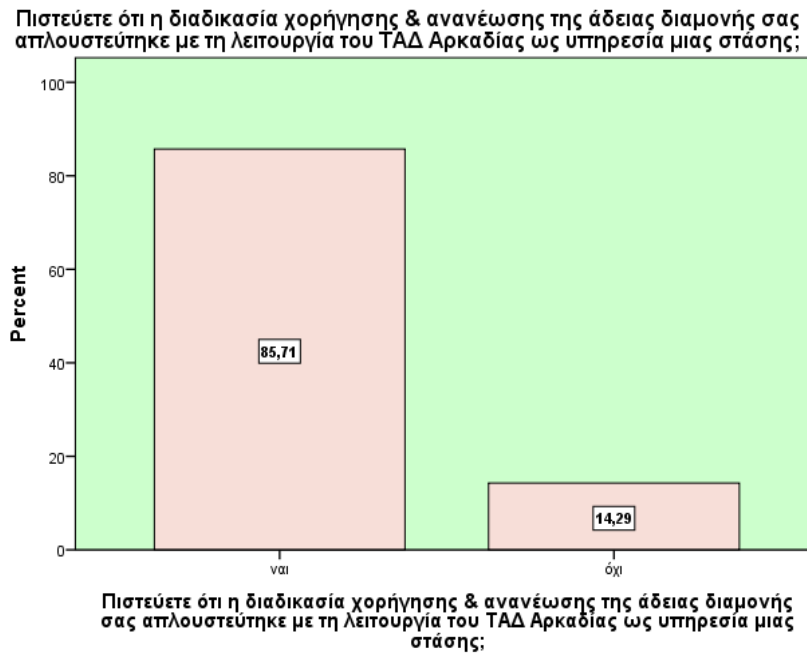
Στο παρακάτω γράφημα απεικονίζεται σε ποσοστά η αξιολόγηση από τους ερωτηθέντες του ΤΑΔ Αρκαδίας ως υπηρεσία μιας στάσης. Σχεδόν 3 στους 4 (74%) αξιολογούν θετικά την υπηρεσία ενώ μόλις ένα μικρό ποσοστό (8%) την αξιολογεί αρνητικά.

Γράφημα 4.26 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για την υπηρεσία μιας στάσης

Από το παρακάτω γράφημα παρατηρούμε πως η συντριπτική πλειοψηφία (85,71%) θεωρεί ότι η διαδικασία χορήγησης και ανανέωσης

της άδειας διαμονής απλουστεύτηκε με τη λειτουργία του ΤΑΔ Αρκαδίας ως υπηρεσία μιας στάσης.

Γράφημα 4.27 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για την υπηρεσία μιας στάσης και ανά διαδικασία ανανέωσης άδειας διαμονής

Στη συνέχεια αξίζει να εξετάσουμε το κατά πόσο και αν το επίπεδο εκπαίδευσης κάποιου επηρεάζει την απάντηση του στην ερώτηση του αν έχει τύχει διαφορετικής αντιμετώπισης από τους υπαλλήλους λόγω εθνικότητας. Όπως παρατηρούμε από τον παρακάτω πίνακα 10 από τα συνολικά 13 άτομα που απάντησαν πως συχνά υφίστανται διαφορετική αντιμετώπιση λόγω εθνικότητας έχουν επίπεδο εκπαίδευσης χαμηλότερο του γυμνασίου. Συνεπώς ίσως να μπορούσαμε να πούμε πως όσο χαμηλότερο είναι το επίπεδο εκπαίδευσης κάποιου τόσο πιο πιθανό είναι να θεωρεί πως υφίσταται συχνά διαφορετική αντιμετώπιση.

Πίνακας 4.13 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για την διαφορετική αντιμετώπιση λόγω εθνικότητας και εκπαιδευτικού επιπέδου

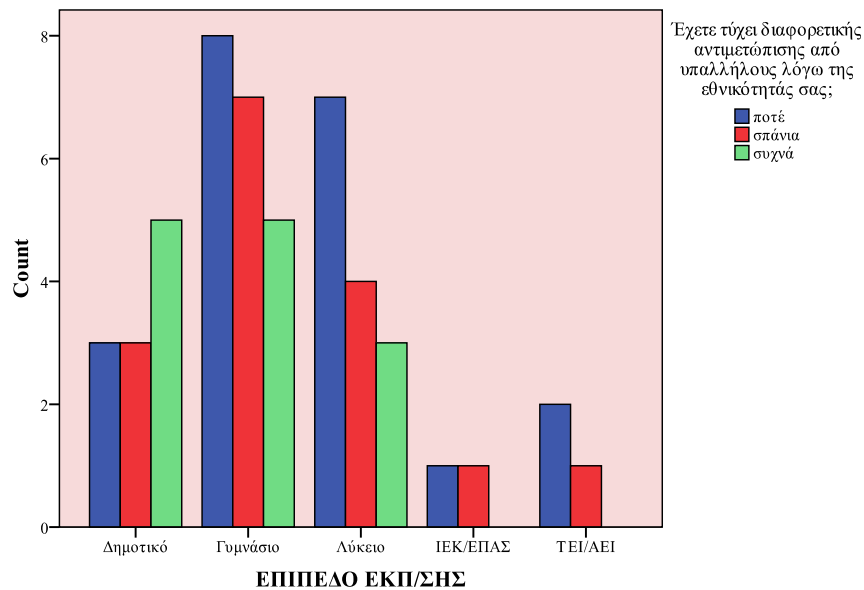
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠ/ΣΗΣ *		ποτέ	σπάνια	συχνά	Σύνολο
Έχετε τύχει διαφορετικής αντιμετώπισης από υπαλλήλους λόγω της εθνικότητάς σας					
Δημοτικό	N	3	3	5	11
	%	6,0%	6,0%	10,0%	22,0%
Γυμνάσιο	N	8	7	5	20
	%	16,0%	14,0%	10,0%	40,0%
Λύκειο	N	7	4	3	14
	%	14,0%	8,0%	6,0%	28,0%
ΙΕΚ/ΕΠΑΣ	N	1	1	0	2
	%	2,0%	2,0%	,0%	4,0%
ΤΕΙ/ΑΕΙ	N	2	1	0	3
	%	4,0%	2,0%	,0%	6,0%
Σύνολο	N	21	16	13	50
	%	42,0%	32,0%	26,0%	100,0%

Στα ίδια συμπεράσματα καταλήγουμε και από το παρακάτω γράφημα ωστόσο αν κοιτάξουμε τα αποτελέσματα του δείκτη Spearman παρατηρούμε πως μόνο για επίπεδο εμπιστοσύνης 90% μπορούμε να θεωρήσουμε πως οι δύο αυτές μεταβλητές σχετίζονται με μια μονότονη σχέση μεταξύ τους. ($p\text{-value}=0.069<0.10$). Συνεπώς για επίπεδο εμπιστοσύνης 90% θεωρούμε πως όσο χαμηλότερο το επίπεδο εκπαίδευσης κάποιου τόσο πιο συχνά θεωρεί ότι υφίσταται διαφορετική αντιμετώπιση λόγω εθνικότητας.

Πίνακας 4.14 Διαφορές ανά άποψη για την διαφορετική αντιμετώπιση λόγω εθνικότητας και εκπαιδευτικού επιπέδου (έλεγχος crosstabs, x2)

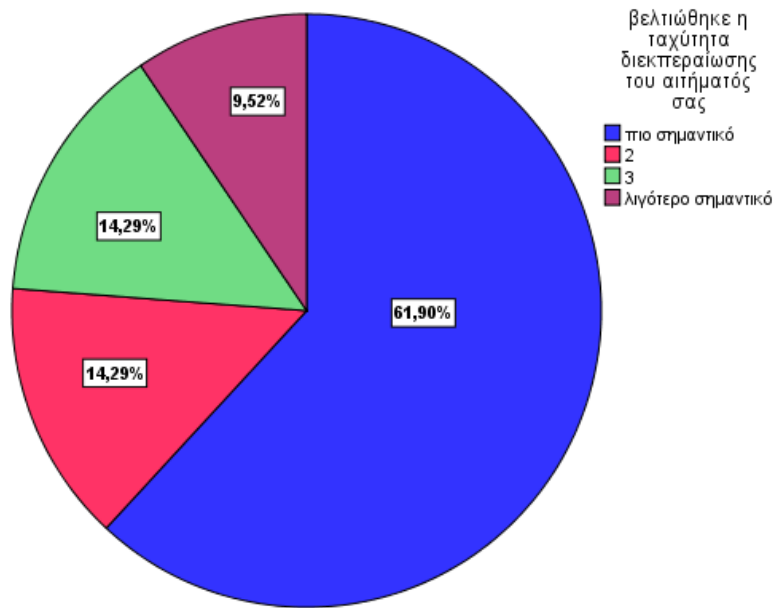
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠ/ΣΗΣ *		
Έχετε τύχει διαφορετικής αντιμετώπισης από υπαλλήλους λόγω της εθνικότητάς σας	Τιμή	Σημαντικότητα (p-value)
συντελεστής συσχέτισης	-0.260	0.069

Bar Chart

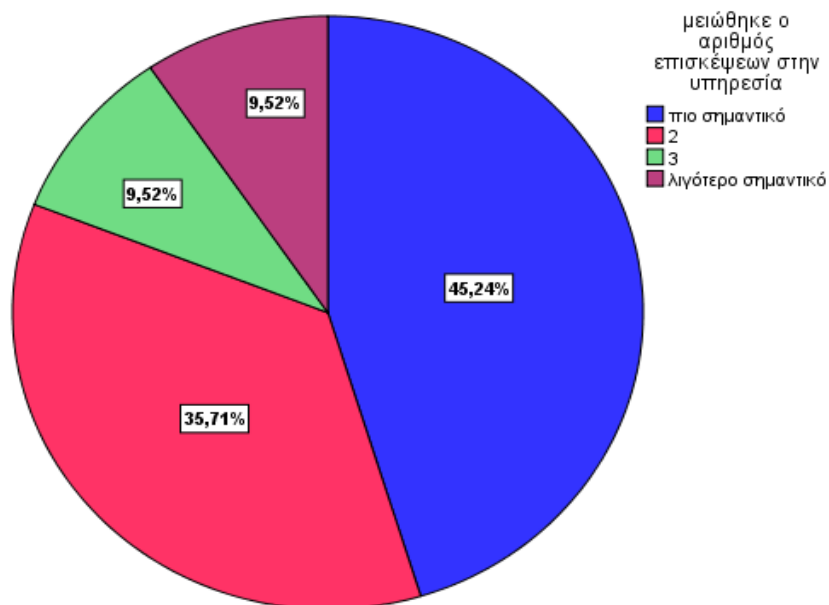

Γράφημα 4.28 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για την διαφορετική αντιμετώπιση λόγω εθνικότητας ανά εκπαιδευτικό επίπεδο

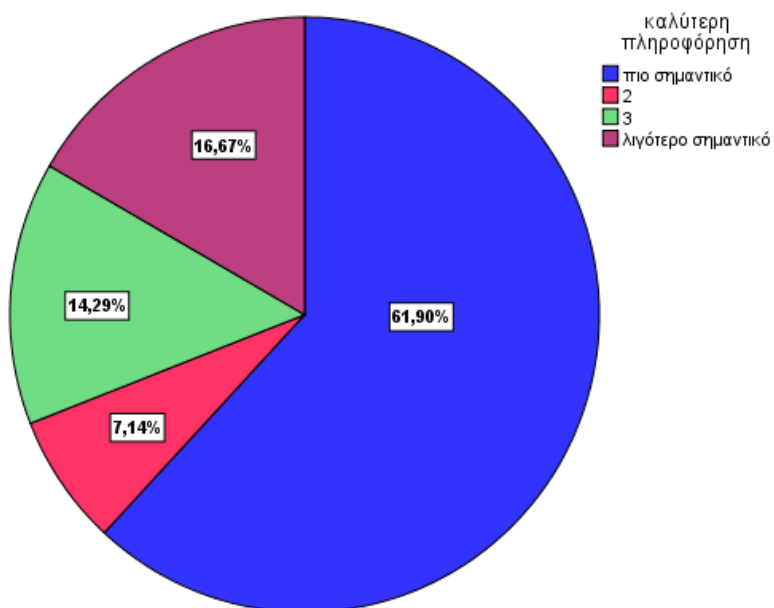
Στη συνέχεια παρουσιάζονται σε γραφήματα οι κυριότεροι λόγοι που συντέλεσαν έτσι ώστε να αξιολογηθεί θετικά η λειτουργία του ΓΑΔ ως υπηρεσία μιας στάσης. Το 46,21% θεωρεί πως μειώθηκε σημαντικά ο αριθμός των επισκέψεων στην υπηρεσία ενώ ένα πολύ σημαντικό ποσοστό (61,90%) θεωρεί πως η υπηρεσία βελτιώθηκε επειδή αυξήθηκε σημαντικά η ταχύτητα διεκπεραίωσης του αιτήματός τους. Επίσης το ίδιο ποσοστό (61,90%) θεωρεί πως η υπηρεσία βελτιώθηκε επειδή πλέον υπάρχει πολύ καλύτερη πληροφόρηση ενώ τέλος σχεδόν ένας στους 4 (21,43%) αξιολόγησαν θετικά την υπηρεσία επειδή μειώθηκε η συγκέντρωση δικαιολογητικών από συναρμόδιες υπηρεσίες.

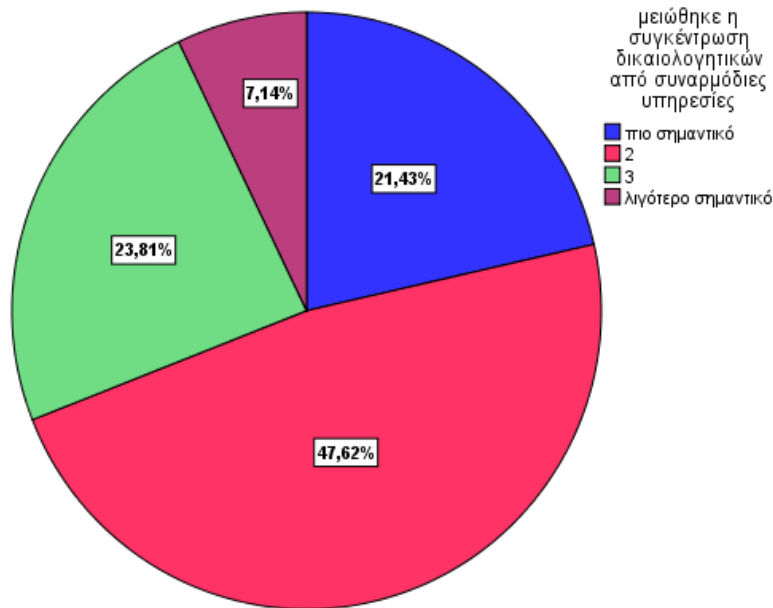
Γράφημα 4.29 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για βελτίωση της διαδικασίας εξυπηρέτησης

Γράφημα 4.30 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τη μείωση του αριθμού των επισκέψεων στην υπηρεσία

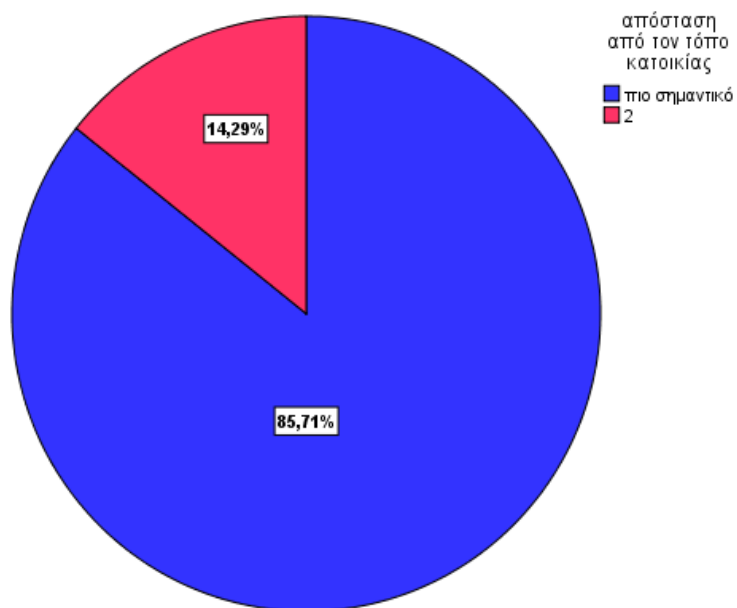

Γράφημα 4.31 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για βελτίωση της πληροφόρησης

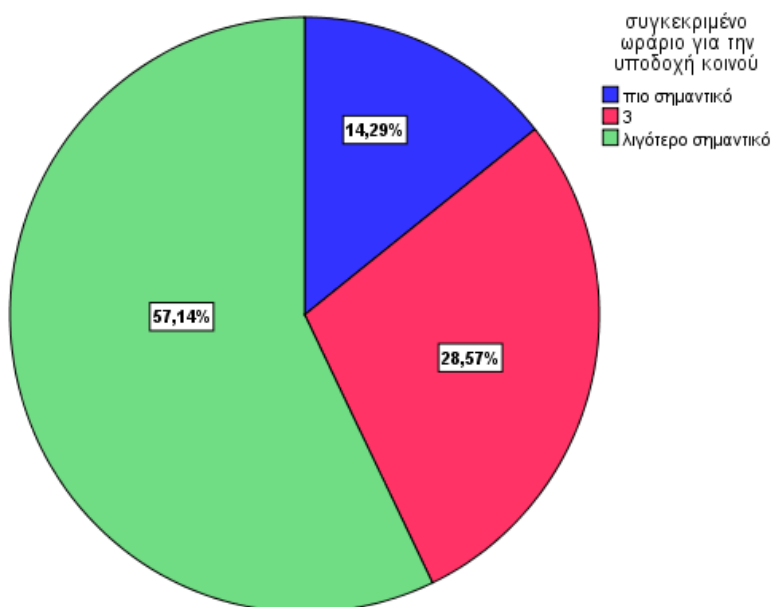

Γράφημα 4.32 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τη μείωση της ανάγκης συγκέντρωσης εγγράφων από άλλες υπηρεσίες

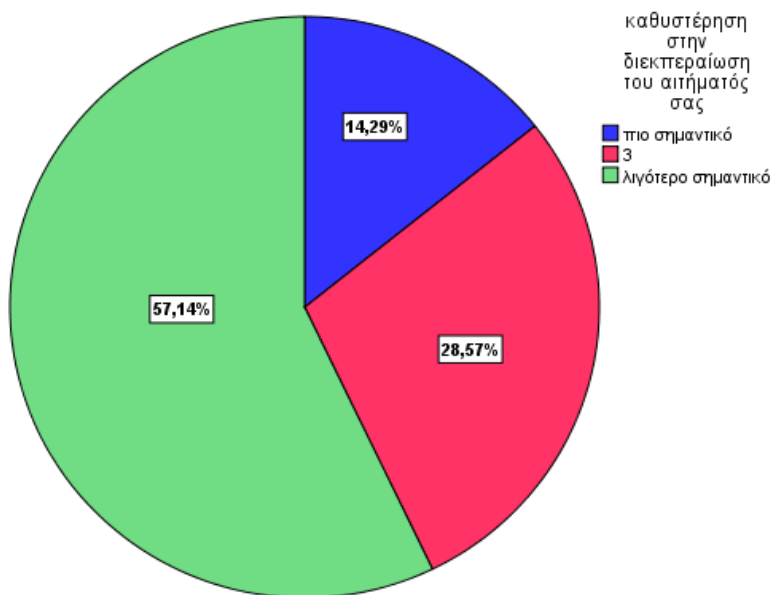
Τέλος παρουσιάζονται οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους το 14,29% των ερωτηθέντων απάντησαν πως η διαδικασία χορήγησης και ανανέωσης της άδειας διαμονής δεν απλουστεύτηκε με τη λειτουργία του ΤΑΔ Αρκαδίας ως υπηρεσία μιας στάσης. Από τα παρακάτω γραφήματα παρατηρούμε πως το πιο σημαντικό σε ποσοστό 85,71% αποτελεί η απόσταση από τον τόπο κατοικίας ενώ από τα λιγότερα σημαντικά είναι το συγκεκριμένο ωράριο για την υποδοχή του κοινού, η ελλιπής πληροφόρηση και η οποιαδήποτε καθυστέρηση για τη διεκπεραίωση του αιτήματος.

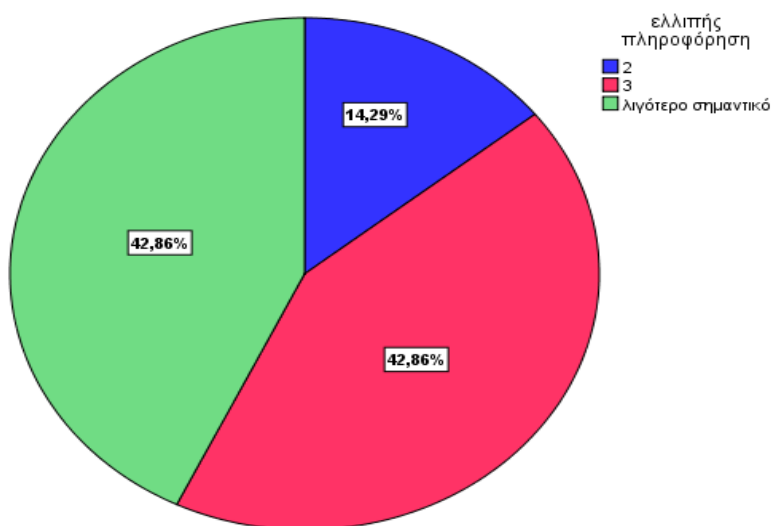
Γράφημα 4.33 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τη μείωση της απόστασης από τον τόπο κατοικίας

Γράφημα 4.34 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για ωράριο υποδοχής

Γράφημα 4.35 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τον βαθμό καθυστέρησης της εξυπηρέτησης

Γράφημα 4.36 Ποσοστιαία κατανομή ανά άποψη για τη ελλιπή ενημέρωση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τις τελευταίες δεκαετίες η μετανάστευση αναδεικνύεται σε ζήτημα καίριας σημασίας για το δημογραφικό μέλλον, την οικονομική ανάπτυξη και τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής των χωρών της ΕΕ. Αν και δε συνιστά ένα πρόσφατο φαινόμενο, μία σειρά από παράγοντες όπως οι πολιτικές ανακατατάξεις και οι συγκρούσεις διεθνώς, οι δημογραφικές και κοινωνικοοικονομικές πιέσεις που υφίστανται οι αναπτυσσόμενες χώρες και οι μεταβολές στην αγορά εργασίας, συνετέλεσαν στη μεγέθυνση του φαινομένου της μετανάστευσης και κατέστησαν αναγκαίο τον σχεδιασμό ενιαίας στρατηγικής για την αντιμετώπισή της.

Η εγκατάσταση και η απασχόληση στην Ελλάδα ενός μεγάλου αριθμού μεταναστών την τελευταία δεκαπενταετία, αποτελεί αναμφισβήτητα ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα που επηρέασαν τις εξελίξεις στη χώρα μας στο τέλος του 20^{ου} αιώνα. Οι οικονομικοί μετανάστες αποτελούν πλέον ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού που ζει στη χώρα μας και υποστηρίζει την ελληνική οικονομία.

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών, ο αριθμός των μεταναστών για το 2012 ανέρχεται σε 417.284 άτομα, η πλειοψηφία των οποίων προέρχεται από την Αλβανία και ακολουθούν η Ουκρανία, η Γεωργία, το Πακιστάν κ.λπ.

Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία επιχείρησε να καταγράψει τα χαρακτηριστικά του μεταναστευτικού πληθυσμού στην Ελλάδα καθώς και τις δυσκολίες που συναντούν οι μετανάστες στις συναλλαγές τους με δημόσιες υπηρεσίες.

Στο τελευταίο τμήμα της εργασίας γίνεται ανάλυση εμπειρικού υλικού, το οποίο συλλέχθηκε μέσω ερωτηματολογίου, με σκοπό την αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών από δημόσιους φορείς σε μετανάστες και ειδικότερα την αξιολόγηση του Τμήματος Αδειών Διαμονής

Αρκαδίας, ως υπηρεσία μιας στάσης (ν.4018/2011). Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από μετανάστες που διαμένουν νόμιμα στο νομό Αρκαδίας.

Από το σύνολο των ερωτηθέντων μεταναστών, η πλειοψηφία είναι άντρες, ηλικίας 36 ετών, οι περισσότεροι των οποίων είναι απόφοιτοι γυμνασίου ή λυκείου.

Οι μετανάστες που συμμετείχαν στην έρευνα προέρχονται κυρίως από την Αλβανία, την Αίγυπτο, την Ινδία και την Ουκρανία. Τα άτομα που προέρχονται από την Αλβανία είναι συνήθως απόφοιτοι γυμνασίου ή λυκείου και είναι επίσης έγγαμοι.

Σύμφωνα με την έρευνα, προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων διαμένει περισσότερα από 11 χρόνια στην Ελλάδα. Το επάγγελμα τους είναι κυρίως ιδιωτικοί υπάλληλοι ενώ σημαντικό είναι το ποσοστό των ανέργων γυναικών.

Σχεδόν το μισό ποσοστό επί του συνόλου των ερωτηθέντων επισκέπτεται 1-2 φορές το χρόνο κάποια δημόσια υπηρεσία. Αναφορικά με το ΤΑΔ Αρκαδίας, οι μετανάστες το επισκέπτονται κυρίως κατά την διαδικασία ανανέωσης της άδειας διαμονής τους. Η πλειοψηφία των μεταναστών επισκέπτεται κυρίως τον ασφαλιστικό φορέα τους και ακολουθούν το ΤΑΔ Αρκαδίας και ο Ο.Α.Ε.Δ..

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των απαντήσεων των ερωτηθέντων, στο μεγαλύτερο μέρος τους αξιολόγησαν ως καλή ή πολύ καλή την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών από τους δημόσιους φορείς καθώς και τη συμπεριφορά των υπαλλήλων απέναντί τους. Επίσης οι περισσότεροι θεωρούν τη συμπεριφορά των υπαλλήλων του ΤΑΔ Αρκαδίας ως ιδιαίτερα καλή.

Παρόλα αυτά, ένας στους δύο μετανάστες θεωρεί πως οι Έλληνες πολίτες εξυπηρετούνται καλύτερα από ότι οι ίδιοι στις δημόσιες υπηρεσίες και επιπλέον, ένας στους τέσσερις δηλώνει ότι έχει τύχει διαφορετικής αντιμετώπισης από υπαλλήλους λόγω της εθνικότητάς τους. Τα άτομα αυτά είναι συνήθως χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου.

Σχετικά με την λειτουργία, από τον Απρίλιο του 2012, του ΤΑΔ Αρκαδίας ως υπηρεσία μιας στάσης, η συντριπτική πλειοψηφία την αξιολογεί θετικά και μόνο ένα μικρό ποσοστό αρνητικά.

Η θετική αξιολόγηση των μεταναστών για τη λειτουργία του ΤΑΔ Αρκαδίας ως υπηρεσία μιας στάσης οφείλεται (με σειρά σημαντικότητας) στην απλούστευση της διαδικασίας χορήγησης και ανανέωσης της άδειας διαμονής τους, στην βελτιώση της ταχύτητας διεκπεραίωσης του αιτήματός τους, στην καλύτερη πληροφόρηση και τέλος στον περιορισμό συγκέντρωσης δικαιολογητικών από συναρμόδιες υπηρεσίες.

Τέλος, τον κυριότερο λόγο, για τον οποίο ένα μικρό ποσοστό των ερωτηθέντων απάντησε πως η διαδικασία χορήγησης και ανανέωσης της άδειας διαμονής δεν απλουστεύτηκε με τη λειτουργία του ΤΑΔ Αρκαδίας ως υπηρεσία μιας στάσης, αποτελεί με ποσοστό 85,71% η απόσταση από τον τόπο κατοικίας ενώ από λιγότερα σημαντικά είναι το συγκεκριμένο ωράριο για την υποδοχή του κοινού, η ελλιπής πληροφόρηση και η οποιαδήποτε καθυστέρηση για τη διεκπεραίωση του αιτήματός τους.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι οι μεταναστευτικές πολιτικές που έχουν εφαρμοστεί μέχρι σήμερα, έχουν καταφέρει σε σημαντικό βαθμό να βελτιώσουν την εικόνα που έχουν οι μετανάστες, που διαμένουν στη χώρα μας, για τη δημόσια διοίκηση, αναβαθμίζοντας τις συναλλασσόμενες μαζί τους υπηρεσίες, διασφαλίζοντας έτσι την πληρέστερη κοινωνική τους ένταξη στη χώρα μας.

Βιβλιογραφία

Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος, Απογραφή Πληθυσμού 2001

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2011) «Ισχυρότερη συνεργασία και κινητικότητα στο επίκεντρο της ανανεωμένης ενωσιακής στρατηγικής για τη μετανάστευση», Δελτίο Τύπου, Βρυξέλλες 18/11/2011

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (European Migration Network), «Ετήσια Έκθεση Πολιτικής 2011»

Κανελλόπουλος Κ., Γρέγου Μ., Πετραλιάς Α, (2006) «Παράνομοι μετανάστες στην Ελλάδα: κρατικές πολιτικές, τα χαρακτηριστικά και η κοινωνική τους θέση»: εκδόσεις European Migration Network

Κασιμάτη, Κ. (1984) «Μετανάστευση - Παλιννόστηση. Η προβληματική της δεύτερης γενιάς», Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών

Καρύδης, Β. Χ. (1996) «Η εγκληματικότητα των Μεταναστών στην Ελλάδα», Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήση

Λαζαρίδη, Γ. - Αμίτσης, Γ (2001) «Νομικές και κοινωνικοπολιτικές διαστάσεις της μετανάστευσης στην Ελλάδα», Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήση,

Μαρβάκης Αθ., Παρσάνογλου Δ., Παύλου Μ. (2001) «Μετανάστες στην Ελλάδα», Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Μουσούρου, Λ. (1991), «Μετανάστευση και Μεταναστευτική Πολιτική στην Ελλάδα και στην Ευρώπη», Αθήνα: εκδόσεις Gutenberg

Ναξάκης, Χ. και Χλέτσος, Μ. (2003) «Μετανάστες και μετανάστευση: οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές πτυχές», Αθήνα: εκδόσεις Πατάκη

Νόμος 4018/2012, (ΦΕΚ Α' 215), Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο

Πετρόχειλος Γ. (1985) «Η ελληνική διασπορά στη Δ. Ευρώπη», Αθήνα: Εκδόσεις Βασιλόπουλος Στέφανος

Ταπεινός, Γ.Φ. (1993) «Στοιχεία Δημογραφίας: Ανάλυση, κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες και ιστορία του πληθυσμού», Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήση

Το Βήμα (2012) «Παγώνει η κυβέρνηση τον «νόμο Ραγκούση» για την ιθαγένεια: Ο Πρωθυπουργός έδωσε εντολή να προετοιμαστεί νέο νομοσχέδιο εφημερίδα: εφημερίδα «Το Βήμα» ημ/νία δημοσίευσης 14/11/2012 διαθέσιμο από [http:// tonima.gr/politics/article/?aid=483870](http://tonima.gr/politics/article/?aid=483870)

Τριανταφυλλίδου, Α. (2010) «Η μετανάστευση στην Ελλάδα του 21 αι.», Αθήνα: εκδόσεις Κριτική

Τσαούση, Δ.Γ. (1996) «Η Κοινωνία του Ανθρώπου», Αθήνα: εκδόσεις Gutenberg

Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠΕΣ) (2012) «Κωδικοποίηση Νομοθεσίας για την είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια», διαθέσιμο από www.ypes.gr

Χλέτσος, Μ. (2001) «Η πολιτική οικονομία της μετανάστευσης, στο Ναξιάκης, Χ. και Χλέτσος, Μ. επ., Μετανάστες και Μετανάστευση: Οικονομικές, Πολιτικές και Κοινωνικές Πτυχές», Αθήνα: Πατάκης

Eurostat (2010) Demography report 2010 «older, more numerous and diverse Europeans»

Eurostat (2012) «Population and social conditions 2012»

Green, Nancy, L. (2004) «Οι δρόμοι της μετανάστευσης: Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις», εκδόσεις Σαββάλας

Salt, J. (2006) «Current trends in international migration in Europe», consultant's report, Council of Europe CDMG (2009)

Stalker, P. (2002) «Migration trends and migration policy in Europe», International Migration

Ιστοσελίδες

www.apodimos.com

www.astynomia.gr

www.europa.eu

www.europa.eu/legislation

www.eurostat.ec.europa.eu

www.frontex.europa.eu

www.ika.gr

www.mfa.gr

www.statistics.gr

www.tovima.gr

www.ypes.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Α) ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (ΣΗΜΕΙΩΝΕΤΕ ΜΕ Χ)

ΦΥΛΟ: α) Άνδρας β) Γυναίκα
ΗΛΙΚΙΑ: α) 18-25 β) 26-35 γ) 36-45 δ) 46 και άνω
ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ:
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠ/ΣΗΣ: α) Δημοτικό β) Γυμνάσιο γ) Λύκειο
δ) ΙΕΚ/ΕΠΑΣ ε) ΤΕΙ/ΑΕΙ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: α) άγαμος/η β) έγγαμος/η
γ) διαζευγμένος/η δ) χήρος/α
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: α) Ιδ. Υπάλληλος
β) Ελ. επαγγ/τίας γ) άνεργος δ) φοιτητής ε) αγρότης
Δ/ΝΣΗ ΜΟΝΙΜΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ: α) Δήμος Τρίπολης
β) υπόλοιποι Δήμοι Ν. Αρκαδίας
ΧΡΟΝΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: α) 1-5 χρόνια β) 6-10 χρόνια
γ) 11 χρόνια & άνω

Β) ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 1) Πόσο συχνά επισκέπτεστε Δημόσιες Υπηρεσίες;
α) 1-2 φορές το μήνα β) 1-2 φορές το εξάμηνο γ) 1-2 φορές το έτος
- 2) Πόσο συχνά επισκέπτεστε το ΤΑΔ Αρκαδίας;
α) 1-2 φορές το μήνα β) 1-2 φορές το εξάμηνο γ) 1-2 φορές το έτος
δ) μόνο κατά τη διαδικασία ανανέωσης της άδειας διαμονής μου
- 3) Ποιες από τις κάτωθι Υπηρεσίες επισκέπτεστε περισσότερο;
α) Αστυνομία β) ΤΑΔ Αρκαδίας γ) Δ.Ο.Υ. δ) Ο.Α.Ε.Δ.
ε) Ασφ/κό φορέα (ΙΚΑ-ΟΓΑ) στ) άλλο
- 4) Πως αξιολογείτε την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών από τους δημόσιους φορείς;
α) κακή β) μέτρια γ) καλή δ) πολύ καλή
- 5) Πως κρίνετε την συμπεριφορά των υπαλλήλων απέναντί σας;
α) κακή β) μέτρια γ) καλή δ) πολύ καλή
- 6) Πως κρίνετε την συμπεριφορά των υπαλλήλων του ΤΑΔ Αρκαδίας απέναντί σας;
α) κακή β) μέτρια γ) καλή δ) πολύ καλή
- 7) Έχετε τύχει διαφορετικής αντιμετώπισης από υπαλλήλους λόγω της εθνικότητάς σας;
α) ποτέ β) σπάνια γ) συχνά δ) πάντα

